

Naročnina mesečno
25 Din, za inozem-
stvo 40 Din — ne-
deljska izdaja ce-
loletno 96 Din, za
inozemstvo 120 Din

Uredništvo je v
Kopitarjevi ul. 6/III

SCLOVENECC

Telefoni uredništva in uprave: 40-01, 40-02, 40-03, 40-04, 40-05 — Izhaja vsak dan zjutraj razen ponedeljka in dneva po prazniku

Cekovni račun:
Ljubljana številka
10.650 in 10.349 za
inzerate.

Uprava:
Kopitarjeva ulica
številka 6.

Sueški prekop

Ko ves svet pričakuje, kdaj bo Italija vstopila v evropsko vojno in ko tisk že delj časa piše, da bi glavno pozorišče borbe med Italijo in Anglijo utegnil postati Egipt, se najbolj pogosto sliši ime Sueza, oziroma Sueškega prekopa. Bilo bi odveč naglašati, kakšnega ogromnega političnega, gospodarskega in strateškega pomena je za britski imperij ta vodna cesta, ki veže materno deželo z Indijo po najkrajši poti. Samo eno število naj navedemo: v letu 1938 je Anglija čez ta prekop prepeljala nad 15 milijonov ton petroleja, bencina in gasoline iz Azije in drugih dežel v angleška pristanišča. Sueški prekop, ki je pravno del neodvisne egiptovske države, se, kar se tiče varnosti, dejansko nahaja v angleških rokah, ker ga strážijo večji del angleške vojne sile. Prekop je danes bolj zastražen kakor kdajkoli, je pa izpostavljen velikim nevarnostim od strani sovražnega letalstva. Prekop je namreč na svojih najširših mestih, kjer se lahko srečajo ladje, širok samo 100 metrov, tako da ga ni težko s potopljenimi ladjami ali z rušenjem peščenih sten popolnoma zamašiti.

Čimbolj je Sueški prekop dragocen za Anglijo in njeno trgovino ter njen vojaški položaj, ker skrajša pot iz Evrope v njene azijske kolonije najmanj za 8000 km, tembolj je zanimivo, kako si ga je Anglija pridobila. Ni si ga, kakor Gibraltar ali Malto prisvojila s topovi svojih ladij in s svojimi drznimi mornarji, ampak po genialni denarni operaciji, ki jo je izvedel eden njenih najbolj vidnih državnikov 19. stoletja, španski žid Disraeli, lord Beaconsfield, ki je bil v tistih letih predsednik vlade kraljice Viktorije. Zamislila pa ga ni Anglija, ampak francoski genij, ki ga je s pomočjo egiptovskih sultanov tudi zgradil, izgubila pa ga je Francija po krivdi zapravljivega egiptovskega vladarja Ismail paše.

Prekop skozi sueško ožino so zamislili in tudi izvedli že egiptovski faraoni v 14. stoletju pred Kristusom. Potem ga je zasul puščavski pesek. Vnovič se je lotil uresničenja te zamisli veliki Napoleon Bonaparte, ki je zasedel Egipt zato, da zapre angleški veletrgovski pot v Azijo po kopnem, po kateri poti je mislil tudi po Aleksandrovem zgledu pohod na Indijo, kjer je od leta 1761 dalje gospodarila angleška vzhodno-indijska družba. Takoj ko je veliki cesar leta 1798 zasedel Egipt, je poklical geologa Lepère, ki je začel svoja raziskavanja na podlagi sledov faraonskega prekopa. Napoleon se je nato lotil dela z njemu lastno energijo in najel že na tisoče domačih delavcev, stvar pa je padla v vodo, ko se je Turčija postavila na stran Anglije in napovedala Franciji vojno, tako da je bila Napoleonova armada v Egiptu resno ogrožena in je cesar moral uresničenje svojega načrta glede kanala opustiti. Stvar je potem dolgo spala, dokler ni leta 1832 prišel v Aleksandrijo za vicekonzula Francije mladi inženir Ferdinand Lesseps.

Takrat je vladal Egipt Mehmed Ali, doma iz Macedonije, velik razkošnež, ki pa je bil tudi velik politični talent. Ker so Turki osvojili Egipt že leta 1517, je Mehmed Ali bil kot paša namestnik carigradskega sultana, si je pa prizadeval, da Egipt čimbolj osamosvoji in je to misel podedoval tudi svojim naslednikom, ki so bili vsi tako talentirani, kakor on. Slučaj je hotel, da se je s tem močtem seznanil že Lessepsov oče, ki je bil tudi diplomat, in to prijateljstvo je sedaj izkoristil njegov sin, ki se je bil v Aleksandriji seznanil z načrtom Napoleónovega inženirja Lepère, kako prekopati sueško ožino. Lesseps je skušal Mehmed Alija pridobiti za to stvar, ki jo je po njegovi smrti in po smrti dveh njegovih naslednikov pregrabil njegov sin Said paša, ki je bil s Lessepsom prijatelj še, ko je živel njegov oče. To prijateljstvo, ki je pripomoglo k uresničenju enega največjih gradbenih in političnih načrtov novega veka, je slonelo na prav smešni slučajni okoliščini: egiptovski vladar Said paša je bil namreč med 50 otroci Mehmed Alija najdebelejši in mu je zato njegov oče, ki je bil velik tiran, predpisal asketično življenje, ki pa princu Saidu ni bilo po godu. To je konzul Lesseps izkoristil, da ga je skrivaj pri sebi redil in tako postal največji prijatelj bodočega vladarja. Spet en dokaz več za znano dejstvo, kako se mnogokrat največje in najdalekosežnejše stvari porodijo iz malenkostnih slučajev...

Lesseps, ki je bil po smrti Mehmed Alija Egipt zapustil, da zastopa Francijo po drugih državah, in je v tem času skušal zainteresirati za svoj načrt vso Evropo, ni pa imel s tem nobene sreče, je dobil od novega vladarja Saidpa sramo, naj ga obišče, čemur se je seveda rad odzval in je od tega vladarja zares dosegel dovoljenje za gradbo prekopa. Delo se je začelo in je bilo izvršeno pod Saidovim naslednikom Ismail pašo. Leta 1862 je bil dokončan prvi del, leta 1869 pa drugi del prekopa, ki so ga odprli z velikimi slovesnostmi, na katerih so bili ali osebno navzoči ali zastopani mnogi vladarji Evrope, samo Anglija ne. Anglija je bila namreč največji nasprotnik te zgradbe. Ne samo zato, ker je od nekdanjega hudo konzervativna in takim novotarijam nasprotna, ampak tudi zato, ker ji nikakor ni bilo všeč, da je stvar bila v francoskih rokah. Posebno je pritiskala na Turčijo, od katere so bili egiptovski paše, ki so ravno pod Ismailom postali podkralji z dedno pravico, da je tudi leta delo kar moč zavirala. Uresničenju prekopa se je najbolj upiral takratni prvi minister kraljice Viktorije lord Palmerstone. Lesseps, ki prav za prav ni oče načrta, po katerem je bil sedanji prekop sezidan (danes je dognano, da se je Lesseps poslužil načrta, ki ga je bil v podrobnostih izdelal avstrijski inženir Negrelli), je bil z velikim trudom ustanovil Družbo Sueškega prekopa, ki je delo izvršila s 60.000 delavci, ki so garali kakor sužnji za človeka nevredno plačo. Najbolj ga je podpiral egiptovski vladar Ismail paša sam, ki je bil velik politik, toda slab gospodar, kar je bilo vzrok, da je prekop, v katerem je on sam imel največ akcij, presel v angleške roke.

Pariz prvič bombardiran

Nemška letala so metala bombe na razne dele mesta

Pariz, 3. junija. t. Havas. Danes popoldne so nemška letala prvič bombardirala Pariz. Bombe z nemških letal so porušile mnogo zasebnih zgradb in nemška letala niso napadala vojaških poslopij. Škoda dosedaj še ni znana.

Pariz, 3. junija. AA. Havas. Alarm ob 13.15 v pariški pokrajini se je končal ob 14.15.

Napadlo je 250 nemških letal

Pariz, 3. junija. t. United Press poroča, da je danes popoldne napad na Pariz izvedlo nad 250 nemških letal.

Berlin, 3. junija. t. DNB poroča, da so nemška letala danes popoldne bombardirala Pariz in sicer so bombardirala letališča v lesy les Moulinaux in vse naprave letalske industrije v okolici Pariza.

Pariz, 3. junija. t. »United Press« poroča, da je bil današnji nemški letalski napad na Pariz najbrž uvod v veliko nemško ofenzivo, ki se bo začela ob Sommi in Aisni vsak hip.

Padalci se spuščajo v južni Franciji

Nimes, 3. junija. t. Havas. Tukaj so se razširile vesti, da so se z nekega neznanega letala

spustili padalci na tla 21 km južno od Avignona. V dolini Rodana bi naj pri Avignonu našli na tleh letalo neznane narodnosti.

Francosko letalsko ministrstvo ne objavlja podatkov

Pariz, 3. junija. t. Reuter. Francoski radio je danes popoldne objavil izjavo francoskega letalskega ministrstva, ki pravi, da iz strateških razlogov ni mogoče ničesar poročati o uspešnih obrambnih poletih francoskih letal. Ves dan je bilo francosko protiletalsko topništvo uspešno na delu.

Pariz, 3. junija. AA. Havas. Medtem ko je včerajšnji dan minil brez posebnih dogodkov na kopnem, je bilo letalsko delovanje zelo živahno. Pri Dunkerquu niso Nemci poskušali ničesar pomembnejšega na fronti, le iz zraka so ogorčeno napadali, da bi ovirali vkrčavanje zavezniških čet, ki se pa vrši v pospešenem tempu. Nemška letala so trčila nad Dunkerquom na francoske in britanske aparate in so spet doživela velike izgube. Razen tega je bilo francosko letalstvo zelo živahno tudi nad ozemljem, kjer so se bili boji med zavezniškimi in sovražnimi četami.

Francoska vojna poročila postajajo kratka

Pariz, 3. junija. AA. Havas. Uradno poročilo, 3. junija zjutraj pravi: Ponotič ni bilo nobenih novih dogodkov.

Pariz, 3. junija. AA. Havas. Posebni dopisnik agencije Havas, ki se je vrnil e področja pri Rethelu, živahno prikazuje boje, ki so potekali na tem odseku po preboju od strani Nemcev.

Dopisnik pravi, da so Nemci pretrpeli na tem odseku izredno težke izgube, toda da so neprestano dovažali nova ojačenja. Gomile trupel so ležale po poljih. Francozi so imeli pred seboj hrabrega sovražnika. Nemški vojaki, ki jih je navdajal fanatizem, so bodrili drug drugega ter vzklikali ime vodje rajha.

Francozom se je po umiku poreočilo, da so se hitro organizirali ter prešli v erdit protinapad. Niti malo ni pretirana trditev, da so Francozi pri tej priliki uničili celo sovražno divizijo. V tej bitki so se francoski tanki pokazali močnejše kot pa sovražni.

Pariz, 3. junija. AA. Havas. Nad dunkerško pokrajino se bijejo tudi zelo ogorčeni letalski boji, posebej nad Dunkerquom in nad morjem. Zdi se, da so Nemci opustili misel, da bi prebik obrambo zoženega polja okoli Dunkerqua in poplavljenega predela. Zato pa skušajo čimbolj ovirati vkrčavanje, in sicer ne samo z obstreljevanjem iz težkih in daljnostrelnih topov, ampak tudi z neprestanimi letalskimi napadi. Po izjavah že rešenih vojakov napadajo nemška letala v velikih množicah in v neprestanih obnavljanjih se valovih, ne glede na izgube, ki jih doživljajo od topništva zaveznikov. Njihov edini cilj je, da bi z neprestanim bombardiranjem ustvarili paniko in vzeli moralo vojakom, ki čakajo na vkrčavanje, in branilec pristanišča. Toda izkušnje so pokazale, da je to pričakovanje zaman. Vojaki so se že privadili bombardiranja iz zraka, celo bombardiranja strmoglavcev in se mirno zatekajo v zavetišča. Močvirnata tla pa zmanjšujejo učinek eksplozij. Tudi na morju napadajo nemška letala in bojni čolni, oboroženi z metalcem torpedov, zavezniške prevozne ladje, po drugi strani so pa Nemci položili mine v zelo vijugastih in ozkih prelivih pred Dunkerquom. Zavezniška mornarica in letalstvo se uspešno branita pred napadi nemških letal in mornarice. Potopili so mnogo bojnih čolnov celo z navadnimi strojnimi, a v zraku ustvarjajo britanski lovci, katerih oporišča na Angleškem so oddaljena le nekaj minut poleta, še zmerom pravo razdejanie med nemškimi bombniki. Noč in dan se bije nepretrgana bitka nad morjem in Dunkerquom. Med britanskimi letali so posebno znameniti Defiant, oboroženi s strojnimi in topovi v premični kupoli, ki so napravili med nemškimi letali pravo razdejanie.

Odlikovani francoski generali

Pariz, 3. junija. AA. Havas. Na predlog generala Weyganda je poveljnik armadne skupine na severu general Blanchard dobil odlikovanje velikega križa legije časti. Na isti predlog je armadni po-

V Angliji je takrat prišel na krmilo Disraeli, čigar ideje so podpirali njegovi sorojaki Židje, ki so bili izpredvideli, da bi Sueški prekop angleškemu gospodarstvu in kapitalu mogel prinesiti ogromen politični in gospodarski dobiček. Znani baron Natanael Rothschild je stvar premislil z Disraelijem, ki je izvedel, da Ismail, ki je zaradi svoje zapravljivosti prišel v veliko stisko, ponuja svojih 177.000 akcij Sueškega prekopa, kdo bi jih hotel kupiti. Ker tistega tedna parlament ni zasedal in je bilo treba vsakega kupca prehiteti, si je angleški ministrski predsednik denar izposodil od Rothschilda. Tako je Sueški prekop postal angleška last, Ismail pa ni napravil samo svojega velikankega premoženja, ampak tudi nezavisnost Egipta...

Bodočnost Sueškega prekopa utegne postati prav tako zanimiva, kakor je bila njegova preteklost

veljnik general Prioux dobil odlikovanje reda legije časti, in sicer stopnjo velikega častnika. Generala Blanchard in Prioux sta dobila ti visoki odlikovanji v priznanje za njuno junastvo v bojih na severu.

Pariz, 3. junija. AA. Havas. Današnje francosko časopisje posveča svoje članke junaki obrambi Dunkerqua. Listi izražajo veselje zavezniških vojakov ter poudarjajo, da so bili po kapitulaciji belgijske vojske prisiljeni tako rekoč v roku nekaj ur ustvariti obrambni sistem, ki se je izkazal za zelo trdnega in uspešnega kljub temu, da je bil ustvarjen na hitro roko. Časopisi izražajo priznanje hrabrosti in požrtvovalnosti zavezniških vojakov, predvsem pa

Angleška poročila:

Anglija se pripravlja na nemško ofenzivo

London, 3. junija. AA. Havas. Diplomatski urednik »Timesa« piše o zadnji seji vrhovnega vojnega sveta v Parizu in pravi, da stališče komunikacije, izdanega po končani seji — komunike poudarja odločnost zaveznikov, da bodo v kar najtesnejšem sodelovanju nadaljevali boj do zmage — najbolj dokazuje, da se je nemška propaganda, da zaseje nesoglasje med Veliko Britanijo in Francijo, izjalovila.

Vrhovni vojni svet je izdal potrebne sklepe, da se popravi sedanji vojni položaj, ker se zaveda, da bo morda kmalu prišel odločilni dan, ko bo treba odgovoriti na nemško ofenzivo, ofenzivo, ki utegne biti naperjena proti Parizu ali proti jugu za Maginotovo črto ali kamor koli drugam. Po drugi strani morajo pa zavezniške vojske razpolagati z vsako kilo kovine, ki se da dobiti kjer koli. Pretekli teden so bili Francozi zadnja straža britanskih čet, obenem je pa britansko letalstvo reševalo mnogo francoske pilotne pred napadi sovražnega letalstva. Vrhovni vojni svet je prepričan, da bo tudi pri vseh bodočih akcijah vladala podobna odločnost in edinstvo. Diplomatski urednik Timesa pravi dalje, da je vrhovni vojni svet razpravljal tudi o italijanskem vprašanju in o Sovjetski Rusiji.

Prevoz vojske čez kanal se razvija v redu

London, 3. junija. AA. Reuter: Od davi prihajajo v pristanišča na jugovzhodu Anglije mnoge številne ladje vseh kategorij in velikosti z nadaljnjimi kontingenti častnikov in vojakov britanske ekspedicijske armade. Vkrčavanje teh čet se je začel snoti in je trajalo vso noč. Na nabrežju v Dunkerque in na pečinah je stala vojska in mirno čakala trenutka, ko jo bodo vkrčali, čeprav je streljanje težkega topništva na Dunkerque in na peščine trajalo vso noč. V ognju sovražnega topništva so se vso noč videli na obzorju obrisi dunkerških hiš.

Zavezniki potrebujejo vojni material

New York, 3. junija. AA. Havas: Govor Anthonyja Edena o vojaškem položaju po rešitvi britanske ekspedicijske armade in o potrebi po obrambi Velike Britanije je napravil v Združenih državah odličien vtis. Ta govor vsebuje po splošnem mnenju dve dejstvi: 1. ekspedicijska armada je ohranila popolnoma nedotaknjena svojega bojnega duha, in 2. zaveznikom je nujno potreben material, če hočejo zmagati in sicer letala, tanki in topovi. Ameriška javnost je pričakovala od odgovornega ministra ta ekspozice o vojaških potre-

omenjajo prizadevanja zavezniške vojske zaradi varovanja vkrčavanja in izkrcavanja zavezniških čet. »Oeuvre« piše, da vsi oni, ki so se udeleževali zadnjih bojev, ojekleneli čakajo trenutka, ko bodo nadaljevali boj, prepričani v končno zmago.

»Excelsior« poudarja, da je umik v Flandriji sledil kot posledica udaje belgijske vojske.

»Journal« objavlja članek, v katerem posebno poudarja uspehe zavezniškega letalstva.

Današnji francoski listi komentirajo zadnje mednarodne diplomatske politične dogodke ter posvečajo veliko pozornost tudi vprašanju vetopa Italije v vojno in zadnjih razgovorov med Mussolinijem in Rooseveltom po poslanikih. »Petit Parisien« piše, da v Londonu, Parizu in Washingtonu pričakujejo, kaj bo zdaj Mussolini sklenil.

Poveljnik francoskih čet na vzhodu v Ankari

Ankara, 3. junija. t. Havas. Z letalom je danes iz Beyroutha prišel v Ankaro vrhovni poveljnik francoskih čet na bližnjem vzhodu general Mittelhauser in se takoj sestel s člani turškega generalnega štaba.

Na letališču so ga pozdravili francoski vojaški odposlanec in člani turškega generalnega štaba.

Maršal Fezi Çakmak je priredil kosilo na čast francoskemu generalu in se nato z njim zelo dolgo pogovarjal.

Ranjenci na češkem

Bratislava, 3. junija. t. Havas. Po vesteh iz Češke dovažajo v stotinah vlakov nemške ranjence z zahodnega bojišča v češke bolnišnice. Vse bolnišnice na Češkem so polne ranjencev, eedaj pa naglo spreminjajo celo druga javna poslopja, šole, gradove in slično v bolnišnice.

Ranjence prevažajo tudi v vsa znana češka kopališča tako v Karlove Vary, v Marijanske Lazni in druga letovišča. Vsi hoteli so polni ranjencev; tudi najbolj luksuzne hotele so spremenili v vojaške bolnišnice.

V vseh bolnišnicah in vseh hotelih ter javnih zgradbah, kjer so ranjenci, so povsod samo nemški zdravniki in nemški bolničarji. Ranjenci ne smejo občeati s češkim prebivalstvom. Med redkimi razgovori pa je bilo vendarle mogoče izvedeti, da so nemški vojaki hvalili delavnost zavezniškega letalstva na zahodnem bojišču.

bah zaveznikov. Po veličastni evakuaciji čez Dunkerque prevladuje mnenje, da je kljub nemški propagandi premoč vojnega brodograja očitna, posebno pa premoč zavezniških pilotov in materiala v bojih, kjer so bili Nemci številčno v veliki premoči. Splošno prevladuje mnenje, da je francoski vojski potreben na fronti material, preden začne ofenzivo.

„Nelson“ ni potopljen

London, 3. junija. AA. Reuter: Informacijsko ministrstvo poroča, da ni niti trohice resnice v nemškem poročilu, da bi se bila britanska križarka »Nelson« potopila.

Angleži imajo nova letala

London, 3. junija. AA. Havas: Tri letala tipa »Hudson« ameriške konstrukcije so v soboto sestrelila tri sovražna letala, dve pa izločila iz bitke od vsega skupaj 40 sovražnih letal, ki so napadla zavezniška letala, ne da bi bil letalo tipa »Hudson« zadel le en sam strel. Ta uspeh je tem pomembnejši, ker so bili sovražniki razdeljeni v tri eskadrile.

Sovražna letala tipa »Junkers« so bombardirala prevoze čet, nad njimi so pa letela letala tipa »Heinkel« v spremstvu »Messerschmittov«. Drugi uspeh je doseglo neko britansko obrežno letalo, ki se je spustilo v boj z enim »Junkersom«, a ga je tedaj skupaj 11 »Messerschmittov«. Britanski letalec in strelce za strojnico sta padla in med tem ko je začelo letalo padati, se je tretjemu članu posadke posrečilo sredi dima in ognja zavzeti pilotovo mesto in pristati blizu neke obrežne ladje. »Messerschmitti« so napadli s strojnimi ladjjo in letalo. Eden izmed strojniskih izstrelkov je britanski letalec dobil skozi hlače, vendar ga kakor po čudežu ni zadel.

London, 3. junija. AA. Reuter: Letalsko ministrstvo poroča, da je neko sovražno letalo vrglo bombo v grofiji Sussexu. Ena bomba je padla na neko šolo. Gmotna škoda ni velika, človeških žrtev pa ni bilo.

London, 3. junija. AA. Havas: Zavezniško letalstvo je zadnje dni uspešno delovalo na Norveškem. Pri Narviku je zbil devet sovražnih bomb-

(Nadaljevanje na 2. strani)

Zemunska vremenska napoved: Postopna zjasnitev nad severozahodom se bo razširila proti vzhodu. Velika oblačnost bo vladala še v vzhodnih in južnih krajih, kjer je pričakovati še predhodnih ploh. Toplota se ne bo posebno spremenila

(Nadaljevanje s 1. strani)

nikov. Pri Dunkerqueu so se bili uspešni letalski boji in je sovražnik izgubil 35 letal. Osem zavezniških letal se ni vrnilo na svoja oporišča.

Poročilo angleškega letalskega ministrstva

London, 3. junija. AA. Havas: Uradno poročilo angleškega letalskega ministrstva pravi, da so angleška letala nadaljevala operacije, da podpro zaščitnice zavezniških armad v Flandriji. Toda ta letala so izvedla tudi uspešne napade na sovražniške kove proge, ceste in mostove, na municijska skladišča in na vojaštvo samo. Ponoči so operacije nadaljevali težki bombniki. Več formacij težkih bombnikov je izvedlo napade na vojaške objekte v Nemčiji, letelo do Hamburga in Osnabrucka. V nekem mestu ob Renu so letala uničila neko motorizirano kolono. Most v tem mestu čez Ren so letala znatno poškodovala. Vse te operacije so izvršili angleški aparati brez kakršne koli izgube. Tri letala tipa Hudson, ki imajo sicer nalogo braniti obal, so se pri Dunkerqueu udeležila napada na sovražno formacijo 40 bombnikov. Tri bombnike ob njih so ta letala zbila, dva sta pustila boj, nadaljnja dva so pa naša letala poškodovala. Letala tipa Hudson niso utrpela nobene škode in so nadaljevala svoje patruliranje. Dva zarana so druga letala tipa Hudson izvedla uspešne napade na Bergen in napadla tam tudi radijsko postajo. Angleška letala so zažgala petrolejska skladišča, ladje, ki dovažajo hrano, so pa v bergenski luki napadla z bombami in s strojnimi. Druga letala, ki takisto opravljajo službo obrežne obrambe, so napadla skupino štirih bombnikov tipa Heinkel, in enega od njih sestrelila. Šest angleških letal se ni vrnilo v svoja oporišča. Lovska letala so napadla strmoglavo tri sovražne bombnike pri Ostendu in jih zažgala. Francoska lovska letala, ki operirajo skupaj z angleškimi, so 30. maja uničila pri Narviku tri nemške bombnike. Angleška lovska letala so napadla devet sovražnih letal in dve od njih najbrž uničila. Danes so britanski lovci nadaljevali napade nad Dunkerqueom. Po dosedanjih poročilih so lovska letala uničila 35 nemških aparatov. Osem zavezniških lovcev se ni vrnilo v svoja oporišča.

Manchester, 3. junija. AA. Reuter: Na skupni seji zastopnikov lastnikov tovarn in delavstva so sklenili odločiti v bombažni industriji delavske dopuste do avgusta. Na poznejši konferenci bodo odločali o tem, ali naj se po tem datumu dovolijo delavski dopusti.

London, 3. junija. AA. Reuter: Vojaški urednik »Timesa« pravi, da je v Dunkerqueu zbranih mnogo več belgijskih kontingentov, kakor se je moglo pričakovati. Belgijci se bore skupaj z zavezniki in je upati, da jih bodo mogli skupaj z njimi prepeljati čez Rokavski preliv.

Kraljica Viljemina ostane v Londonu

London, 3. junija. t. Havas: Nizozemski vladni krogi izjavljajo, da so popolnoma neresnične vesti, ki jih je razširila radijska postaja v Hamburgu in ki pravi, da je nizozemska kraljica Viljemina sklenila odpotovati v Nizozemsko Indijo. Nizozemska vlada odločno izjavlja, da ne misli kraljica Viljemina zapustiti Londona.

Nemško vojno poročilo pravi: Boji pri Dunkerqueu še trajajo

Glavni stan voditelja rajha, 3. junija. AA. DNB. Nemško vrhovno poveljstvo poroča: Napadi v smeri Dunkerquea z zahoda in vzhoda se postopno razvijajo kljub terenskim težkostim. Ves prostor okoli Dunkerquea je pod neprestanim topniškim ognjem. Teh bojev se uspešno udeležujejo letalstvo in nagli bojni čolni. Potopili smo neko patrolno ladjo in neko veliko trgovsko ladjo za 5.000 ton, nevarno pa poškodovali dva rušilca in 10 trgovinskih ladij.

Nemško letalstvo je nadaljevalo svoje poletne tudi večer. Nemška letala so poletela nad dolino reke Rhone vse do Marseilla. Pri Forbachu smo napadli v smeri Maginotove črte in zajeli nekaj francoskih vojakov ter zaplenili vojnega materiala. Po dosedanjih podatkih smo v bojih v Flandriji in v Artoisu ujeli 3.000 francoskih in angleških vojakov. Boji na Norveškem pri Narviku se nadaljujejo. Nemški bombniki so razdeljali radijsko postajo v Ofotenfjordu in potopili neko sovražno trgovsko ladjo. V noči od 2. na 3. junij je sovražnik nadaljeval svoje zračne napade v zahodni in jugozahodni Nemčiji. Napadi so se izvršili v glavnem na nevojaške objekte. Stvarna škoda ni velika. Večraj smo uničili 59 sovražnih letal, 15 nemških letal se pa ni vrnilo.

Berlin, 3. junija. AA. DNB. »12-Uhr Blatt« objavlja podatke o zavezniških izgubah na podlagi poročil nemškega vrhovnega poveljstva. Po teh podatkih so zavezniki od 30. maja do 2. junija pri Dunkerqueu in na Rokavskem prelivu izgubili sedem bojnih in 30 prevoznih in trgovinskih ladij.

Tokio, 3. junija. AA. DNB. Agencija Domei poroča, da je mornariški kapetan Okuma, šef obveščevalnega oddelka v mornariškem ministertvu izjavil, da vzroki nemških uspehov in zavezniških neuspehov vsebujejo zelo dragocen nauk za ves svet.

Okuma pravi, da se je nemški narod celih pet let težkega dela pod najbolj neugodnimi okoliščinami pripravil na veliko zmago v bitki v Flandriji. Po njegovem mnenju leži tajna nemških uspehov ne samo v bliskovitih vojaških napadih, pač pa tudi v tem, da ima vodja nemškega rajha vse nadzorstvo nad posameznimi vojaškimi oblastmi.

Düsseldorf, 3. junija. AA. DNB. V zvezi z napadom sovražnih letal nad Düsseldorf poročajo, da so bombe priletele na neko zasebno poslopje in na neko bolnišnico. Ta bolnišnica je bila opremljena s predpisanim znakom rdečega križa. Cloveških žrtev ni.

Berlin, 3. junija. AA. DNB. Šef oddelka za tisk nemškega vrhovnega poveljstva Hesse je dal poročevalcem tujih listov pojasnila o vojaškem položaju. Predvsem je poudaril, da je nemške častnike in vojake same presenetla hitrost, s katero so dosegli uspehe. Eden izmed poglavitnih uspehov je ta, da se voditelj rajha in vrhovni poveljnik sam mudi na fronti, prav tako pa tudi to, da so vsi armadni in drugi poveljniki v prvih bojnih črtah. Po drugi strani je pa te nagle uspehe omogočila oprema nemške vojske in sodelovanje vseh vrst orožja, ki je brezhibno funkcioniralo tako v bojih na daljavo, kakor v bojih na nož. Nemške čete so znale prodirati s hitrimi marši in premagati vse terenske težave. Sovražni častniki so sami priznali, da jih je presenetil nagli padec močnih utrd, o katerih so mislili, da se ne dajo osvojiti, posebno pa ne v tako kratkem času. Heese je poudaril, da so iz vseh navedenih vzrokov nem-

Paul Reynaud se zahvaljuje ameriškemu Rdečemu križu

Pariz, 3. junija. AA. Havas: Predsednik vlade Paul Reynaud je imel sredi po radiu govor, namenjen Združenim ameriškim državam. Med drugim je v tem svojem govoru dejal tudi tole:

V teh težkih urah, ki jih preživlja Francija, je ginjena nad pozornostjo onih, ki so njeni zvesti prijatelji in ki so ji to znali tudi dokazati. Nocoj mi je bilo na tem, da v prvi vrsti pozdravim one prijatelje, na katere v težkih časih vedno naletavamo, in to je ameriški Rdeči križ. Ženske in otroci v rokah starcev tavajo po razvalinah v teh prvih trenutkih žaloigre, kar je pripravilo ameriški Rdeči križ do tega, da prisloži na pomoč žrtvam s čustvi neizčrpane plemenitosti ter da tako da stvarno in moralno pomoč.

Rdeči križ je sijajni zastopnik vsega ameriškega naroda, ki ima veliko in plemenito srce. V imenu vseh žrtev sovražnega napada izražam danes našo globoko zahvalo. Vem, da ameriški Rdeči križ namerava svoje delovanje razširiti, ter bo od strani Francije naletel na hvaležnost in najboljši sprejem. V sporazumu z ameriškim Rdečim križem se bo ustanovila po vseh krajih Francije pod imenom »Ameriška pomoč vojnim žrtvam« organizacija, ki bo imela svoje podobne in ti bodo izkazovali beguncem čimprej podporo, ki bo prihajala iz Amerike. Te organizacije bodo pridružene fran-

cuskemu Rdečemu križu, ki je storil že toliko dobrega v preteklosti in sedanjosti.

Pariz, 3. junija. AA. Havas: Za predsednikom vlade Reynaudom je imel po radiu govor, namenjen tudi ameriškemu narodu, ameriški veleposlanik Bullitt, ki je dejal sledeče:

V tem trenutku, ko je toliko Francozov in Francozin s svojimi otroci moralo zapustiti domove, eni da se bore, drugi na begu pred sovražnikom, ameriško ljudstvo preko svojega Rdečega križa dela vse, kar le more, da bi pomagalo svojim napadenim bratom Francozom. Da bi se ta podpora razdelila kakor je treba, je bila ustanovljena francoska organizacija pod imenom »Ameriška pomoč vojnim žrtvam«. Ameriški narod je lahko prepričan, da bo njegova podpora nujno dostavljena onim, ki jim je namenjena. Sodelovanje ameriškega Rdečega križa in te omenjene francoske ustanove dokazuje francosko-ameriško prijateljstvo. V trenutku, ko je ogroženo vse ono, kar Amerikanci in Francozi ljubijo, spoštujejo in v kar verujejo, ameriški narodi občutijo trpljenje francoskih bratov, kot svoje trpljenje.

Nowyork, 3. junija. AA. Havas: Rdeči križ USA še dalje zbira podporo v denarju in materialu, ki jo bo poslal v Francijo. Pravijo, da bo ameriški Rdeči križ v najkrajšem času zbral najmanj 20 milijonov dolarjev.

Prvi nauk iz sedanje vojne:

Vloga napadalnega letalstva pri ofenzivi

Pariz, 3. junija.

General Brosse pravi v »Tempsu«:

Bitka, ki se je že tri tedne odvijala v Belgiji in severni Franciji, nam je pokazala, da ima v sedanjih vojni glavno vlogo letalstvo in to zlasti napadalno letalstvo, ki deluje v najtesnejši zvezi z oklopnimi divizijami. Nemško napadalno letalstvo prihaja nad čete, neprestano jih drži pod ognjem, večkrat več ur in jih zaepta z bombami, katerih eksplozivna moč je tako silna, da močvijo zlomi živce in da se čete, ki jih je letalstvo popolnoma zbežalo in demoraliziralo, le še malo in brez pravega učinka morejo postaviti v bran tankom, ki prično napadati nasprotnika, potem ko je letalstvo opravilo svoje delo.

Kakor je nemško vrhovno poveljstvo zamislilo vlogo letalstva in kakor se tudi izvaja, je jasno, da je napadalna taktika v tej vojni neprimerno boljše kakor pa defenzivna. Tisti, ki napada ima možnost, da zbere kar moč veliko napadalnih sredstev na odseku, ki se mu zdi primeren. Na ta odsek osredotoči tudi poljubno število bombnih letal, katerih delovanje zavaruje z množico lovskih letal. Nasprotna

ofenziva se razlije kakor ortan na nasprotnika in ga udarja s tisoči strelami. V istem trenutku se prično valiti oklepne divizije, ki imajo nalogo, da stro še zadnji odpor in zmesejo čete v zaledju. Tudi če bi nasprotniki imeli na razpolago dovolj močno letalstvo, bo navadno nemogoče takoj in pravočasno uspešno intervenirati. Največkrat bodo strmoglavci svoje delo že opravili in tanki že zlomili prvi odpor, predno bo mogoče izvesti protinapad.

Toda naj že gre za ofenzivo ali defenzivo, dosežani potek bojev je pravi, da je tesno sodelovanje med kopnimi in zračnimi silami nujno potrebno. Drugo, kar nas uči dosedanja vojna je potreba čim številnejšega letalstva. Brez letalstva ni mogoče misliti sodobnega vojskovanja. Tretje, kar je treba, morajo biti kopne in zračne sile v rokah istega poveljstva, kar le to omogoča hitro sodelovanje.

Predaja belgijske armade

(Dopis iz Pariza)

Belgija je izdana po svojem kralju, tako piše bruxelski list La Meuse, ki sedaj izhaja v Parizu. Vsi smo bili sicer tu pripravljeni na presenečenja vseh vrst, tako bolečega pa ni nihče pričakoval. Kdor ni nikdar govoril z bivšimi bojovníki, si ne more predstavljati, kakšen udarec pomeni to za Francoze, da jih je izdal sin »Junaškega Kralja«. Menda je samo v taki republiki kot je Francija, možna taka ljubezen, kot jo je imel ves narod do belgijskega kralja Alberta. Vsak se je s spoštovanjem spominjal junaštva, ko sta se belgijska armada in njen kralj skozi štiri leta borila na strani zaveznikov. Zaradi tega so zadnja leta Francozi skušali opravičiti marsikako nerazumljivo gesto od strani Belgije. Spominjam se, kakšno neprijetno presenečenje je bilo leta 1937, ko je kralj Leopold odpovedal dvostransko vojaško zvezo s Francijo in Anglijo, ko še niso dobro segnile kosti francoskih in angleških vojakov, ki so padli tudi za svobodo Belgije. Louvainska knjižnica je bila komaj zopet pozidana, ko je že Belgija sklenila enostransko pogodbo z Nemčijo, ter začela tudi na francoski meji graditi utrdbe. V Belgiji sami je to mnogo ljudi bolelo in začelo so se prav resna gibanja za priključitev k Franciji. Posebno še v času, ko je prihajalo na površje flamsko nacionalistično gibanje, katero je podpirala Nemčija. In vendar Belgijcem na ljubo Francozi niso hoteli podaljšati Maginotove linije do morja.

Dne 10. maja je kralj Leopold poklical na pomoč zaveznike in v trenutku je bilo vse nezaupanje pozabljeno. Vsak je videl samo to, da je po 25 letih isti sovražnik napadel Belgijo in da je treba z vsemi močmi pomagati. Medtem ko je kralj pisal junaške proglase na armado, češ da bo kot njegov oče prijel narod do zmage, ko sta Sveti oče in Roosevelt v imenu vsega kulturnega sveta izrazila svoje vroče želje za osvoboditve Belgije, je Francija na široko odprla svoja vrata milijonom beguncem in vsa Francija je z navdušenjem pozdravila bratsko armado,

V Angliji zbira: staro železo

London, 3. junija. AA. Reuter: Vsa Velika Britanija intenzivno zbira staro železo in jeklo. Okoli 20 mest na deželi je zbralo staro železo in samo čakajo, da ga odposljejo. Na deželi so se ustanovile posebne družbe, ki imajo nalogo zbirati staro železo. Ukrenjeno je vse potrebno, da se zagotovi to zbiranje in da se ne zgodi, da ga kdo ne bi hotel oddati za splošno uporabo. Nekatere se je zgodilo, da je lastnik nekega skladišča starega železa odklonil in ni hotel prodati po uradni ceni 70 šillingov za tono starega železa. Oblastva so mu vse skladišče zaplenila. Doselej je prijavljenih okoli 100.000 ton starega železa za industrijske namene.

London, 3. junija. AA. Reuter: Aranžman za naročilo prve velike količine jekla iz USA v Veliko Britanijo je gotov. Namen tega uvoza je, da se nadomesti uvoz jekla, ki ga je britanska industrija uvažala doslej iz Belgije in iz Luksemburškega. Uvoz iz Amerike se bo spet omejil, kadar bodo potrebe za intenzivno vojskovanje to dopustile.

Turčija se bo branila

Ankara, 3. junija. t. Havas: Predsednik vlade Refik Saidam je govoril po radiu in dejal med drugim, da je parlament izglasoval poročane vseh resorov v skupnem znesku 337 milijonov turških lir in naknadne kredite v višini 87 milijonov lir. Proračun vojnega ministrstva znaša 157 milijonov turških lir.

Glede zunanje politike je predsednik vlade izjavil, da vlada pozorno gleda, da bo preprečila vsak napad. Dalje je Saidam pozval Turke, naj ohranijo vero v usodo naroda in da se ne sme kljub temu, da država ni v vojni, izgubiti niti ena minuta, ker morajo biti državljani pripravljeni, ko jih domovina pokliče na obrambo. Na koncu je Saidam dejal, da morajo Turki pokazati tujini, da so pripravljeni braniti svojo domovino do zadnje kaplje krvi.

Carigrad, 3. junija. AA. Stefani: V političnih krogih naglašajo kot pomembno dejstvo, da predsednik turške vlade Refik Saidam v svojem radijskem govoru, v katerem je dejal, da je država pripravljena na obrambo, ni omenil turških obveznosti do zaveznikov.

Berlin, 3. junija. AA. Stefani: Turško poslanstvo v Berlinu odločno zavrača vest nekega lista, češ da je predsednik turške vlade izjavil, da pomeni poraz zahodnih velesil tudi poraz Turčije.

Izmišljene vesti o Grčiji

Atene, 3. junija. AA. Atenska agencija poroča, da je pooblaščenca odločno zanikati vesti nekaterih tujih listov, vesti, ki jih je razširila v svet neka velika tuja agencija in po kateri naj bi bila turška vlada zahtevala od grške vlade dovoljenje, da sme izkrcati svoje čete na grških otokih v vzhodnem delu Egejskega morja. Te vesti so popolnoma izmišljene.

ki je zopet zavzela svoje mesto ob njej. Vsi listi so pisali samo o junaštvu kralja, ki je prevzel poveljstvo čet na bojišču. Ali ni še pred dvema dnevi rojalistični list »Action Française« pisal, kako dobro so zavarovane dežele, ki imajo kralja, dočim uboga Francija...?

Ze se je po severnem bojišču začela začrtavati fronta, kjer so na severu držali Belgijci, na jugu in na vzhodu pa Francozi in Angleži, od morja do Cambrai. V tem trenutku se je zgodilo izdajstvo, kot ga zgodovina ne pozna. Sredi bitke je kralj Leopold III. prepustil hladnokrvno svoji usodi zavezniške čete, katere je sam poklical na pomoč.

Nič ni tako bolečega kot izdajstvo, in tu skoraj ni bivšega bojovníka, ki bi ne strgal s svojih prs belgijskih odlikovanj iz zadnje vojne. Ko je prešlo prvo presenečenje, si skušajo sedaj ljudje razložiti, zakaj in kako se je to zgodilo. Pa nihče ne najde druge razlage kot navadno izdajstvo. Posebno še, ko je to belgijska vlada, ki se trenutno nahaja v Parizu, potrdila s tem, da je svojega kralja na podlagi ustave odstavila. S fronte same trenutno ni še nobenih poročil o poteku pogajanj. Dejstvo pa je, da so na mnogih krajih ob prihodu Nemcev do kanala Alberta, kjer po večini niti mostovi niso bili razstreljeni, višji častniki ušli, dočim so se ostali vojaki do zadnjega branili. Sicer si ni mogoče razložiti, kako je mogla ta črta tako naglo pasti.

Sredi Pariza ob Seini je spomenik kralja Alberta. Pred očmi belgijske vlade so ga vsega črno prekrili in neprestano hodijo množice Belgijcev predenj; vsem tečejo solze po obrazu in mnogi padajo pred kipom na kolena kot bi hoteli prositi svojega mrtvega kralja, da se vrne. Vsi ti milijoni čuti, da so prav za prav šele danes prav izgubili svojo domovino in s tem je morda napisana zadnja stran zgodovine Belgije.

Amerika ne more poseči v vojno?

Rim, 3. junija. AA. Stefani: »Popolo d'Italia« prinaša članek senatorja Luigia Barzina, ki pravi, da je intervencija ameriških Združenih držav v evropski vojni nemogoča pred predsedniškimi volitvami. Pisec pravi dalje, da se nahaja ameriška vojna industrija še zmerom v fazi načrta, to je, narodna organizacija za produkcijo vojnega materiala obstoji samo na papirju. Govori se o ustanovitvi stalne ameriške vojske okoli enega milijona mož, v resnici pa šteje armada danes samo sto tisoč mož. Clankar pravi, da Amerika razpolaga samo z velikansko močjo na morju, da pa ne more razpolagati s svojim brodomorjem, ker je zbrano v Tihem oceanu. Ogroženi so velikanski ameriški interesi v vzhodnih vodah, kjer je vprašanje Nizozemske Indije dejansko na dnevnem redu.

Portugalci slave 800 let samostojnosti

Lizbona, 3. junija. AA. Havas: Predsednik portugalske republike general Corgona je na večeršnjih svečanih seji, ki je bila v občinskem poslopju, imel govor po radiu. V njem je razglasil, da so se začele svečanosti 800letnice ustanovitve portugalske države. Predsednik Carmona je od svoje rezidence pa vse do občinske zgradbe šel skozi okrašene ulice in spalir vseh vrst vojaštva. Letala so letela nad prestolnico, baterije z bližnjih gričev pa so oddajale častni strel. Po končani seji je predsednik občine v nekem parku odprl svetilnično razstavo. Tu so dekleta v narodnih nošah iz srednjega veka predvajale zgodovinske plesne.

Podobne svečanosti so bile po vseh drugih mestih.

Ameriški tisk:

„Umik iz Flandrije – zmaga zaveznikov!“

Newyork, 3. junija. AA. (Reuter.) Ameriški listi prinašajo obširne komentarje o bitki v Flandriji. Vsi listi priobčujejo na prvih straneh francosko vojno poročilo z dne 2. junija zvečer. Splošni komentar ameriških novinarjev o teh bitkah je, da se je žudeč, ki so ga pričakovali, zdaj tudi zgodil. Listi pravijo, da pomeni evakuacija zavezniških čet v Flandriji dejansko zavezniško zmago. Listi prinašajo neke informacije, po katerih ni izključena možnost nove mirovne ofenzive, ki bi jo ponudili zaveznikom, toda posebej Francozom in posebej Angležem, češ da sta zdaj tudi njuni vojski ločeni. Listi trde, da ameriška javnost še zmerom veruje v moč zavezniških armad, zato tukajšnja javnost niti ne misli na kakšno posredovanje, če bi se kdor koli domislil, da bi v ta namen prosil Združene države za posredovanje.

Toda »Newyork Herald Tribune« piše, da razpolagajo Nemci morda z novimi sredstvi za razbijanje francosko-britanske obrambe. Tako n. pr. utegnejo računati z Italijani, da zadajo končni udarec zaveznikom, udarec, ki se jim nedvomno ne bo posrečil z bliskovito vojno. List pravi dalje, da ne gre pozabiti, da strah, ki ga danes po načrtu

selejo, utegne prav lahko in prav v kratkem postati nevaren sovražnik. Vsekakor pravi dalje list, je bitka v Flandriji ustvarila dejstvo, da gledajo Angleži zdaj nevarnosti iz oči v oči. To dejstvo je zadalo smrti udarec starim iluzijam, ki so vladale na britanskem otočju in predramilo zavest vsega naroda, ki se bo že zgolj po svojem instinktu branil.

Tuja letala nad Švedsko

Stockholm, 3. junija. AA. Havas: V zadnjem času se ob švedsko-norveški meji vedno pogosteje pojavljajo tuja letala. Nekatera teh letal leta nad švedskim ozemljem. Včeraj sta bili dve nemški letali prisiljeni spustiti se na švedska tla. Eno teh letal se je pri prisilnem spuščanju popolnoma razbilo. Intenirana sta bila dva častnika in pet podčastnikov.

Danska vlada se naj preosnuje

Kjöbenhavn, 3. junija. AA. DNB: Konservativni danski krogi naglašajo potrebo po preosnovi danske vlade. Isti krogi govorijo tudi o tem, da bo nova danska vlada imela manj članov kakor sedanje.

Dan odločitve v Italiji

Danes je seja vlade pod Mussolinijevim vodstvom, ki naj sprejme odločilne sklepe

Bern, 3. junija. t. (Havas.) Švicarski tisk ugotavlja soglasno, da v Italiji nikjer ni bilo včeraj in danes opaziti nobene vznemirjenosti. Dopsnik lista »Corriere del Ticino« poroča svojemu listu, da so v Rimu silno molčeči o vsem tem, kaj bo storila Italija. Prav nemogoče pa je izvedeti kar koli o tem, kaj bo italijanska vlada sklenila jutri, v torek dne 4. junija, na svoji seji.

Švicarski listi objavljajo iz Londona celo vesti, da tamkaj vladni krogi sodijo, da vse vezi med Anglijo in Italijo še niso pretrgane. Prav mogoče bi bilo, da bi se obnovila pogajanja med Italijo in Anglijo. Sicer je treba vse te vesti jemati z velikimi pridržki, toda zanimivo je, da so v Londonu v soboto zvečer začeli izjavljati, da se gospodarska pogajanja med Italijo in Anglijo lahko še obnovijo.

S te mvporedno širijo švicarski listi iz Rima vesti, da najbrž Italija jutri še ne bo objavila končnega sklepa in da je celo mogoče, da Italija ta teden še ne bo vstopila v vojno.

Sklepa o vstopu Italije v vojno pa naj bi najprej sploh ne sprejela italijanska vlada, ampak bi naj veliki fašistični svet po slovesni seji sklical veliko manifestacijo na trgu pred beneško palačo in bi z balkona Mussolini javno napovedal vse italijanske zahteve, ki bi jih nato odobrilo ljudstvo, zbrano po vsej Italiji na trgih pred radijskimi zvočniki.

Na tak način je že bila objavljena vojna proti Abesiniji in na tak način je bilo objavljenih že mnogo italijanskih odločitev

Rimska svetovna razstava odložena

Rim, 3. junija. t. (Reuter.) Italijanska vlada je sklenila odložiti svetovno razstavo, ki bi naj bila v Rimu leta 1942. Razstava je odložena »sine die«. Vendar pa se dela na nekaterih zgradbah še vrše.

Koga bo Italija presenetila?

V Parizu menijo, da bo tudi Italija s presenečenjem začela vojno

Pariz, 3. junija. t. (Havas.) Dobro poučeni francoski diplomatski krogi sicer računajo s tem, da bo Italija stopila v vojno, vendar pa ne prikrivajo mnenja, da je še prezgodaj govoriti o tem, kdaj se bo to zgodilo. Treba je namreč poudariti, da je silno čudno, da se o vstopu Italije v vojno proti Franciji in Angliji toliko govori in sicer že več dni zaporedoma. Avtoritarne države so pri vseh svojih načrtih in vojnih pohodih postopale tako, da so presenetile tistega, ki je najmanj računal s tem, da bo njegovo ozemlje postalo bojišče. Zato ni ravno nujno, da bi mislila Italija napasti tja, kamor že dalj časa napoveduje svoj pohod in razmah, udarila bi pa nazadnje tja, kjer se bodo najmanj nadejali.

V Parizu se čudijo, zakaj bi Italija ne izrabila tega sredstva modernega vojskovanja, ki se je dozdaj že večkrat obneslo, to je, da bi izrabila presenečenje. Namesto, da se govori o napadu na Anglijo in Francijo, bi zato morali mnogo bolj gledati tja, kjer bi Italija lahko nastopila s presenečenjem.

Prav tako je zelo zanimivo, zakaj iz Rima tako pridno pošiljajo vesti o tem, da se je predsednik vlade sestel z generali ali pa vodilnimi člani italijanske vojne industrije. Prav tako je čudno, zakaj se tako pogosto napovedujejo razne seje italijanske vlade in zakaj se tako rade širijo neštevilne vesti o tem, da bo Mussolini govoril. Prav tako bučno razglašajo po svetu vse govorice o tem, koliko čet je odšlo v Libijo in kje vse križari italijansko vojno brodoge. Tudi o tem se piše obširno, koliko žita in ostalih potrebščin je Italija že nakupila v Podonavju.

Država, ki se pripravljala za napad na zaveznike, bi najbrž malo bolj molčala o vseh pripravah in jih ne bi objavljala bolj kot pa je to potrebno. Pri tem pa italijanski listi ves čas hvalijo nemški način vojskovanja in poudarjajo, da se bo orožje italijanske fašistične revolucije pridruživlo nemškemu. Toda Nemci so postopali nekoliko drugače. Najbrž bo Italija tudi postopala tako in presenetila ves svet.

V Parizu pa se kljub temu širijo novice, da bo Italija vstopila v odkrito vojno proti zavezniškim. Danes so se že širile vesti o tem, katero južno-ameriško državo bo Italija zaprosila, da naj štiti njene koristi v Franciji med vojno. Toda najbrž Italija še ne bo nastopila takoj, ampak bo počakala na razvoj druge nemške ofenzive, ki bo usmerjena proti Parizu. S svojimi pripravami na vojno bi Italija prisilila Francijo, da bi morala svoje rezerve imeti tudi na italijanski meji in jih ne bi mogla uporabiti proti novi nemški ofenzivi. Postopanje Italije bi naj odločilno vplivalo na razpoloženje v Franciji med časom, ko bi se razvijala druga nemška ofenziva.

V Italiji javljalo, da so Nemci začeli z ofenzivo na reki Sommi

Rim, 3. junija. t. (Reuter.) V Italiji se širi prepričanje, da bo vlada vsak hip sklenila, da naj Italija vstopi v vojno.

Zelo veliko zanimanje je danes popoldne vzbudila vest, da je svetovna razstava odložena. Vsi vojaški živnozdravniki — tudi oni iz rezerve — so vpoklicani in se morajo javiti v službo v četrtak.

Ves tisk objavlja hude napade na zaveznike in poročajo iz Tangerja, da mislijo zavezniki napasti španski Maroko. Prav tako poročajo listi, da

so francoske oblasti začele preganjati Italijane v Alžiriji.

Nocoj poroča »Popolo di Roma«, da so Nemci začeli z veliko ofenzivo proti francoskim armadam ob Sommi in Aisni. To nemško ofenzivo bo podpiralo 8000 nemških letal. Nemško poveljstvo je ločilo oba zaveznika, sedaj bo pa vsak nasprotnik posebej premagan.

Ameriški listi pišejo, da bo Mussolini z ultimatumom predlagal mirovno konferenco

Newyork, 3. junija. AA. Reuter. »Associated Press« poroča iz Washingtona, da je po končani flandrijski bitki pričakovati nemško-italijansko mirovno ponudbo ali točneje: Nemčija bo predlagala mir, Italija bo pa ta predlog podprla s svojim ultimatumom Veliki Britaniji in Franciji in z grožnjo, če obe državi ne sprejmeta nemške ponudbe. Washingtonski krogi mislijo, da bo nemško-italijanski mirovni predlog obsegal vse zahteve, ki sta jih Hitler in Mussolini sestavila za primer britansko-francoskega sporazuma. Trde, da so se italijanske zahteve povečale. V Washingtonu ne verjamejo, da bi zavezniki pristali na takšno mirovno ponudbo.

Newyork, 3. junija. AA. Havas. Washingtonski diplomatski dopisnik agencije »Associated Press« piše tole v zvezi z novo nemško-italijansko mirovno ofenzivo:

Uradni krogi v Washingtonu nimajo še nobenih točnih informacij o tej stvari, vendar so njihovi sklepi zgrajeni na poročilih, ki izvirajo iz zelo zanesljivih virov. Ameriški uradni krogi so prepričani, da bo Italija poskušala predlagati zaveznikom mir v svojem imenu in v imenu Nemčije. Italija bi to predlagala v splošnih obrisih, a mirovna konferenca, ki bi se imela v takšnem primeru sestati, bi uredila vse podrobnosti. Washingtonski krogi pa mislijo, da bo Mussolini med svojimi predlogi posebno poudaril italijanske zahteve do Francije in Velike Britanije. Ti krogi mislijo, da bo Italija podkrepila svojo mirovno ofenzivo z ultimatumom, v katerem bo sporočila, da pojde v vojno, če ne bodo zavezniki sprejeli njenih mirovnih pogojev. Diplomatski opazovalci v Washingtonu ne verjamejo, da bi bila Mussolinijeva akcija samo nova šahovska poteza, češ da

Po Gafencovem odhodu

Romunska politika ostane neizpremenjena

Bukarešta, 3. junija. AA. Rador: Danes opoldne je novi romunski zunanji minister Jon Gigurtu prevzel funkcije v navzočnosti prejšnjega zunanjega ministra Gafenca, osebja romunskega zunanjega ministrstva in zastopnikov romunskega in tujega tiska. Gafenco se je zahvalil vsem dosedanjim sodelavcem za zvesto delo in za izpolnjevanje dolžnosti do domovine in kralja in podčrtal svoje prepričanje, da bo novi zunanji minister, čigar razumnost in domoljubje sta splošno znani, deležen istega zaupanja in njihovega sodelovanja. Gafenco je dodal, da je prepričan, da bo Gigurtu nadaljeval zunanjo politiko Romunije v njenih stalnih in naravnih smereh. Mi vsi čutimo, da je od te zunanje politike v znatni meri odvisna varnost in bodočnost

Vaše zdravje, Vasa udobnost, Vaše dobro počutje zahtevajo učinkovite zdravstvene zaščite. To Vam nudi ODOL.

Ustna voda ODOL varuje Vaše zdravje, osvežuje, poživlja in daje sveže vonjiv dah, ohranja Vaše zobe čiste in zdrave do sive starosti. Če negujete usta z ODOL-om, negujete hkrati zdravje in lepoto.

Mussolini ne bo odnehal, če bo poslal takšen ultimatum. Le-ti krogi dodajajo, da so se podobni glasovi že večkrat razširili v ameriškem tisku.

Moskva, 3. junija. AA. Tass. Iz Newyorka poročajo: Washingtonski dopisnik agencije Associated Press poroča, da Rooseveltov tajnik Early ni hotel ne potrditi ne demantirati glasov, da bi bil Mussolini sporočil Rooseveltu, da misli Italija pomagati Nemčiji. Early je samo izjavil, da obstoji stalna zveza med Rooseveltom in šefi nekih držav.

Egipt je pripravljen na vse

Kairo, 3. junija. AA. Reuter. Na pristojnih zaveznikih mestih izjavljajo, da so zavezniki poleg svojih velikih nalog in kljub temu, da se mudi v vzhodnem delu Sredozemskega morja njihovo brodoge, v teh vodah v zadnjih dveh tednih znatno pomnožili svoje ladjeve. Načrti za zavarovanje Kaira, Aleksandrije, Port Saïda in Sueza so popolnoma dovršeni in se morejo takoj izvesti, če bi bilo to potrebno. Prevladuje splošno mnenje, da se bo še v teku tega tedna položaj razčistil, predvsem, kar se tiče stališča Italije. Egipt je pripravljen na vsako morebitnost.

Palestina pripravljena

Jeruzalem, 3. junija. AA. Havas. V Palestini so izdani vsi potrebni ukrepi za primer razširjenja vojne na Sredozemlje. Prebivalstvo ima zaupanje v zavezniško vojaštvo in je neomajno.

Nemška taktika v sedanji vojni

Pariz, ob koncu maja.

Nemogoče je še, da bi si človek ustvaril jasno in celotno sliko o sedanji vojni. Vse je še v posameznih anekdotah, in Nemci imajo gotovo še kako novo presenečenje pripravljeno. Edino načelo je, uporabljati prav vsa sredstva, ta so pa tako mnogoštevilna, da je nemogoče najti v njih kako splošno črto.

Prvo dejstvo, ki ga more vsak opaziti, je to, da hočejo Nemci čim hitreje in čim globlje prodrati na razmeroma majhni črti, potem pa se v zaledju razprostrti na vse strani. Tako so prišli razmeroma majhni oddelki v Laon, ki so se vsi na večer zopet nazaj potegnili.

Prva naloga je torej, da se tem hitrim oddelkom prebije pot. To nalogo ima težko topništvo in težki tanki. Pri tem se včasih gode čudne reči. Sploh izgleda, da smatrajo Nemci presenečenje za svoje glavno orožje. Pri Sedanu so na primer za preboj črte služili francoski tanki, zaplenjeni na Poljskem. Ker so poleg tega bili v njih vojniki oblečeni v civilno obleko, se jim je uspelo, da so se jim niso opazili. Pravi nič vznemirile, dokler ni začel iz njih bruhati ogenj iz metalcev plamena, s katerimi so jih Nemci opremili. Poleg tega pa Nemci uporabljajo še polno drugih trikov. Tako pošljejo v boj tanke, ki vozijo po dva in dva, oddaljena po kaka dva metra, med katerima je pritrjena ogromna bala trdo stisnjenih odpadkov železa. Ko so enkrat tanki sredi sovražnikovih vrst, se skrije posadka za te bale in začne streljati s strojnimi. Ko je enkrat motoriziranemu oddelku odprta pot, je naloga padalcev, da mu zasigurajo pot, in sicer s tem, da zasedejo mostove in važna križišča. Dostikrat so nemška letala prebarvana s . . . narodnimi barvami, o čemer imam številne priče. Če je bilo kje nemogoče preprečiti, da razstrele mostove, jih pionirske čete kar napravljene s seboj prinesejo. Če pa tudi za to ni časa, potope Nemci enostavno toliko tankov, kot je potrebno, da morejo preostali preko reke.

Tudi za osvajanje trdnjav imajo Nemci čisto svojo taktiko, katero so že preizkusili na belgijskih trdnjavah in na utrdbi, katero so po pomoči označili za Maginotovo. En način je, da spustijo s padobranci vojske na kupolo trdnjave, ki jo potem spuste v zrak. Ali pa to store pionirske čete, ki se trdnjavi približajo pod varstvom zapornega ognja težkega topništva. Seveda so pri vsem tem lastne žrtve strašne. Vsi vojniki, ki se vračajo s fronte, pripovedujejo, kako strahotno izgledajo kupi nemških mrličev, ki so ponekod po meter in več na debelo nagrmadeni.

O padalcih je že mnogo znanega iz bojov na Holandskem. Včasih smo vedeli samo za Miklavževe angelce, da se spuščajo z neba; sedaj pa padajo doli cele trope kmetov, delavcev, duhovnikov in vojakov z radijskimi oddajniki postajami (nemški muzikanti pravimo tem), z motornimi kolesi in strojinami. Tudi letala prinašajo s padali prebrano motoriziranim oddelkom, če so odrezani od svojih oporišč. Sicer ima pa vsak vojak v tanku hrane za več dni in pa posebne praške zoper spanje.

Peta kolona, katero so sicer iznašli Španci, je nekaj tako pestrega in skrivnostnega, bodisi glede na način, bodisi glede na namen, da ime ne pomeni več veliko. To je lahko star fajmošter, ki prihaja z begunci, vse sključen in ki od utrujenosti in razburjenja ni govornik ne more. To so vojniki s številko regimenta, ki že davno ne obstoji več. Šofer taksija, stara kmetica, študent navidezno ali resnično belgijske, holandske, francoske ali kake nevtralne narodnosti; vse mogoče eksemplarje so že ujeli. Bavijo se s špijonažo, ustvarjanjem panike, pa tudi z dejansko borbo, posebno za hrbtno.

Silno orožje je tudi panika. Zgodilo se je, da so se na skrivnostno poziv naenkrat dvignile cele pokrajine, včasih daleč od fronte, vedno pa ob krajih, kjer so važne strateške ceste. V nekaj urah je vojaškim transportom popolnoma onemogočeno premikanje med samimi bežečimi ljudmi, njihovimi vozički ter samokolnicami, na katerih je vse, kar more človeku v naglici priti pod roke in česar ne bo nikdar rabil. V vse to pridejo še letala, da z bombami napravijo iz ceste pravi pekel.

Ze vse to kaže, kako je sedanja vojna različna od prejšnje in je prav umljivo, da je bilo zavezniškom treba časa, da se tem novim načinom borbe prilagodijo.

Od nemških letal razstreljeno francosko letališče.

Politični zapiski

Dr. Korošec v avdienci

Iz Belgrada poročajo 1. junija, da je bil tega dne v avdienci pri knezu namestniku Pavlu predsednik senata g. dr. Anton Korošec.

Ne bodimo nervozni!

Glasilo pravosodni ministra dr. Lazarja Markovića prinaša v zadnji številki uvodni članek pod naslovom »Brez nervozne«, kjer naglašja, kako se razvija med narodi položaj, ki je nastal lanskega septembra. V članku navaja, kako so vse države zdaj kar zasute s poročili raznih oddajnih postaj, kar brez dvoma povzroča vznemirjeno ozračje in nervoznost. To oboje pa škoduje urejenemu narodnemu in državnemu življenju. Tako nervoznost se loteva ne le nekaterih ljudi v naši državi. Toda v prav takih trenutkih se mora pokazati prava nacionalna veličina vsakega naroda. Nato list pravi: »Dva razloga sta za Jugoslavijo, da more mirno in brez nervoznosti spremljati dogodke. Prvi je ta, ker naša država zelo korektno in natančno drži svoje stališče nevturalne države ter izpolnjuje vse tiste dolžnosti, ki izvirajo iz resnične nevturalnosti. Pri tem naša država varuje svoja prijateljska in svoje dobre odnose z vsemi evropskimi državami in s vsemi sosedi. Na drugem mestu je pa treba poudariti, da je naš narod šel že skozi strahotne katastrofe in grozovito Golgoto v svoji preteklosti. Pa je takrat v svojih najtežjih in najbolj žalostnih dneh vendarle znal ohraniti svojo prisebnost ter zaupanje v svojo narodno prihodnost. Če je to zmogel mali srbski narod v mali Srbiji, tedaj nikar ne dvomimo, da ne bi združeni Srbi, Hrvati in Slovenci po slogi, ki je ustvarjena pa lanskem sporazumu, mogli pričakovati dogodkov s polnim zaupanjem v miru brez nervoznosti in tudi brez strahu, ker se zavedajo svojega lojalnega ravnanja in svojega pravičnega stališča.«

»Srbi ne moremo biti separatisti«

Pod tem naslovom prinaša zagrebška »Nova srpska riječ« članek, kjer govori med drugim: »Nam Srbom ne more nihče resno očitati, da bi svojemu bratu hoteli nadeti kak jarem, da bi koga hoteli s silo posrbiti in ga celo prevesti v pravoslavlje. Mi Srbi kot Srbi nismo in tudi nismo bili nobeni grešniki zoper Hrvate... Mi smo za svojo in hrvatsko svobodo prelili cele reke krvi... mi smo drago in častno odkupili svoj dolg domovini Srbov, Hrvatov in Slovencev... Antijugoslovansko stališče Srbov na Hrvatskem bi bilo nelegitimno in bolj čudno, kakor kjerkoli drugje... Belgrad je bil luč našega srbskega malega sveta, on je tudi luč našega jugoslovanskega velikega sveta. To pa v ničemer ne zatema naše si jaja in lepote našega hrvatskega in jugoslovanskega Zagreba ali pa slovenske in jugoslovanske Ljubljane. Če že ne moremo povezati in združiti, vsaj nečemo razvezavati in deliti. Tako delovanje nam je v krvi, v tem delu smo odrasli in se okrepili. Na nas, na take, kakršni smo, morejo naši bratje vedno računati.«

Radičev rojstni dan

Vsako leto 11. junija obhajajo na Hrvatskem pristaši dr. Antona in Stjepana Radiča, ki so politično organizirani v HSS, rojstni dan teh dveh organizatorjev hrvatskega kmečkega naroda. V listih je izšel oklic, ki sta ga podpisala v imenu HSS njen glavni tajnik dr. Juraj Krnjević ter predsednik Seljačke Sloge Rudolf Herceg. V tem oklicu je rečeno, naj se po vseh na deželi obhaja letos ta spominski dan v nedeljo, dne 9. junija. Tega dne, to je 9. t. m., naj bodo po vseh vseh mala prosvetna zborovanja ali akademije, ki jih imenuje »prosvetna sijela«. Dne 11. junija naj gredo zavezni hrvatski kmetje na delo ter naj se zgodaj jutraj sklenejo mir za ves dan. Tega dne naj tudi pomirje sprte sosed, zlasti tiste, ki se pravdajo. Naslednjo nedeljo, 16. junija pa naj bi bile po večjih mestih večje prireditve, »memore hrvatske seljačke kulture«.

Pritožbe zoper občinske volitve

Hrvatski listi poročajo: »Upravnemu sodišču je bilo poslanih doslej nad 70 pritožb zoper občinske volitve v banovini Hrvatski. Polovica teh pritožb je prišla iz Like ter iz sremskih občin, ki so bile priključene banovini Hrvatski.«

Vladko Radič še v Zagrebu

Na naše poročilo, da je Vladko Radič, sin rajnega Stjepana Radiča, bil imenovan za dopisnika Osrednjega tiskovnega urada v Carigradu, kamor je odšel, sporoča zagrebški »Obzorje«: »Na to »Slovenčev« poročilo nam g. Vladko Radič naznanja, da je še v Zagrebu.« — Iz tega pa ne sledi, da ne pojde v Carigrad, kar edino smo hoteli javnost izpostaviti.

Nov list »Hrvatska Gruda«

Doslej je za hrvatsko Zagorje izhajal list »Hrvatski Zagorac«, ki je zastopal program HSS. Od 1. junija pa je list preimenoval svoje ime ter se poslej imenuje »Hrvatska Gruda«, ki je v svoji prvi številki povedal svoj program. V uvodniku pravi: »Po teh svojih temeljnih načelih bomo v političnih vprašanjih z neomajno odločnostjo zoper vse in vsakogar branili popolno svobodo in samostojnost hrvatskega naroda. Ako pa bi od koga naši narodni časti in svobodi zagrozila resna nevarnost, vemo, da bo tedaj ves naš hrvatski narod pozabil svoja morda neoglasila ter bo kakor en moč vstal na obrambo svoje narodne časti in svoje narodne svobode. Hrvatski narod želimo dvigniti do epoznanja, da je jamstvo za uspešno branbo naše svobode zgolj v naši elogi in moči.« V drugem članku, kjer obravnava vprašanje, kako Hrvatsko hočemo, je list naglasil te le misli: »Hočemo združeno, »svobodno in človečansko Hrvatsko: da bo domovina nacije svobodna, nacije čašči, dela in ustvarjanja, nedeljive socialne pravice za vse — po tem pa tudi domovina nacije zaslužnega blagostanja za vse.«

Narodna odbrana povečana

V Belgradu je kot revija izhajala Narodna odbrana, ki je glasilo organizacije istega imena. Zdaj pa časopis sporoča, da bo odslej izhajal kot tedenski list, ki bo imel nalogo informirati javnost. Uprava lista sporoča, da se je pokazala potreba list povečati zaradi sedanjih razmer.

Občinske volitve v Bački in Baranji

Iz Novega Sada poročajo, da bodo občinske volitve v Bački in Baranji v nedeljo, dne 9. t. m. Gre za volitve v občinah Bač, Bački Brijuni, Bajmok, Pavnji in Svetozar Miletić, ki bi bile morale biti že 26. maja, pa so bile položene. Tega dne bodo občinske volitve tudi še v 5 drugih občinah Bačke in Baranje.

Izjava preds. vlade o JRZ, SDS in občinskih volitvah

Kakor smo v nedeljo poročali, je v soboto z letalom prišel v Zagreb predsednik vlade Dragiša Cvetković, ki je v tamkajšnjem sanatoriju obiskal svojo bolno hčerko. V hotelu »Esplanade« je proti večeru sprejel častnike, katerim je po občinskih volitvah na Hrvatskem dal tole izjavo:

»Ob občinskih volitvah v banovini Hrvatski je zagrebško časopisje prineslo nekaj komentarjev, ki po mojem prepričanju niso točni. Ne bi želel pečati se z ozadjem teh komentarjev, dolžnost pa mi je povedati kaj o teh volitvah, mislim jaz osebno kot predsednik vlade in kot predsednik JRZ. Moja izjava pred občinskimi volitvami je imela edini namen, da bi v tistih srbskih občinah, ki mene najbolj zanimajo, prišli do izraza pravi zastopniki srbskega naroda v banovini Hrvatski in da bi potem po njih omogočili tisto, kar je temeljna misel moje politike: sodelovanje Hrvatov in Srbov. Moji prijatelji na Hrvatskem, ki so pri teh volitvah prišli do izraza, bodo samo tisti, ki brezkompromisno odobravajo politiko sporazuma od 26. avgusta lanskega leta, ki sem se zanj toliko trudil. To pa dokazuje, da o tem ne morem dovoliti nobene razprave in nobenega sumničnega od katere koli strani. Moje dosedanje delo od lanskega 26. avgusta za izvedbo sporazuma je najmočnejši dokaz, koliko mi je do tega, da bi se sporazum pošteno, iskreno in odločno izvedel.«

Lahko vam povem, da ves ta čas med dr. Mačkom in menoj v nobenem vprašanju niti enkrat ni bilo najmanjšega nesoglasja. Vsekdar sva isto mislila ter svoje misli uresničevala. Glavni sadovi in dejanja odločno demantirajo vse komentarje, ki do stokrat brez potrebe prihajajo v javnost. JRZ, ki sem ji predsednik, z vsem svojim sedanjim vodstvom odločno in krepko stoji na politiki sporazuma. Zame ni važno, kaj delajo nekateri politiki na deželi, ki večkrat zaradi krajevnih ali osebnih interesov v svoji agitaciji gredo predaleč. V vsaki strani je vodstvo, ki daje smer politiki. Vodstvo JRZ je v prejšnjih časih delalo napako politiko, ki sem se zoper njo boril, zlasti zaradi ureditve razmerja med Belgradom in Zagrebom. Vprašam vas: Ali ni tudi pri drugih strankah, ki danes odločno stojijo na politiki sporazuma, v preteklosti vodstvo delalo tako politiko, da je prav ta politika takrat pripomogla, da je naša država takoj spet začela na napadeno pol? Torej, če je JRZ kdaj prej imela vodstvo, ki je napak vodilo, se ne more sedaj običati sedanjemu vodstvu, ki je v najtežjih časih z dejanjem pokazalo polno razumevanje za ureditev srbsko-hrvatskih odnosov, zlasti pa ne smemo tega očitati JRZ, ko vidimo, da so tudi na drugi strani grehi, ki jih je treba pozabiti.

Teh občinskih volitev se je JRZ udeležila in je s svojimi uspehi popolnoma zadovoljna. V komentarjih zagrebškega časopisja je bilo vprašanje, kaj poretijo zastopniki JRZ. Že v začetku svojega govora sem jasno povedal: »To so samo tisti, ki odobravajo politiko sporazuma.« Če vse tiste srbske občine, ki niso bile na listo SDS, pojdejo za menoj ter sprejmejo odkrito in brezkompromisno sodelovanje sporazuma, tedaj bo to brez dvoma moja zasluga, da pristati teh list ne pojdejo na drugo stran, to je proti sporazumu. V koliko se mi bo to posrečilo, vam pokaže bližnja prihodnost. Po moji sodbi Srbi niso zoper Hrvate, niti zoper hrvatsko upravo, marveč so Srbi med seboj razdeljeni in se med seboj prepirajo. Sam sem imel priliko to slišati večkrat od mnogih srbskih delegacij iz teh krajev.

Najti sodelovanje med tema dvema srbskima strankama, ki stojita na stališču sporazuma v teh krajih, to pa ni odvisno samo od mene, marveč mnogo bolj od one druge strani, ki ima tudi več vpliva in več tistih drugih potreb, ki morejo to sodelovanje zagotoviti. Mislim, da je boj proti JRZ odveč, ker ona ni edini srbski greh v preteklosti. Naj tudi ona druga srbska stranka (SDS) izpraša svojo preteklost, pa mi bo dala prav. Če pa ima ena stranka moralen pogum in odločnost, da svoje napake javno obsodi, mora tudi ona druga stranka svojo poštenost in tem pogledu jasno pokazati ter upravičiti, ne naše grehe, marveč grehe tistih, ki so poprej vodili in ki smo jih odločno in javno žigosali. Sodim, da bi velika politika sporazuma ne smela trpeti od takih malenkostnih kombinacij, marveč bi morala iti za tem, da bi se doseglo čim boljše sodelovanje Srbov in Hrvatov zaradi notranje konsolidacije vse naše skupne domovine. Na tem potu bom ostal bodisi na vladi ali zunaj vlade.«

V prostem razgovoru je nato predsednik vlade znova naglasil, da je za sodelovanje z vsemi, ki so za politiko sporazuma in da bo njegova zasluga, ako se mu posreči, da vse stranke sprejmejo sporazum. Izjavil je tudi, da je on za tajno glasovanje pri volitvah. Na vprašanje častnikarjev glede konstrukcije vlade pa je odgovoril, da ne more biti govora.

Iz te izjave predsednika vlade je razvidno, da je gospod Dragiša Cvetković ravno v Zagrebu hotel odgovoriti na prizadevanje nekaterih političnih krogov, med katere spada tudi SDS, naj bi se JRZ izločila iz vladne kombinacije. Zato je tudi razumljivo, da je takoj v nedeljo predsednik SDS g. dr. Budisavljević, ki je minister za socialno politiko, v Cvetkovičevi vladi, svojem vladnemu šefu znova odgovoril ter zavzel etališče proti njemu in JRZ.

Predsednik vlade o dr. Mačku — Hrvatska javnost in Cvetkovičeva izjava

Pred svojim odhodom v Belgrad je v nedeljo predsednik vlade še enkrat sprejel zagrebške častnike ter jim dal tole izjavo, ki se nanaša na njegovo razmerje z dr. Mačkom:

»Se nikoli, nikdar in v nobenem vprašanju se ni zgodilo, da bi se bila midva skregala. Vedno sva našla lahko in hitro rešitev ter drug drugega razumevala.«

V teku najinega sodelovanja se je dogajalo, da se niti strokovnjaki o kakem vprašanju niso mogli zediniti. Treba pa je bilo le kratkega osebnega stika ter kratkega pogovora med menoj in dr. Mačkom, pa sva našla mogočo rešitev. V mnogih stvarih, ki so se zdele, da bodo delale velike težave ter da bodo ostale sploh nerešljive, v katerih so celo strokovnjaki naleteli na velike težave, sva midva lahko dobila podlago za pravilno rešitev, nakar je zadeva šla, da je bilo veselje.«

Belgrajsko »Vreme« prinaša iz Zagreba sporočilo, kako je sobotna in nedeljska izjava g. Cvetkovića delovala v hrvatski javnosti. List pravi: »Vsi hrvatski politični krogi naglašajo, da so bile prave in dobre besede izrečene o pravem času. S to izjavo je predsednik vlade javnosti dal jasnost ter razjasnil nekatere zadeve, ki niso bile popolnoma jasne zaradi nekaterih vplivov. Politični krogi HSS naglašajo, da je za dr. Mačka in za vodstvo HSS od vsega začetka bilo vse v redu, ker je Dragiša Cvetković vedno sodeloval sporazumno z dr. Mačkom. Po tem takem bi ta predsednikova izjava v glavnem imela ta pomen, da je pravilno obvestila široke kroge javnosti.«

Kako delujejo vohuni

V vseh državah se pišejo članki, nabijajo razglasi in poučujejo ljudi po predavanjih ali v žolih, da naj v sedanjem vojnem času molčijo ali pa bodo vsaj zelo previdni ter pazijo, da jih nihče ne posluša. Toda umetnost špijonov je od nekaj zelo premetena in naravnost izpopolnjena v sistem, ki more prevrtili celo protišpijonažo, to je tiste ljudi in urade ter organizacije, ki jih ima vsaka država, da onemogoči delovanje špijonov, jih razkrinka in ugaane njihove skrivnosti.

Od pravih špijonov je treba ločiti navadne prisluškovalce in donašale, ki so samo v službi špijonov in dobivajo od njih nagrade. To so ljudje, ki sami nič ne vedo, kakšen pomen imajo informacije, ki jih zbirajo, če so bolj ali manj važne in čemu bodo služile, ampak enostavno poslušajo, sprašujejo in poizvedujejo od ljudi, kar morejo izvedeti in to donajajo špijonom, ki sede v svojih uradih ali stanovanjih, hotelih itd. Špijoni morajo vedeti, za kaj gre, ali so informacije, ki jih dobivajo, pravilne ali ne, ali so zanesljive ali dvomljive, ali pa mogoče kar zlagane in pretirane, da razni tipi izvajajo od špijonov, ki jih plačujejo, denar. Le zanesljive in važne informacije torej predajajo špijoni tajni policiji države, od katere so najeti v ta namen. Špijoni, ki jih vidimo v filmih, niso pravi špijoni; filmski špijoni čepi po raznih lokalih, zapeljujejo lahkoverne in zapravljive civilne in vojaške osebe in imajo vedno s seboj revolver ter izvajajo razne umetne akcije in podvige... Pravi špijon ima svojo pošteno službo ali obrt ali podjetje od največjega do najmanjšega. Tudi mali ljudje so med njimi in pa kakšne starejše gospodične, ki semtertja gredo na oddih in sprejemajo svoje »sorodnike« in »prijatelje«, včasih pa so med špijoni, kakor vemo iz prav tipičnih primerov pred vojno, zelo ugledni ljudje, ki živijo in se sučejo ter služijo v ministrstvih, drugih važnih državnih uradih, gospodarskih organizacijah in celo v generalnih štabih in manjših štabih armad.

Danes špijoni igrajo s silno premetenimi sredstvi in imajo izdelano vseh uprav nedosegljivo tehniko. Vodja angleške tajne policije, takojimenovanega Intelligence Service, g. Thomas Aston je zbral nekaj tozadevnih zgledov iz zadnje svetovne vojne in jih sporočil v zanimivi knjižici. Nekaj primerov:

1. Kmet se pelje po deželni cesti s par zaboji jaje. Kdo bi mislil, da mož služi špijonstvu? Med svežimi jajci pa je nekaj trdo kuhanih. Mož za pro in razbijejo nekaj jajc. Doženejo, da se na zunanji strani trdo kuhane beljake nahajajo rjave erke. Polizkusi v kemični delavnici pokažejo, da je nekdo napisal sporočilo iz raztopine sladkorja in galuna na lupino, na kateri se pisava ne pozna, pač pa se dobro vtisne na trdo kuhanem beljaku.

2. Sporočila pa se tudi lahko napišejo bodisi s pravimi, navadno pa s tajnimi znamenji ali šiframi s šivi na perilu, na rokavicah, na nogavicah in podobnih rečeh, ki spadajo k damskim potrebščinam. Posebno važna sporočila napiše špijon ali njegov pomočnik v obliki celih vazen. Takoj so carski uradniki preiskali damo, ki je imela v svojem perilu in nogavicah vstih na stotine besed. Zasedli so jo pa zaradi tega, ker šivi niso bili v skladu s fino kakovostjo perila in so bili nerodno prišiti, česar bi ne napravila nobena izučena mojškra.

3. Pri nekem špijonu, ki se je pripeljal na Angleško, so našli v prtljaji tudi album znmak. Človek bi torej sodil, da je mož filatelista. Toda dognali so, da so znmake izbrane po gotovem sistemu na podlagi datumov poštinih pečatov in države, iz katere so znmake. Tako na primer so pomenile tri portugalske, dve perzijski in štiri kitajske znmake tri bojne ladje, dve težki in in štiri lahke križarke.

4. Znamenja se dajo na primer tudi s svetilkami z infra-rdečimi žarki. S temi se lahko predajajo sporočila tudi podnevi. Toda tisti, ki jih sprejema, mora imeti čisto posebna očala, ki te žarke sprejemajo — drugi ne vidi nič.

»Weygandova črta«

njene črte sploh ne bo držal, ampak se bo ob novem nemškem sunku umaknil bolj proti jugu na ugodnejše postojanke. Italijani mislijo, da bi se učinkovito dala držati šele črta ob Marni in na Seini.

Italijani se tudi zelo čudijo, zakaj Weygand ni poizkušal osvoboditi zajete zavezniške čete v Flandriji. Italijani pravijo, da ima Weygand vendarle vsaj kake tri milijone dobro opremljenih vojakov na razpolago in bi torej moral na vsak način vse poizkusiti, da reši zavezniško vojsko v Flandriji. Oni mislijo, da bi moral vsaj poizkusiti s protinapadom n. pr. pri Amiensu in s tem razbremeniti nemški pritisk v Flandriji. Ker Weygand tega ni napravil, mislijo Italijani, ki mu ne odrekajo vojaških sposobnosti, da drži pač vse razpoložljive sile v svoji roki, da mu bodo na razpolago ob novi nemški ofenzivi. Pa tudi v tem primeru mislijo Italijani, bi moral že iz moralnih razlogov Weygand sprožiti protiofenzivo, da tako pomiri razburjeno javno mnenje pri zaveznikih.

Birma v Belgradu

Belgrad, 3. junija. m. Včeraj dopoldne je v cerkvi Kristusa Kralja v Krunski ulici podejleval zakrament sv. birme belgrajski nadškof dr. Josip Ujčić. Sveto birmo je prejelo nad 600 otrok iz Belgrada, Pančeva in drugih krajev belgrajsko-smederevske nadškofije.

Zveza zdravniških zbornic

Belgrad, 3. junija. m. Zveza zdravniških zbornic kraljevine Jugoslavije je imela v Sarajevu plenarno sejo, katere so se udeležili zastopniki zdravniških zbornic iz vse države. Glavno vprašanje na tej seji je bilo organizacija zdravniške službe v primeru vojne. Na seji so se pretresale tudi razne stanovske zadeve, tako glede vprašanja kolektivne pogodbe med osrednjo upravo bolniškega fonda državnega prometnega osebja ter prometnim ministrstvom, ki naj bi jo odobril prometni minister. Izraženo je bilo tudi popolno soglasje med zastopniki zdravnikov iz banovine Hrvatske ter iz drugih banovin. Pri volitvah novega odbora je bil znova izvoljen za predsednika dr. Dušan Popović iz Belgrada, za podpredsednika dr. Valentin Mersol iz Ljubljane in dr. Radivoj Kalenić iz Novega Sada.

5. Posebno prebrisan so japonski špijoni. Med japonsko-mandžursko vojno so japonski tajni policijski agenti v Zenovi izvedeli skrivnosti iz zaupnih sej raznih odborov in sestankov Zveze narodov na ta način, da so podkupili sobarice in natakarje ter strežnike hotelov z visokimi napitninami. Zato so morale te osebe prazniti vse košare za papir in prinesiti vsebino agentom. Ti so s čudovito potrpežljivostjo potem sestavljali drobce papirjev, pisanih v najmanj 40 jezikih, tako da so mogli prebrati cele zapisnike sej, ki so bile za njihovo državo važne.

6. Zgodi se tudi takole: Postrežnica briše okna na nekem tujem poslanstvu v Berlinu. Seveda jo nadzrajo vse osebe, ki služijo in ona ne more vzeti nihčesar s seboj. Sicer ne verjamejo, da bi mogla biti taka postrežnica nevarna, toda treba jo je nadzirati, ker je tako naročeno in človek nikoli ne ve, s kom ima opravka, oziroma kdo ima opravka pri njem. Zato to postrežnico vsak večer natančno preiščejo. Pa to ni nič pomagalo. Zakaj ona je ta sporočila oddajala na ta način, da je rabila za brisanje šip krpe različne barve. Pa tudi tako je bilo dogovorjeno, na kakšen način je brisala, ali od zgoraj navzdol, ali od doli navzgor, ali od leve na desno ali narobe, ali pa poševno. Sprejemalec v hotelu ali hiši nasproti je potem sestavil njeno sporočilo, ona sama pa je bila zelo inteligentna akademsko izobražena špijona, ki je imela tudi posebne priprave, da je odpirala, če treba, predale in je hitro zapazila in našla važne dokumente in spise ter njihovo bistveno vsebino predajala na omenjeni način.

7. Italijanski špijoni v minuli vojni so se, kakor je dognala takratna nemška tajna policija, posluževali not. Pošiljali in sprejemali so sporočila po pošti iz nevturalnih držav v obliki not h kakšnih pesmi za domačo ali javno uporabo. Ta stvar se je potem tako zelo razširila, da danes nikjer več ne zaupajo notam, ki vsaka pomeni posebno črko. Ugotovili so tudi, da se sporočila pišejo z vodo, v kateri so raztopljene tablete aspirina. S to raztopino pisana sporočila so popolnoma nevidna in se ne morejo odgonetiti na noben način, to se pravi, da ostanejo nevidne, četudi jih pomažeš z izvestnimi kemičnimi tekočinami, ki spravijo na dan vsako pisavo. Če pa omenjena sporočila razsvetliš z ultra-vijoletno svetliko, pa sporočilo lahko bereš, ker se začne svetiti.

8. Sloveči ustanovitelj skavtov, angleški general Baden Powell, je tik pred vojno špijoniral za svojo državo v Dalmaciji in sicer na ta način: Imel je zvezek, v katerem so bili narisani metulji bodisi docela, bodisi samo deloma izgotovljeni, zraven je pa nosil vrečo in mrežo za lov na metulje. Loveč metulje, je prišel blizu trdnjave v Kotskem zalivu in narisal njene obrise ter lego topov na metuljske peruti. Vojski so ga pa imeli za starega angleškega norca...

Večino špijonov razkrinka protišpijonaža, ki nanje budno pazi. Protišpijonaža najema osebe, ki so s špijonom v zvezi in zanj špijonirajo, obenem pa ga izdajajo. Če pa je špijon prebrisan do zadnje možnosti, pa prevrta tudi protišpijonažo in njene pomagače.

Cestni promet v Belgradu se modernizira

Belgrad, 3. junija. m. Mestna občina belgrajska intenzivno spopolnjuje vozni park cestne električne železnice in mestnega avtobusnega podjetja. V ta namen je v zadnjem času mestna občina kupila najmodernije avtobuse, ki so po nekaterih ulicah že zamenjali z električno železnico. Za potrebe cestne električne železnice je pa mestna občina pred kratkim naročila v Italiji 15 novih motornih vozil za 16.500.000 din. Italijanske tovarne so naročilo belgrajske mestne občine že pričele izvrševati ter so danes poslale prvo tako motorno vozilo, ki je nadvse moderno in udobno urejeno ter je v njem prostora za 120 oseb.

Dve ladji trčili v splitski luki

Split, 3. junija. b. Snoči ob pol 12 sta v splitski luki trčili ladja »Spanijac« in motorna ladja »Milan«, na kateri so bili Splitčani. Lukušna ladja »Milan« je bila vredna okrog 30.000 dinarjev.

Osebnosti

Belgrad, 3. junija. m. V gradbenem ministrstvu so naredili izpit za pooblaščen inženirje naslednji kandidati: iz električne stroke: Josip Vorišić, Marjan Gruden in Franc Avčin; iz geodetsko-kulturno-tehnične stroke (melioracije): Božidar Verstovski; iz gradbene stroke: Vladimir Turnšek; iz strojne stroke: Hinko Golijac.

Belgrad, 3. junija. m. Premeščena je učiteljica Šval Josipina iz Majšperga v Voklo pri Kranju. Za višjega policijskega komisarja 5. skup. pri ravnanstvu mestne policije v Vrhu je postavljen Štefan Krajnović, dosedanj upravnik komisariata železniške policije v Mariboru; za višjega policijskega komisarja železniške in obmejne policije v Mariboru pa je imenovan Uroš Zun, dosedanj predstavnik mestne policije v Kranju.

Pri nerazpoloženju? Pyramidon

Ogl. reg. pod št. B. 1318 od 15. XII. 1938

Gospodarstvo

Načrt uredbe za preskrbo industrije s surovinami

Iz Belgrada poročajo, da so v trgovinskem ministru izdelali načrt uredbe o preskrbovanju industrije s surovinami. V tej uredbi so vsebovana načela diriganega gospodarstva glede organizacije in kontrole preskrbe s surovinami. Uredba je prav za prav okvirna uredba, ker daje trgovinskemu ministru odn. banu banovine Hrvatske pooblastilo za uveljavljanje tudi drugih uredb v svrhu olajšanja in zavarovanja pravilne preskrbe industrije s surovinami.

Uredba daje pooblastilo za uveljavljanje pravilnika, navodil in naredb za reguliranje trgovine, uvoza in izvoza vseh surovin za industrijo, za razdelitev med posameznimi podjetji po določenih cenah in ugotovljeni kapaciteti vsakega posameznega podjetja.

Uredba določa tudi obvezno prijavo vseh zalog surovin v državi brez ozira na to, v čigavih

rokah se nahajajo. Ustanovljene bodo posamezne posebne centrale za nabavo, odn. nakup in prodajo surovin. Uvažale bi surovine skupne ustanove v Belgradu za vso državo, odn. posebne organizacije za banovino Hrvatske. Surovine, ki bi jih nabavila centrala v Belgradu, bi bile po gotovem ključu razdeljene tudi banovini Hrvatski, ta pa bo samostojno in neodvisno razdeljevala surovine med podjetja na svojem področju.

Stvoritev posebnih uradnih organizacij za uvoz in prodajo surovin ne izključuje v vsem zasebne inicijative, temveč dopušča možnost organizacije zasebnih združenj v obliki interesnih skupnosti za nabavo surovin, ki bi delale pod popolnim nadzorom oblasti. Po uredbi je možno tudi finančno podpiranje posameznim panogam, ki bi velik del svojih kapitalov investirale v surovine. Tako podjetja bodo lahko dobivala kredite pod posebnimi pogoji na varantni osnovi.

zlasti pa redna tedenska. Podružnice vedno bolj uvidevajo umestnost uredbe o oskrbovanju sadnega drevesja in o zatiranju sadnih škodljivcev in boleznih z različnimi škropili. To delo je še marsikje v razvoju. Poživiljen je bil drevesničarski odsek. Osnovani so bili tudi številni vrtnarski odseki pri podružnicah.

Med publikacijami društva je omeniti društveno glasilo »Sadjar in vrtnar«, nadalje je društvo izdalo še več nujno potrebnih knjig. Blagovni oddelek društva se ugodno razvija.

Društvo je imelo lani 0.497 milij. din dohodkov in 0.485 milij. din izdatkov. Čisto društveno premoženje je znašalo ob koncu leta 1939 0.09 milij. din. Proračun za leto 1940 znaša v dohodkih in prav toliko v izdatkih 0.35 milij. din.

Razmejitev področja gospodarskih zbornic

Izšla je uredba o izpremembah uredbe o trgovinskih, industrijskih in obrtnih zbornicah z dne 3. avgusta 1932.

Po tej uredbi so meje zborničnih področij prilagojene novim upravno-političnim mejam, ki so nastale z ustanovitvijo banovine Hrvatske. Izvršene pa so tudi še nekatere druge izpremembe, da se meje zborničnih področij prilagode mejam banovine. Niso pa v uredbi našteje zbornice na področju banovine Hrvatske, ker spadajo v kompetenco bana. Nadalje izpostavlja belgrajske obrtne zbornice v Nišu odpadke, ker je bila ustanovljena samostojna obrtna zbornica v Nišu. Zbornični svetniki, ki so bili izvoljeni v okrajih, ki so pripadali Trgovinsko-industrijski in obrtni zbornici v Novem Sadu, odn. Trgovinskoindustrijske in obrtne zbornice v Podgorici, postanejo člani sveta teh zbornic.

Stanje vinogradov v ormoško-ljutomerskem okraju

Sv. Boleňak na Kogu, konec maja. Zaradi zimske pobeze in dolgotrajnega deževja je trta letos v rasti precej zaostala. Ker pa je nastopilo sedaj toplejše vreme, je začela gorica lepo napredovati, tako je večina vinogradnikov s škropljenjem proti peronospori že začelo. Istočasno se vrši v vinogradih tudi že drugo okopavanje. Zal pa, da je zemlja pozebla povzročila tudi mnogo škoda — ponekod je pozeblo 25%, v drugih legah z ozirom na razne trine vrste še višji odstotek. Z ozirom na dejstvo, da se škoda, povzročena po pozebi ni takoj spoznala, so nekateri viničarji pustili, oz. narezali prav lepo število šparonov ali napencev (pri nas »konji« imenovani), ki pa so jih morali sedaj zaradi pomanjkanja zaroda na njih odrezati, sicer bi trlo po nepotrebnih vlekli. Čeprav trta v rasti lepo napreduje, se vendar zelo neenako razvija. Čudno je to, da so nekatere trte na spodnjem koncu pobeze, na zgornjem pa odganjajo, ker so nastavile listje — dokaz, da je ohranila trta na zgornjem koncu še nekoliko svojega življenjskega soka.

Kar se tiče sadovnjakov, ki se nahajajo skoraj povsod pod vinogradi, žal ne morem nič ugodnega poročati. Cvetelo je vse — najbolj jablane

— hruške le tu in tam, a po skraj štirinajst dnevnem deževju je dobil ves cvet rjavkasto barvo — voda ga je zalila — in je sedaj vse odpadlo, tako da se ne moremo nadejati niti srednje sadne letine. Slive so pobeze, marelice in breskve prav tako, češnje so sicer lepo nastavile, a sedaj se tudi na češnjah vidi, da ne obeta se »mnogi nam sad«. Kdor ima v sadovnjakih vrste, ki se razvijajo in cveto pozneje, n. pr. jablane kraljevi kratkopicelj, ki cvete pri nas konec maja, bo smel pričakovati vsaj nekaj sadja, t. j. ako nas ne obide med letom »ledenih bič«, ki se je že pred kakimi štirinajstimi dnevi v nekaterih delih ormoško-ljutomerskih gorih pojavil.

A. K-i.

Posestne izpremembe v Mariboru

V Mariboru je nepremičninski trg še vedno zelo živahen. V zadnjem času so kupili: Marija Kokovnik od Martina Mencingerja hišo, Beograjska ulica 24 za 98.000 din; Kristina Kovač od Alojza Uhlja hišo v Parmovi ulici 10 s parcelo za 177.000 din; Vera Kreft iz Gor. Radgone hišo v Lihartovi ulici 20 od Franca Kositra st. Koly Stefanije, Franca Kositra ml. in Ljudmille Kauker za 120.000 din; od mestne občine so kupili parcele na Rosenbergovem posestvu: davčni inspektor Dominik Smid za 16.588 din, zasebnica Marija Marin za 15.202 din, železniški uradnik Drušković Franjo za 15.228 din, zasebna uradnica Nada Čač za 16.214 din, železniški uradnik iz Prevalj Mirko Šibenik za 25.420 din, krojaški mojster Alojzij Celec za 17.380 din; od mestne občine je kupil nadalje parcelo v Grajskih vrhah mizarji mojster Anton Vutolen za 35.945 din; od Vinarske in sadjarske šole so kupili parcele na Pristavi: zasebnica Marija Vontina za 47.970 din, učiteljica Ljubislava Zolnir iz Slovenjgradca za 61.725 din, učiteljica Mira Gačnik iz Guštanja za 62.625 din; trgovski namestnik Ubl Bogomir je kupil od trgovca Vilka Blatnika parcelo v Koroškem predmetju (Smetanova ulica) za 109.000 din.

Kredit za Gospodarsko slogo. Na zadnji seji upravnega odbora Priv. agrarne banke je bil odobren kredit 20 milij. din za Gospodarsko slogo v Zagrebu. Ta kredit je odobren pod istimi pogoji kot Glavni živinorejski zadrugi v Belgradu. Gospodarska sloga se je začela intenzivno baviti z izvozom živine ter je nedavno prevzela od g. Predoviča klavnico in tvornico serumov v bližini Zagreba.

Uvoz umetne volne iz Nemčije. Na zadnjem zasedanju jugoslovansko-nemške stalnega odbora v Belgradu je bilo dogovorjeno, da bo uvoz umetne volne glede davka na poslovnih promet in luksuznega davka tretiran na isti način kot se postopa pri fiocco predvseh. Nadalje je nemška delegacija zahtevala kontingent po posebni carinski olajšavi za 7 milij. mark umetne volne z obveznostjo, da bo znašal obremen izvoz naravnih predv in tkanin 0.7 milij. mark. Toda do sprejema tega predloga še ni prišlo in se bodo pogajanja nadaljevala.

Licitacija. Kr. banska uprava je razpisala licitacijo za gradnjo železobetonkega mostu čez Bistrico pri Sv. Petru pod Sv. gorami. Proračunska vsota 271.695,40 din. Licitacija bo 20. junija. — Nadalje je razpisana licitacija za vodovodno in plinsko instalacijo v stanovanjski hiši Pokojniškega in podpornega sklada banovinskih uslužbencev v Ljubljani za 8. julija 1940.

Združene papirnice Vevče, Goričane in Medvode. Izbrisani je prokurist Henrik Jahn, vpisana pa prokurista Guzelj Milan in dr. ing. Krofka Miloš.

Dobave. Gradbeni odd. ravnateljstva državnih železnic v Ljubljani sprejema ponudbe za dobavo mehkega rezanega lesa.

Nova delniška družba. Minister trgovine in industrije je odobril ustanovitev delniške družbe »Jugoslovanski Lorenz Mix & Geneste« s sedežem v Belgradu in glavnic 1 milij. din. Družba bo prodajala proizvode istoimenske nemške trdke, predvsem elektrotehnični in ostali material. — Ustanovitvi družbe so: Milan Pupič, Djordje Pupič, inž. D. Josipović, Drag. Milovanović, Kosta Milovanović, inž. Lj. Proti in Peter Mikežič.

Nova delniška družba. V Belgradu je bila protokolarna delniška družba za izdelovanje jadrinskih letal »Utas«. Glavnica znaša 12 milij. din. Člani upravnega odbora so: Predrag Taušanović, Peter Taušanović, Dragan Zlatanović, Ljubomir Nešić, Vlada Teokarović, Zlatko Kratič, Miloje Radošević, Aleksander Pavlović, dr. Miroslav Nenadović, inž. Milenko Mitrović, Aleksander Stanojević in dr. Emanuel Lesić.

Navodila za terminsko poslovanje z angleškimi funti

Devizni odbor pri Narodni banki je izdal naslednja navodila za poslovanje z angleškimi funti na termin:

Angleške funte na termin lahko prodajajo pooblaščenim zavodi na borzah v Belgradu, Zagrebu in v Ljubljani za račun izvoznikov jugoslovanskega blaga. Ob prejemu nalogov za terminsko prodajo bodo pooblaščenim zavodi vzeli od izvoznikov pismeno izjavo, da se deviza nanaša na že zaključeno prodajo blaga za navedeni termin, v katerem jo bo moral dobaviti in bodo zahtevali, da jim predloži na vpogled dokaz, da je prodaja stvarno zaključena (zaključnica, dopisovanje, dovoljenje za izvoz itd.).

Na termin lahko kupujejo angleške funte pooblaščenim zavodi po domačih borzah na račun uvoznikov blaga iz neklirinskih držav in sicer samo za njih stvarne potrebe. Ob prejemu nalogov za terminski nakup angleških funtov morajo pooblaščenim zavodi nabaviti si od uvoznika uvozne in druge listine po čl. 3 deviznega pravilnika kakor tudi ostale odobritve, ki so za posamezne primere določene (n. pr. plačilo uvoza pred letom dni itd.). Če uvoznik še ne razpolaga z uvoznimi listinami, bo izročil poobl. zavodu dovoljenje za uvoz, dovoljenje za plačilo naprej in predpisano obveznost, če transakcije se vpišejo v kontrolnik za uvoznike in opravilajo se, če obstajajo uvozni dokumenti, onega ne, ko je bil opravljen terminski zaključek.

Rok za terminsko trgovino z angleškimi funti ne more biti daljši kot mesec dni.

Nujno škropljenje vinogradov proti peronospori

Vinogradnike, ki doslej svojih vinooradov še niso škropili proti peronospori, ponovno opozarjamo, da čimprej škropijo, ker je v prihodnjih dneh pričakovati večji nastop bolezni zaradi toplejšega in vlažnega vremena. Onim, ki so prvo škropljenje že opravili pred 27. majem, priporočamo, da drugo škropljenje opravijo do 6. junija. — Banovinski vinarski in sadjarski zavodi.

Sadjarski in vrtnarski društvo

Iz poslovnega poročila Sadjarskega in vrtnarskega društva za Slovenijo posnemamo, da je število članov društva naraslo za 893 na 12.168. Od tega je bilo direktno včlanjeno 1424, pri podružnicah pa je bilo včlanjenih 10.744 članov.

Število podružnic je lani naraslo za 29, na novo ustanovljenih na 300. Nekatero podružnico so bile nedelavne in bodo prenehale (4). Podružnice so imele 39 drevesnic z 31.260 drevesci. Poročila podružnice javljajo ugoden potek akcije za postavitve sadnih sušilnic. Število se je v zadnjih letih dvignilo na 322. Podružnice so prejele na podporah 208.115 din.

Delo društva in podružnic je šlo zlasti v propagandno smer. Številna so bila predavanja,

V sencih vojnih ladij

Po E. Dargentu priredil Fr. Torkar.

Bila nas je cela množica izobražencev in pa študentov — skoraj dva tisoč po številu, pripadali smo pa štiridesetimi narodom —, ko nas je našla vojna v Ameriki na letnem sestanku Pax Romane. Novica nas je našla v Newyoru, 3. septembra, ob koncu slovesne maše ob otvoritvi kongresa; zdela se nam kakor žalosten demant idealnega krščanskega mira, ki smo ga nekaj dni uživali. Vsakdo je moral storiti svojo dolžnost, kakor se je paž domača dežela zadržala od tega konflikta. Za naš, Francoze, je bila stvar popolnoma jasna; čim prej je bilo treba priti na bojno polje.

Stvar pa ni šla tako gladko, kot se nam je prej zdela.

Takoj ob začetku sovražnosti so bili namreč ustavljeni vsi francoski in britanski prekoceanski prevozi, samo nevtralni parniki so še pluli. Videli smo, da je šlo več članov naše francoske delegacije na enega izmed njih. To je bila kaj dvomljiva usoda. Ujetništvo od sovražne ladje je bila zelo verjetna možnost: morda nič posebna nesreča za večino izmed potnikov, ki so jih leta oporečala od vojaške suknje, a za nas? Končati boj, preden smo ga sploh začeli, se nam je zdela najhujša nesreča: po našem mnenju bi bilo bolje biti torpediran na kaki francoski ladji, ki je v vojni, kakor da bi se dali ujeti v pasti. Zato se nas je dvajset odločilo, da bomo kljub vsemu počakali na odhod francoskega parnika, ki je moral peljati domov oddelke vojnih obveznikov. Konzulat je napovedal takojšen odhod.

V resnici se je pa čakanje zavleklo na en teden, na devet negotovih dni, ki smo jih preživeli v napetem ozračju Newyorka, kjer nas je pomani-

kanje duhovne svobode oviralo, da nismo mogli živeti kakor bi sami želeli. Devet dni smo bili izpostavljeni neprestanemu vznemirjanju zaradi pretiranih in fantastičnih časopisnih vesti iz Evrope. Če se pa pomisli na neštivilne dokaze sočutja, ki smo jih bili deležni od naših ameriških prijateljev, je bil pa teden še prekratek. Belli so si glave, da bi našli temu prenočišče, onemu »job«, kar bi mu olajšalo stroške podaljšane bivanja.

V ponedeljek zjutraj, 11. septembra, smo bili še vedno v Newyoru. Naš vsakodnevni obisk francoskega konzulata in uradov »Glavne prekoceanske družbe« je za ta dan spet ostal brezuspešen. Računajo na še en dan svobode, smo se po mili volji raztepli vsak po svojih opravkih po velikem mestu, eden v prestolni muzej, drugi ogledovat svetovno razstavo in druga čudesa velikanskega mesta. Ob času čaja pa smo se morali zbrati vsi skupaj, da smo se posvetovali in odločili glede prenočišča. Zakasnil sem se, ko sem na neki klopi v Central Parku pisal sredi otroških iger, ki jih je spremljalo skakanje malih sivih verveč, ki oživljajo ta ljudski park. Tako sem se navedel mesta, da se mi je zdaj odhod zdel skoraj nemogoč.

A prav na sestanku smo dobili naročilo s konzulata, ki nam je ukazovalo, naj se takoj vkrčimo na ladjo »Champlain«, ki bo ponoči odplula.

Grom in strela! V dveh urah smo morali spraviti skupaj razkropljene tovariše, morali smo pooblastiti ljudi, da poiščejo našo prilagojeno prav na drugem koncu mesta, posloviti se od tistih, ki so nas tako prijazno sprejeli in nas ves čas našega bivanja vodili po mestu. Ob napovedani uri nas je bilo sedem zbranih ob vhodu k nabrežju pristanišča v Newyoru. Stirje tovariši so pa še manjkali: dva od teh sta prejšnji dan odšla v

• Zaposlitev.

• Srečnot

Borze

Denar

Dne 3. junija

Ameriški dolar 55.—

Nemška marka 14.70—14.90

Devizni promet je znašal na zagrebški borzi 4.742.735 din, na belgrajski 9.108.000 din. V efektihi je bilo prometa na belgrajski borzi 0.4 milij. din.

Ljubljana — uradni tečaj:

London 1 funt	141.90—145.10
Pariz 100 frankov	80.26—82.56
Newyork 100 dolarjev	4425.00—4485.00
Zeneva 100 frankov	992.92—1002.92

Ljubljana — svobodno tržišče:

London 1 funt	175.56—178.76
Pariz 100 frankov	99.36—101.66
Newyork 100 dolarjev	5480.00—5520.00
Zeneva 100 frankov	1227.00—1237.00

Ljubljana — zasebni kliring:

Berlin 100 mark	14.70—14.90
-----------------	-------------

Belgrad — zasebni kliring:

Solun 100 drahem	28.75 denar
Sofija 100 din	91.20—29.80

Curih, Belgrad 10, Pariz 8.1, London 14.3, Newyork 4446, Milan 22.50, Madrid 45, Berlin 178.25, Berlin 178.25, Stockholm 106.25, Sofija 4, Varšava 90, Budimpešta 79, Atene 3, Carigrad 3, Bukarešta 2.25, Helsingfors 8.50, Buenos-Aires 100.50.

Vrednostni papirji

Vojna škoda:

v Ljubljani 390—397

v Zagrebu —

v Belgradu 392—393

Ljubljana. Državni papirji: 7% investicijsko posojilo 92—96, agrarij 50 blago, vojna škoda promptna 390—397, begluske obveznice 63—65, dalm. 3grarij 54—56, 8% Blerovo posojilo 94 do 94.50, 7% Blerovo posojilo 84—84.50, 7% posojilo Drž. hip. banke 100.50 denar. — Delnice: Trboveljska 232 denar.

Zagreb. Državni papirji: 7% invest. posojilo 96 blago, agrarij 48—50, begluske obveznice 63 blado, dalm. agrarij 50.50 blago, 4% severni agrarij 50—51.50, 6% šumske obveznice 57 blago, 8% Blerovo posojilo 94 blago, 7% Blerovo posojilo 85 blago. — Delnice: Priv. agrarna banka 178 blago, Trboveljska 238—240 (235, 240), Gutmann 55 denar, Sladk. tov. Osijek 220—225 (220), Osj. livarna 160 dinar, Isis 31 denar, Oceania 600 denar, Jadri. plovlja 400 denar.

Belgrad. Državni papirji: 7% investicijsko posojilo 92 denar (92), vojna škoda promptna 392 do 393 (394, 393), begluske obveznice 62—64, dalm. agrarij 54.75—55.25 (56, 55), 4% severni agrarij 49 do 50, 8% Blerovo posojilo 94 denar. — Delnice: Narodna banka 7950 denar, Priv. agrarna banka 174 denar.

Žitni trg

Novi sad. Vse nespremenjeno. Tendence neizpremenjena. Promet srednji.

Cene živine in kmetijskih pridelkov

Cene živine in kmetijskih pridelkov v okraju Kočevje dne 30. maja t. l. Voli I. vrste din 8, voli II. vrste din 6—7, voli III. vrste din 5.50, telice I. vrste din 7, telice II. vrste din 6, telice III. vrste din 5, krave I vrste din 6, krave II. vrste din 5, krave III vrste din 4, teleta I. vrste din 8, teleta II vrste din 7, prašiči špeharji din 10, prašiči prsutarji din 9 za 1 kg žive teže. — Goveje meso I. vrste din 14, goveje meso II. vrste din 12, svinjina din 16—18, slanina din 16, svinjska mast din 24, čisti med din 18—20, goveje surove kože din 9—11, telečje surove kože din 16—18, svinjske surove kože din 8 za 1 kg. — Pšenica din 375, ječmen din 350, rž din 375, oves din 250, koruza din 250, fižol din 600—800, krompir din 200, lucerna din 150, seno din 90—120, pšenična moka din 440, koruzna moka din 300, ajdova moka din 500, za 100 kg. — Drva din 85 za 1 m³, iajca din 0.78, za 1 komad, mleko din 2—2.25 za liter, surovo maslo din 28—32 za 1 kg.

Živinski sejmi

Živinski sejem v Litiji, dne 27. maja t. l. Cene naslednje: voli od 7 do 9, klavne telice 7, klavne krave 6 in ovce 6 din za kg žive teže.

Živinski sejem v Črnomlju, dne 21. maja t. l. Dogon 208 volov, 63 krav, 14 telet, 18 juncev in 42 prašičev. Prodanih je bilo 129 volov, 35 krav, 5 juncev, 2 teleti in 36 prašičev. Cene: voli 6 do 7, krave 5 do 5.50, junci 5 in teleta 7 do 7 din za kg žive teže. Mladi prašiči 8 do 10 tednov stari 400 din za par.

olajšali. Na krovu je že nekaj stotin ljudi, ki so namenjeni domov in pripadajo posadkam parnikov Generalne prekoceanske družbe, ker so njene ladje ostale v newyorškem pristanišču.

V trenutku smo zavohali domači zrak in pa kasarniško življenje. Tu je čreda mož, ki so bili pognani proti nekemu, ki ga ne poznamo, čudna družčina, ki se je tresla ob vsakem udarcu klub vsem živim klicem ob odhodu na vojsko; bili so to ljudje, ki enkrat tarnajo, drugi so preveč veseli, nekoliko vinjeni in ki so se popolnoma predali navdušenju, ki ga jim je zbujal nenavaden čas.

»Madelenac in »Marseljezac« sta neprestano odmevali iz polnih grl. Ki se je prileglo to razsajanje po tolikem miru ameriških predmestij!

Toda narava nikoli ne pozabi na svoje pravice. Naša prva skrb je bila, ko smo prišli na krov, da smo šli v obednico, da bi tu nadomestili izgubo, ki nam jo je prizadejala štirinajstidnevna ameriška kuhinja: zbogom pojedine sandvičev, zbogom ledena smetana, slabo pripravljani obedi, ki smo jih zalivali s čisto vodo in ki smo jih v največji naglici použili kar na prostem, navadno ob plačilni mizi v kaki pivnici. V restavraciji »Champlain« nas je bilo trinajst potnikov, okrog katerih se je sukalo prav tolikšno število strežnikov, ki so se opravičevali, da nam morejo takoj postreči s kosilom, o kakršnem se nam je že dva tedna samo sanjalo. Med to pojedino so brez kakega glasu sirene začele delovati turbine in ko nas je čez eno uro znak za alarm klical k voji za izpraznitev ladje, je bil Newyork le še kup luči. Stlačeni pod krovom smo v poltemi odgovarjali na klicanje svojih imen in smo se spoznavali vsak s tistim rešilnim čolnom, ki je bil komu oddeljen. Opazovali sem svoje slušajne sopotnike; njihove mislice in njih dobra volja me je spravila v popoln optimizem glede izida našega potovanja. (Dalje.)

Droblne novice

Koledar

Torek, 4. junija: Frančišek Kar., Kvirin, škof, mučenec.

Sreda, 5. junija: Bonifacij, škof; Valerija, mučenica.

Novi grobovi

† V Radovljici je umrl po daljšem bolehanju po vsem Gorenjskem znani gostilničar, g. Janez Kleindienst p. d. Hirsman. Bil je zmerom živahnega temperamenta in dobrega srca. 25 let je bil tudi naročnik našega lista. Pokopali ga bodo v Radovljici danes popoldne ob pol šestih. Naj mu sveti večna luč! Žalujemo hčerka in ostalim sorodnikom naše iskreno sožalje!

Osebnosti

Izpit za pooblaščenega inženirja elektrotehniške stroke, posebej iz področja elektromedicine, je opravil pri ministertvu za gradbo v Belgradu g. dr. inž. Avčin France iz Ljubljane z odličnim uspehom.

Poroča. V soboto sta se poročila v frančiškanski cerkvi v Ljubljani g. dr. Stane Lajevč, zdravnik, in gđ. Magda Gostiša. — Mlademu paru želimo mnogo sreče!

Samo še danes predvajamo najlepši socialni film znanega karakternega filmskega igralca WALLACE BERRY-ja, ki prepričljivo podaja najboljšo vlogo junškega policijskega stražnika, začelnika ubogih sirot.

NEZNANI JUNAKI

KINO SLOGA, tel. 27-30

Predstave danes ob 16., 19. in 21. uri

SAMO SE DANES! Za smeh in razvedrilo

Paul Hörbiger
Theo Lingner

Ob 16., 19. in 21. uri

POROČNO POTOVANJE V DUBROVNIK

Dodatek: Poslednja moda — v naravnih barvah

KINO MATICA tel. 21-24

Nov župan v Ptuj

Z odlokom bana dravske banovine od 1. t. m. je bil postavljen za župana občine v Ptuj g. dr. Vladimir Breznik, zdravnik v Ptuj. — Dosedanji župan g. dr. Alojzij Remec je bil z istim odlokom na lastno prošnjo razrešen županskih poslov.

Epidemija meningitisa v Litiji

v Litiji, 3. junija 1940.

Že v nedeljski številki našega lista smo poročali, da se zavratna bolezen meningitis naglo širi. Krajevne zdravstvene oblasti so poklicale Higijenski zavod iz Ljubljane na pomoč. Danes dopolnje je prišla komisija z g. šefom dr. Pircem na čelu in je preiskala 160 šolarjev in učiteljsko tukajšnje ljudske šole. Zdravniki hočejo za vsako ceno najti bacilosoze, zlasti pa zvezo med njimi in bolelimi šolarji. Šolarjem so vzeli sluz in o izidu preiskave bomo kmalu obveščeni. Ugotovili so nadaljnjih sedem primerov bolezni. Bolnike bodo prepeljali takoj v bolnišnico, kjer je že okrog 15 naših šolarjev.

Kljub vsem prepovedim in ukrepom je bolezen zavzela takšen razmah, da se bojimo, kaj bo. Prebivalstvo je zelo razburjeno, pa ni čuda, saj je vsak dan nekaj novih primerov.

Šef Higijenskega zavoda je mnenja, da je treba zavzeti vse sile, ker bo sicer bolezen zavzela še večji obseg. Misliti je treba na organizacijo nekaterih asanacijskih naprav v našem kraju; izolirana in šolska poliklinika bo morala biti v Litiji. Ob gradnji nove meščanske šole se tega ne sme pozabiti. Občina bo gotovo podprla šol. oblasti s primernim fondom, da bo v bodoče mogoč zdravstveni nadzor vseh učencev.

Redni pouk se bo predvidoma pričel 11. junija. Po naročilu Higijenskega zavoda bo v ljudski šoli bivša gospodinska šola prirejena za zdravniško ordinacijo. Zdravnik bo dvakrat dnevno obiskal vse razrede in vse sumljive takoj odpredil v bolnišnico. Vodila se bo najstrožja evidenca in nadzor vseh odsotnih in bolnih šolarjev.

Pričakujemo, da bodo ti strogi ukrepi in resno prizadevanje domačih zdr. oblasti, zlasti pa Hig. zavoda v Ljubljani, pomagali in omejili to nevarno bolezen.

Slov. kat. dijaštvo prisega zvestobo domovini

V nedeljo ob 11 dopoldne je bil v frančiškanski dvorani skupni članski sestanek ljubljanskih edinic Slovenske dijaške zveze. Nad 750 članov in članic SDZ je napolnilo dvorano do zadnjega kotička. Sestanku je prisostvoval zastopnik bana dr. Natlačena, načelnik prosvetnega oddelka banske uprave g. dr. Lovro Sušnik, duhovni vodja SDZ, univ. prof. g. dr. Lambert Ehrlich, g. prof. dr. Jaklič, več ravnateljev ter številni profesorji ljubljanskih srednjih šol in drugi prijatelji naše dijaške mladine.

Zborovalna dvorana je bila okrasena. Na odru je bil pripravljen velik grb Slovenske dijaške zveze, ovit z državnimi in narodnimi trobojnicami ter okrašen s cvetjem in zelenjem. Na vsaki strani emblema je bila postavljena častna straža dijakov in dijakinj v novih študentskih krojnih.

Sestanek se je pričel z državno himno, ki jo je pela vsa dvorana stoji. Župančičev »Pesem mladine« je recital g. Pavčnik. Kratke nagovore sta imela zastopnik dijakov in zastopnica dijakinj, oba v novih krojnih SDZ. Zastopnik dijakov je povdaril veliko delo Slovenske dijaške zveze, ki kakor plav zajema vse slovenske meščanske, srednje in srednje strokovne šole. SDZ je največja slovenska dijaška organizacija in tako edina prava stanovska predstavica in zastopnica slovenske dijaške mladine. Organizirana armada SDZ je pogumna, vedra, polna mladostnega ognja in pripravljena za domovino doprinese tudi največje žrve. Svoje delo usmerja v duhu škola Slovaška.

Poglavarica krožka SDZ na poljanski gimnaziji je lepo govorila o Mariji — zaščitnici

— Zaključujemo račune protituberkuloznega tedna. Ne dvomimo, da je bil moralni uspeh tedna na visoki. Dal Bog, da bi ga finančni še nadkrilil. V glavnem gre seveda za to, da bi zbral protituberkulozni teden čim najzdalejša gmoletna sredstva in da bi se geslo tedna »Noben jetični brez bolniške postelje« čim prej uresničilo. Zato apeliramo ponovno na vsakogar, da se svojočasno našemu dnevniku priložene poštne položnice tudi dejansko posluži ter nakaže primeren znesek. Znano nam je, da se je pri prodaji nabiranih listkov marsikdo izmaknil z izgovorom, češ da bo za protituberkulozno ligo itak na drug način prispeval. Kožni izpiški poštne hranilnice, ki jih Zveza prejema, pa govorijo nekoliko drugače. Le redki so oni, ki so tolažili prodajalce listkov z navedeno trditvijo. Pomislite, da so potrebe protituberkulozne borbe ogromne in da mora zlasti pomagati pasivnim krajem. Zato: Odprite srca in roke! Vsek naj prispeva za svoje gospodarske razmere primeren znesek! — Protituberkulozna zveza v Ljubljani.

— Lep uspeh Zveze združenih delavcev. Delavstvo, ki je zaposleno pri podjetju Petajnska, je v celoti organizirano v Zvezi združenih delavcev, ki je te dni dosegla za svoje člane pri tem podjetju lep uspeh. Vršila so se pogajanja za zvišanje medz ter se je dosegel ugoden rezultat. Pogajanja je vodil za ZZZ tajnik g. Peter Rozman

iz Maribora, za podjetje pa sta bila navzoča lastnika gg. Josip in Ivan Vogler. Pri podjetju je zaposlenih 20 delavcev, ki bodo na podlagi sklenjenega sporazuma dobivali sledeče mezde: delaveci v nalivalnici dnevno 38,60 din. pri etiketiranju 42 din. pri zamaševanju 45,60 din. Tisti, ki delajo v akordu, zlasti zavijalci, bodo dobili povišano mezdo do 50—60 din dnevno. Odmor za dopoldansko in popoldansko južino se šteje v delovni čas. V podjetju se izvolijo tudi obratni zapniki, ki jih dosedaj ni bilo. V podjetju so zaposleni samo domačini, katerim je Zveza združenih delavcev s svojim posredovanjem pripomogla do lepšega zaslužka.

Kopalne oblike — lista volna — stare nizke cene

ALOJZIJ POTRATO PREJ

JOS. KUNC & Co.

LJUBLJANA - MIKLOŠIČEVA CESTA

— Združenje kinematografskih podjetnikov sporoča svojim članom, da je občni zbor, sklican za 5. t. m., preložen na nedoločen čas.

— Ob priliki smrti blage gospe Matilde Brudermanove so poklonili: Združenje trgovcev 200 din, trgovca Martin Sumer 200 din, trgovca Valentin Anton in Groleger Loize pa vsak po 100 din za najprejše otroke občine Slov. Konjice namesto žalnega venca na krsto.

— Pri težki stolici, napetosti, glavobolu vlad zaprtja očisti ena do dve čaši naravnih »Franz-Josefov« grenke vode prebavne organe. »Franz-Josefov« vodo lahko jemljejo tudi bolniki, ki leže, in jo imajo za dobro.

Ogl. reg. S. br. 30474/25.

— Permanentne legitimacije Ljubljanskega velesejstva so bile že v prometu, preden je bila izdana odredba ministrstva trgovine in industrije, da mora biti junijski velesejstvo preložen. — Uprava velesejstva prosi vse posestnike teh legitimacij, da jih shranijo, ker bodo predvidoma veljale za bodoči velesejstvo, ali pa bodo zamenjane z novimi.

— Medvedka s mladičem iznenadila izletnike. Pretekli teden je bila velika skupina izletnikov na Travnji gori pri Ribnici. Tam gori se je paslo nekaj konj. Nenadoma je prilomastila iz gošave velika medvedka z mladičem in se približala ko-

njem. Izletniki so jo z vpitjem prepodili in medvedka je z mladičem vred odhacala nazaj v gozd, ne da bi dobila pečenko, ki ji je zadižala v obliki konjskega mesa.

— S strehe je padel. Osolnik Matija, bajtar iz Snovnika pri Kamniku, je sosedu popravljal streho. Ko je že skoraj končal, pa mu je nenadno spodrsnilo in se je skotalil s strehe. Zlomil si je desno nogo in je moral po pomoč v ljubljansko bolnišnico.

— Roko mu je zlomilo. Brkljač Kolo, delavec iz Tonin gaja v Dalmaciji in trenutno stanujoč na nekem skednju v Cerklji ter zaposlen pri delih na Notranjskem, je imel opravka pri prevažanju kamenja iz kamnoloma. Med vožnjo je padel in vtaknil pod kolo vagončka. Pritisnilo ga je tako hudo, da mu je zlomilo in je moral po pomoč v ljubljansko bolnišnico.

Po državi

* Šest milijonov dinarjev za dokončanje ljudskošolskih poslopij v Dalmaciji. Banska oblast v Zagrebu je svoji ekipozaturi v Splitu dela na razpolago šest milijonov dinarjev, da se bodo mogla dograditi razna ljudskošolska poslopja na področju banske ekipozature v Dalmaciji.

* Elektrifikacija dalmatinskih otokov. Te dni so prišli v Split zastopniki banovinskih električnih podjetij iz Zagreba in imeli razgovor z zastopniki zadruge za elektrifikacijo Hvara in Brača. Napovedujejo, da bodo že v najkrajšem času začeli postavljati električni vod visoke napetosti, in sicer na Hvaru od Jelse do Starigrada, na Braču pa od Sutivana do Postirja. Elektrificirati nameravajo tudi otok Vis, dalje Sinj, Imotsko in Makarsko, Upajo, da bodo pripravljala dela prav kmalu končana.

* Vojvodina dobi novo ozkotirno železnico. V Vrhu je bila konferenca med zastopniki banske uprave in tamkajšnjimi zemljiškimi posestniki zaradi zgraditve nove ozkotirne železnice, ki naj bi vezala Vrhu s bližnjim mestnim kamnomolom. Na konferenci pa ni potekalo vse tako gladko, kakaj zemljiški posestniki niso bili zadovoljni s ceno, ki so jim jo ponujali zastopniki banske uprave za njihova zemljišča, ker gre tu za zelo rodovitno zemljo. Do sporazuma zaenkrat še ni prišlo, vendar pa upajo, da bo banovina k cenam nekaj primaknila, nekaj bodo pa popustili posestniki in tako bo Vrhu dobil v doglednem času to železnico.

* Po 25 letih se vrnil iz Rusije. Te dni se je vrnil iz Rusije v svojo domovino Anton Trojanovič. V začetku svetovne vojne je prišel v rusko ujetništvo, kjer so ga več let pošiljali iz kraja v kraj, dokler si ni po raznih dogodivščinah služil svoj kruh kot rudar pri Kijevu. Njegovi vrtni v domovino, sovjetske oblasti niso delale nobenih ovir in težav. Dobil je celo brezplačni vojni listek do madžarske meje, odkoder je prišel v Osejek. Od tu se je podal v svojo rojstno mesto, kjer je ob mobilizaciji pustil svojo mater in sestro, ki sta ga že davno imeli za mrtvega in lastnim očem nista zaprli, ko je nepričakovano stopil v sobo. Trojanovič pripoveduje, da je v Rusiji še veliko Jugoslovancev, bivših vojni ujetnikov.

* 26 letih zvedel, čigav je. Iz Batajnice poročajo: V zmešnjah preteklih svetovne vojne je bil v otroško zavetišče v Debeljaci oddan dojenček, za katerega tudi pozneje niso mogli dognati, odkod je in čigavih staršev sin je. Otroka so klicali za Slavkoto, bil pa je brez primka. Mali Slavko je preživel svojo mladost na deželi pri raznih kmetih. Donosejše službe v mestu ni mogel dobiti, ker bi mu, brez imena, povedo delati težave. Veliko let je delal na posestvu bogatega kmeta pri Batajnici in pri njem služil še danes. Po dolgi poizvedovanji se je oblastem končno posrečilo ugotoviti, da je mladi mož, ki šteje danes že 26 let, rodom iz vasi Lugoš v Romuniji in se piše Valera Mihuč. Mladi Slavko, ali pravilno Valera Mihuč, je ves vesel, da je zvedel za svoje pravo ime in se bo v kratkem podal v rojstno vas, kjer bo končno spoznal svoje starše — seveda, če so še živi.

* Krepka zausnica stare ženske. V Zavidoviču stanuje petdesetletna Terezija Kučka, ki se je prepirala s Kato Rubes zaradi izposojenih tisoč dinarjev. Terezija se je tako razjezila, da je nekemu sorodniku svoje dolžnice, ki ji je prigrvarjal, priolila tako zausnico, da je mladi mož padel po tleh. Zadeva je bila javljena orožnikom in je prišla pred sodišče. Terezija je sodniku pripovedovala, da jo je Kato Rubes spravila ob njene prihranke in zato je dala z dobro merjeno zausnico duška svojemu ogorčenju. Sodnik je razpravo preložil, da bodo zaslišane še nekatere priče.

* Napad na župnišče. V vasi Djurdjicu blizu Krizevcev je po večeri župnik Slavko Petrač bral v svoji sobi. Naenkrat je začelo padati po oknih župnišča kamenje. Tudi v sobo, kjer je sedel župnik, je priletelo več kamnov. En kamen je zadel petrolejko in jo prevrnil. Razlit petrolej je začel goriti in župnik se je komaj posrečilo, da je preprečil požar. Kamenje je pa še naprej letelo na župnišča. Ves napad s kamenjem je trajal pol ure. Orožništvo išče napadalce in je že padel sum na neko skupino ljudi.

Kvalitetna optika

LJUBLJANA PASAŽA NEBOTIČNIKA

* Obsojen, ker je povišal stanarino. Sodišče v Banjaluki je obsodilo banjaluskega hišnega posestnika Petra Bucika na 15 dni zapore in 1000 dinarjev globe, ker je svojim stanovanjskim najemnikom povišal stanarino za 30 do 40 dinarjev mesečno. Če Bucik ne bo plačal globe, bo odsedel še nadaljnjih 20 dni.

* Gimnazijci so okradli starega lekarnarja. 68letni lekarnar dr. Josip Fritz je že nekaj časa opazal, da mu iz njegove ročne blagajne v lekarni pogosto zmanjka denarja. Nekega dne mu je bil ukraden celo ves denar iz blagajne v znesku 1900 dinarjev. Lekarnar je tatvino prijavil in izkazalo se je, da je bil neki gimnazijec, sin bogatih staršev, glavni krivec. On in njegovi tovariši so večkrat prišli v lekarno po razna zdravila, pri tem pa so kradli denar iz blagajne.

* S sekiro nad neljubega snubača. Dvajsetletni kmetijski sin Mato Ivankovič v Rtkoviču pri Sremski Mitrovici je vroče ljubil sedemnajstletno Anico Zivkovič, ki je bila zaradi svoje lepote znana po vseh okoliških vaseh. Mato je ho-

Ljubljana, 4. junija

Gledališče

Drama. Torek, 4. junija: Zaprt. — Sreda, 5. junija: »Naša krič. Red A. — Četrtek, 6. junija: »Revizor«. Red Četrtek. Gostovanje Mihajla Markoviča iz Zagreba. — Petek, 7. junija: ob 15: »Asmodej«. Dijaška predstava. Izven. Globoko znizane cene od 14 din navzdol.

Opera. Torek, 4. junija: Zaprt. — Sreda, 5. junija: »Evgenij Onjegin«. Red Sreda. Gostovanje Borisa Popova. — Četrtek, 6. junija: Zaprt.

Radio Ljubljana

Torek, 4. junija. 7. Jutranji pozdrav — 7.05 Napovedi, poročila — 7.15 Pisan venček veselih zvokov (plošče) — 12.30 Poročila, objave — 13.30 Napovedi — 13.02 Koncert slovenske pesmi. Poje član opere g. F. Lipša, igra Radijski orkester, dirig. D. M. Šijanec — 14. Poročila — 18. Dekliški zbor »Vigred« in radijski orkester — 18.40 Vplivi nedostojnosti in kletvin ter surovosti na vzgojo naroda (g. dr. Stanko Gogala) — 19. Napovedi, poročila — 19.20. Nac. ura — 19.40 Objave — 19.50 10 minut zabave (g. Fr. Lipah) — 20. Večer romunske klavirske glasbe (g. prof. Marijan Lipovšek) 20.45 Koncert Radijskega orkestra — 22. Napovedi, poročila — 22.15 Preženimo skrb! (plošče).

Drugi programi

Torek, 4. junija: Belgrajska kratkov. post.: YUA, YUB (49.18 m): 19.40 Poročila v slovensčini YUF (19.69 m): 1.55 Oddaja za Južno Ameriko — YUG (19.69 m): 3.00 oddaja za Severno Ameriko — Belgrad: 20.10 Pesmi M. Musorgskega — Zagreb: 20. Prenos opere. — Bratislava: 22.15 Slovenski plesi — Praga: 17.20 Komorni konc. — 23. Češka glasba — Sofija: 20. Pevski dueti — Beromünster: H. Suter Meister: »Romeo in Julija« — Budimpešta: 22.10 Ciganski ork. — Bukarešta: 20. Simf. konc. — Trst-Milan: 17.15 Pevski konc. — 21. Wolf — Ferrari: »Zanimive žene«, komedija — Rim-Bari: 23.15 Plesna glasba — Florenca: 19. Harmonika — Sottens: 20.30 Zvočna igra.

Prireditve in zabave

Dore Matulj, zborovodja Ljubljanskega Zvona je s svojim zborom v resnici delaven. Pripravil nam je zopet nov koncert z bogatim sporedom, na katerem nam hoče pokazati razvoj slovenske glasbe iz protestantske dobe do današnjih dni. Ta Zvonov koncert bo v frančiškanski cerkvi v ponedeljek, dne 10. junija ob pol 9 zvečer. Vstopnice v knjižnici Glasbene Matice.

Produkcija šole Glasbene Matice Ljubljanske. Jutri, v sredo, ob 18.15 zvečer bodo nastopili v veliki Filharmonični dvorani naslednji gojenec klavirskega oddelka: Ziberna Alenčica, Lehpamer Sonja, Samec Janja, Ahlin Cvetka, Erjavec Helena, Brihta Metka, Popovič Petar, Lenarčič Alenka, Miklavčič Miriam, Stern Helena, Haškovič Zutka, Striša Metka, Kovač Valentina, Fakin Mara, Pelko Vanda in Lampič Stanislav. Vmes bodo nastopali gojenec violinskega oddelka in sicer: Sever Janko, Butara Mitja, Dolinar Vera, Habe Bogdan, Grafenauer Stanislav, Hočevar Mirko in gojenec oddelka za čelo Weber Karel. Podrobni spored se dobi v Knjižnici Glasbene Matice. Spored je obenem vstopnica k produkciji. Ravnateljstvo najvljudneje vabi starše, da posetijo v obilnem številu šolsko produkcijo. Prihodnja in zadnja bo v petek 7. t. m.

Lekarne

Nočno službo imajo lekarne: dr. Kmet, Tyrševa cesta 43; mr. Trnkoczy ded., Mestni trg 4 in mr. Ustar, Selenburzova ulica 7.

Poizvedovanja

Z voza sem izgubila košaro z večimi kosmi obleke od Trnovca do Skarube. Poštenega najditelja prosim, da jo prinese proti nagradi v podr. »Slovenec«, Miklošičeva c. 5.

Izgubljena je bila modra pletena lopica od šole na Ledini do Tabora ter se naproša najditelja, da jo odda v naši upravi.

tel svojo Anico peljati pred oltar, vendar pa so starši nasprotovali tej ženitvi. Posebno Ančin oče Anton Zivkovič ni mogel trpeti mladega snubača. Prepovedal mu je vsako približevanje k Anici. Silno se je razjezil, ko mu je prišlo na ušesa, da se oba zaljubljenca pogosto skrivaj shajata. Šel je ponoči v spalnico, kjer je spal Mato, in mu zadal s sekiro več udarcev. Nesrečnega Mata so prepeljali v bolnišnico, kjer se bori s smrtjo, Zivkoviča, ki je skušal pobegniti, pa so zaprli.

Anekdota

Calvin Coolidge je bil gotovo najbolj močnejši predsednik, ki ga je kdaj imela Amerika. Zato ni mogel trpeti klepetavih ljudi. V družbi ga je nekoč vprašala klepetava gospa: »Gospod predsednik, kakšno službo bi mi dali, če bi bila možka?«

Predsednik ni dolgo razmišljal in je odgovoril: »Na vsak način bi vas postavil za ravnateljico šole za gluhoneme.«

»Kajak pa ravno to?«

»Ker bi se tedaj ubogi gluhonemi naučili govoriti, ali pa bi se vi, kdaj moja, naučili molčati.«

Gospod župan polaga temeljni kamen za svetilnik.

FILM mladosti,
petja in razvedrila

NJENA PRVA LJUBEZEN

z mlado DEANNE DURBIN v glavni vlogi. — Njen
partnerjezanec iz filma NIČKA, Melvyn Douglas
KINO UNION, tel. 22-21, ob 16., 19. in 21

LJUBLJANA

Veličastna mirovna slovesnost na Rakovniku

Po vsem svetu, zlasti pa v razbičani Evropi se v današnjih hudih dneh dvigajo k Bogu vroče molitve za mir. Tem množičnim nastopom, ko tako rekoč celi narodi spokorno klečijo, da bi potolažili jezo božjo, smo se preteklo nedeljo dostojno pridružili tudi Slovenci.

Tradicionalni praznik Marije Pomočnice na Rakovniku, ki vsako leto privabi na tisoče in tisoče vernikov iz vseh krajev Slovenije, je letos

z Rakovnika, s Sela in s Kodeljevega, dalje 14 Marijinih družb iz mesta in z dežele z zastavami, številni drugi odseki in društva, dolga vrsta beleoblečenih deklet in otrok, narodnih noš, nad sto ministrantov in veliko duhovščine. Krasen je bil pogled na ta pisani sprevod in na vso ogromno množico ljudi — bilo jih je 15 do 20 tisoč —, ki so stali v gostem špalirju in navdušeno prepevali lavretanske litanije, pri čemer jih je podpiral močan zvočnik. Procesija se je zaključila na zavodskem dvorišču, kjer je g. opat odmolil molitve za mir in podelil blagoslov z Najsvetejšim. In ravno med blagoslovom se je pokazala nad oltarjem krasna mavrica, to znamenje miru, kakor da bi nebo samo hotelo potrditi naše molitve in naše upanje.

Mirovna slovesnost je nad vse lepo uspela. Da pa se je tu in tam pripetila tudi kakšna neviščenost, je umljivo. Zlasti so bili delavni žepari. Ker je bil ljubljanski velesejm odpovedan, so si morda hoteli poiskati nadomestila na Rakovniku. Prav bi bilo, da bi policija posvetila temu delstvu malo več pažnje in stopila vsem sumljivim plitjem na prste.

1 Razstava G. A. Kosovih monumentalnih slik iz slovenske zgodovine, ki je bila od otvoritve dalje deležna izrednega moralnega uspeha, je odprta vsak dan od 9 dopoldne do 7 zvečer.

1 Kot naslednja novost letošnjega repertoarja v operi se bo uprizorila čudovita Bizetova opera »Carmen«, kjer bo prvič pela glavno partijo naša odlična pevka ga. Mila Kogejeva. Ker bo pel don Josefa naš prvi tenorist Franc, Escamilla pa baritonist Janko ob sodelovanju ostalih prvih solistov, bo ta predstava nedvomno poseben dogodek. »Carmen« bo na novo zrežiral režiser Ciril Debevec, glasbeno delo pa pripravil dr. Danilo Švara.

1 Vedno več bolnikov. V ljubljansko bolnišnico prihaja iz leta v leto vedno več bolnikov po zdravniški pomoči. Dnevno sprejme bolnišnica po sto petdeset in ob nekaterih dnevih še več bolnikov.

Spričo znane mizerije bolnišnice ni čudno, če primanjkuje prostora. Ljudi vedno več, prostora pa je še vedno toliko, kolikor ga je bilo pred štiridesetimi leti. Novi kirurški pavilijon pa čaka boljših dni in se sprašuje, zakaj so ga sploh klicali k življenju. Letos je bilo sprejetih že nad 15.000 bolnikov in ni poteklo niti še pol leta. Če bo šlo tako naprej, bo koncem leta zopet dosežen žalosten rekord.

1 Slovensko zdravniško društvo v Ljubljani vabi vse gg. zdravnike in medicince na predavanje, ki bo danes, v torek, ob 18.15 v predavalnici ženske bolnišnice. Predavata gg. dr. J. Hebein: Anomalije colona in dr. B. Breclj: Morbus Littler.

1 Brezplačno poskusno pranje z novim senzacionalnim pralnim sredstvom CISTINIT bo danes popoldne od 3 naprej v prodajalni Prvega delaveškega konzumnega društva na Sv. Petra cesti 78. — Prisnite se seboj voljene in svilene predmete za pranje in čiščenje.

1 Pri zaprtju, motnji v prebavi — vzemite zjutraj še na prazen želodec en kozarec naravne »Franz-Josef« grenčice.

1 V Ljubljani umrli od 24. do 30. maja 1940: Matičič Franc, 71 let, upokojenec električne cestne železnice, Poljska pot 37; Kokole Olga roj. Likar, 66 let, vdova nadučitelja, Idrijska ul. 6; Klemencič Ignac, 59 let, zas. uradnik v p., Bohoričeva ul. 20; Safec Friderik, 54 let, mestni učitelj, Gospodarska c. 17; Husu Marija roj. Bolha, 55 let, vdova železn. premikača, Cesta 29. oktobra 10; Černež Franc, 21 let, pekovski pomočnik, Slovenske Kojnice; Šibenik Marija roj. Trnovc, 69 let, žena izdelovalca žganja, Vodnikova c. 82; Belič Jože, 64 let, posestnik in ključavničar, Vič 61. — V ljubljanski bolnišnici umrli: Černič Cecilija roj. Šuštaršič, 49 let, žena pasarekega pomočn., Orlova ul. 21; Buh Jakob, 56 let, posestnik, Beyke 27, obč. Vrhnika; Leskovšek Ivan, 47 let, delavec, Krasna pot 4 pri Celju; Kržič Ivana roj. Pristavc, 79 let, Gornja Brezovica 10; Švab Jožica roj. Volk, 22 let, žena brivskega mojstra, Novi trg 2; Založar Štefka, 18 mesecev, hči posestnika, Gradišče 13 pri Lukovici; Trče Jože, 24 let, tovarniški delavec, Poluk 4 pri Celju; Kuhar Albina, 30 let, delavka, Strazišče 24; Zorman Franc, 6 let, sin posestnika, Lahovče, občina Komenda pri Kamniku; Kermauer Marica, 7 let, hči delavca, Laze 40, obč. Planina pri Logatcu.

1 Nesreča kolesarke. V soboto zvečer se je pešila s kolesom po Tržaški cesti proti Vrhniki Jasenovec Ivana, žena delavca iz Sinje gorice. Vozila je pravilno po desni strani. Naenkrat je za njo pridrvel neki motociklist in jo podrl. Žena je padla ter se močno potolkla in si zlomila desno nogo.

MARIBOR

Radijska relejna postaja - dejstvo

Maribor, 3. julija.

Danes je bil v Mariboru opravljen akt, ki govori, da bo radijska relejna postaja v Mariboru v najkrajšem času postala dejstvo. Prosvetna zveza v Ljubljani kot vrhovna organizacija naših prosvetnih društev ima pogodbo z ministrstvom pošte in telegrafa z dne 22. julija 1939 glede radijske postaje v Ljubljani ter je v tej pogodbi tudi zabeleženo, da se ustanovi radijska relejna postaja v Mariboru. Za to postajo se je dobilo zelo primerno zemljišče na Tezenu tik Maribora in sicer parcele 645-46-47 k. o. Tezno.

Prosvetna zveza je te dni vložila na mestno občino moriborsko oziroma njen gradbeni odbor prošnje za odobritev načrtov radijske postaje v Mariboru.

Naše čitatelje bo gotovo zanimalo podrobno, kaj te postaje. Glavna zgradba za radijsko oddajno postajo bo merila v tlorisu 25 krat 23 in pol metra. Poleg tega bodo na omenjenih parcelah zgradili tudi prostore za radijsko aparaturo, transformator, etanovanjske prostore za nameščence radijske postaje, pisarniške prostore, klet ter prostor za mali pomožni radijski studio. Maksimalna uporabljena električna energija bo znašala 30 kw, v antenah pa 5 kw. V celotno zgradbo bo napeljana visoka električna napetost 10.000 v. Električna energija bo napeljana od mestnega električnega podjetja. Zgrajena bo tudi telefonska zveza z Mariborom in direktno z Ljubljano. Stolp relejske postaje bo visok 112 m ter bo močno zasidran proti eventualnim vremenskim katastrofom. Stolp bo stal 100 metrov proč od ostalih naprav.

Relejna postaja bo stala na veliki tezenski ravni ter bo tudi primerno oddaljena od železniških naprav. Načrte za postajo je izdelal ing. Stojan Globčnik v Ljubljani. Gradbeni odbor mariborske mestne občine je danes načrte odobril.

Tako se je vendarle uresničila dolgoletna želja Mariborčanov in prebivalstva cele severne meje, da dobi naša občinska prestolnica prepotrebno radio-relejsko postajo, saj dosedaj ljubljanske postaje ob vsej meji ni bilo mogoče poslušati, ker se nahajala ta

prostor v takozvanem mrtvem pasu. Ni čuda, da je ravno to dejstvo v veliki meri vplivalo, da se je zadnja leta v teh krajih širila tuja miselnost. Prosvetna zveza v Ljubljani pa bo s tem delom tudi pokazala, da ji je res pri srcu narodni in splošni napredek našega severnega slovenskega ozemlja.

m.v. seja mestnega sveta mariborske občine bo v petek, dne 7. junija ob 18 v mestni posvetovalnici. Dnevni red je to pot krajši ter obsega 39 točk.

m. šolska mladina za borbo proti jetliki. V letošnjem protituberkuloznem tednu je bila zelo agilna naša šolska mladina ter so dosegli zbirke po šolah v Mariboru in zaledju sledeče uspehe: IV. dekliška ljudska šola 310 din, III. državna dekliška ljudska šola 80, meščanska šola šolskih sester 80, I. dr. deška meščanska šola 180, pomožna šola 20, Dr. klasična gimnazija 220, II. dekliška narodna šola 12, I. dr. dekliška ljudska šola 71, II. državna dekliška ljudska šola 142, I. dekliška ljudska šola 71, II. državna dekliška ljudska šola 142, I. dekliška meščanska šola 130; dalje so prispevale: Dr. dekliška šola v Studencih 616, ljudske šole: Reka pri Hočah 32, Jarenina 126, Sv. Poljskava 69.50, Slivnica pri Mariboru 31, Lokavec pri Mariji Snežni 128, Sv. Martin pri Vurbergu 35, Poljane 70, Podvelka 10, Sv. Križ nad Mariborom 49.50, dr. meščanska šola v št. Lenartu v Slov. goricah 90. Darovali so tudi: Okrajna hranilnica Slov. Bistrice 50, Posojilnica Narodni dom 100, gasilska četa v Račah 36, Sokol Poljane 115, Fantovski odsek in dekliški krožek Studenci 100. — Vsem prav iskrena hvala!

m. Poln polnoladni dobrot in novosti je sedaj mariborski trg. Poleg domače zelenjave se je sedaj pojavil nov dalmatinski krompir po 8 din kg, dočim stane naš domač jesenski 2 do 2.30, merica pa 12 do 15 din. Nadalje se že dobi na trgu italijanski strožji fižol po 16 do 18 din kg, pa dalmatinske tudi že domače češnje po 10 do 16 din kilogram. Vse te dobrote pa so seveda samo za petične ljudi, dočim se je domača zelenjava sedaj že precej pocenila.

m. Interni nastop gojencev nižje stopnje šole Glasbene Matice bo jutri, v sredo ob 17 v pevski sobi Glasbene Matice.

m. Izpit za avtoriziranega inženirja elektrotehnične stroke je napravil v Belgradu inž. Josip Vorišič od mestnega električnega podjetja z odličnim uspehom. Iskreno čestitamo!

m. Koncert slovenske umetne pesmi bo v petek, 7. junija ob 20 v veliki dvorani Narodnega doma. Sodelujejo operni pevec Angel Jarc, prof. Vasilij Mirk, ki bo predaval o razvoju slovenske moderne pesmi, pri klavirju pa ga. Vrabčeva. Del vstopnine gre v fond za gradnjo novega gledališča v Mariboru.

m. Gradnja sadnega silosa v Mariboru. Kakor smo že poročali v »Slov. domu« se je vršil v nedeljo v Mariboru občni zbor Sadjarskega in vrtnarskega društva. Zborovalci so zelo poudarili potrebo čimprejše gradnje velikega sadnega skladišča v Mariboru, kakor ga je obljubil Prižad. Izvedeli smo, da se vsrjio priprave za gradnjo takega skladišča ter se bo v doglednem času tudi pričelo z zidanjem. Skladišče bo imelo prostora za 200 vagonov jabolk ter bo opremljeno z vsemi sodobnimi tehničnimi napravami.

m. Nadaljevanje nove ceste Sv. Ožbald—Kapla—Sv. Duh na Ostrem vrhu. Te dni so se začela nadaljevalna dela na novi obmejni cesti na Kozjak Sv. Ožbald—Kapla—Sv. Duh. Dela vodi dravograjski okrajni cesti odbor. Zaposleni je zaenkrat 50 delavcev. Banka uprava je dala izreden kredit 200 tisoč dinarjev.

m. Pobreški prezident umrl. Smrt je pobrala popularno osebnost mariborske ulice — »pobreskega prezidenta« Ludvika Hantiča. V starosti 64 let je umrl v mariborski bolnišnici. Hantič ni bil čisto normalnega uma, pa kljub temu dovolj bister, da je znal Mariborčanom marsikatero zagosti. Kot pobreški občinski revež je živel večinoma na stroške dobrosrčnih mariborskih meščanov, katere je zaba-

val s svojim »aba jos. Tipi, kakor sta bila popularni Sparhakl in te dni umrli pobreški prezident, sedaj v industrializiranem modernem Mariboru izginjajo.

m. Piskrovezec je dobil 22 ran z nožem. V neki gostilni v Studencih sta se spopadli 29 letni piskrovez Peter Maček in 24 letni Ludvik Kugl iz Frama. Spopad je bil usoden za Mačeca, kateremu je Kugl zadal nič manj kot 22 ran z nožem na glavi in na rokah. Ranjenca so reševalci zapeljali v bolnišnico.

m. Postrežljivi sopotnik se je ponudil v nedeljo zvečer Alojziji Novak iz Moškanjcev, da ji pomaga nositi s kolodvora sodeček s 14 litri vina. Ko sta prišla pred bližnjo gostilno, v kateri je Novakova povprašala za prenočišče, pa je sopotnik izginil s sodečkom in vinom vred.

Gledališče

Torek, 4. junija, ob 20: Baletni večer ljubljanske opere. Red C. Zadnjič.

Celjske novice

c. Uspela dijaška predstava v Celju. Dijaki ljubljanske klasične gimnazije so uprizorili v soboto zvečer v mestnem gledališču Cankarjevo dramsko delo »Jakob Ruda« in nas prijetno presenetili. Režiser Milan Skrbinšek je zbral krog dijakov in z njimi temeljito predelal težko Cankarjevo dramsko delo »Jakob Ruda«. Vsi igralci so se v resnici vživetli v svoje vloge in jih dovršeno podali. Glavno vlogo je igral Janez Šmon, ostale pa Marija Sukljeva, Bežalj, Šmole, Jelčnik, Dubrovič, Pirnatova in Mavrova. Ta uprizoritev je ponovno pokazala, kar je za celjske razmere vsekakor važno, da tudi nepoklicni igralci mnogo zmorejo, če imajo dobro vodstvo, in kar je tudi važno, če imajo priliko in možnost, da se za gledališke prireditve temeljito pripravljajo na gledališkem odru. Resno Cankarjevo delo je bilo dovršeno podano, da so nam igralci s pravim igalskim podajanjem zapletkov in razpletkov Cankarjevih globokih misli pripravili lep večer. K temu moramo danes pribiti še to: gledališče je bilo sramotno slabo obiskano. V Celju vse skupine tako kriče o kulturnem udejstvovanju, pri tej predstavi pa nismo opazili niti ene osebe iz vrst »celjskih kulturoencev«, ki tako radi in prav pogosto poudarjajo svoje kulturno delovanje. Kje je naša inteligenca, kje prijatelji mladine, kje so bili vsaj voditelji mladine? Ali res velja, da smo Celjani navdušeni le za komedije in da se oigramo le še pri kakšnem gostovanju Ljubljancem ali Mariborčanom? Če kdo trdi, da je v Celju preveč prireditev, moramo pribiti dejstvo, da so se zbirale zadnjih štirinajst dni množice pri »Zelenem travniku« pri vrtljaku. Tu ni bilo preveč, vsak večer so se ljudje kar gnetli. — Da ne bomo delali krivice, Vsa čast celjski dijaški mladini, ki pridno obiskuje vse gledališke prireditve. Dijaško stojišče bomo v celjskem mestnem gledališču lahko v kratkem odpravili, ker lahko dijaštvo sprito praznični lož in parterja sedi na prostorih celjskih »kulturoencev«. Da zaključimo: Če ne bomo sodelovali z mladino, tudi mladina ne bo hotela sodelovati z nami in se ne bo odzvala našim povabilom ob vsaki priliki, ko le z njo, in to je v Celju pogosto, rešimo važnejša vprašanja in delo. S. S.

c. Večerni javni koncert vojaške godbe v Celju. Drevi ob 7 bo na balkonu mestnega poglavarstva pod vodstvom »kapelnika g. Fabijanoviča« koncert celjske vojaške godbe, kjer se bosta poleg drugih skladb izvajali novi korračni Saviča in korračnica Cirila Preglja »Pozdrav Rogški Slatini«.

c. Nov železobetonski most čez Bistrico pri Sv. Petru pod Sv. gorani bodo zgradili. Stal bo 272.000 din.

c. Beg iz gorečih hiš. V Strtentincih pri Zibiki je začela goreti hiša 60-letnega posestnika Maljaga Antona. Ogenj se je tako hitro razširil, da je bilo skoraj vsako reševanje nemogoče. Pri tem je dobil hude opekline 60-letni Maljag Anton. Pripeljali so ga v celjsko bolnišnico.

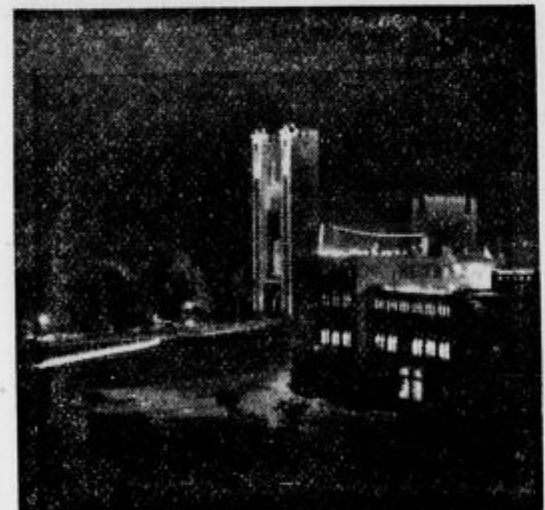
c. Božac Mato oproščen nasnovanja k umoru svoje žene. Včeraj popoldne se je pričela pred velikim senatom okrožnega sodišča v Celju razprava proti 55-letnemu gostilničarju v Zidanem mostu Božac Matu, katerega je državno tožilstvo obtožilo, da je leta 1939 skušal nagovoriti Kališnika Rudolfa in mu ponujal 100.000 din, da bi umoril njegovo ženo ter sestro. Sodišče se ni prepričalo o njegovi krivdi in ga oprostil. Božac Mato je dobil s tem zadoščenje. Pripomnimo, da je bilo na razpravi ugotovljeno, da obdolženec ni bil nikoli kaznovan.

c. Skoraj usodno srečanje zapriženega lovkega čuvaja z divjim lovcem. Lovski čuvaj Cvetko Franc v Dobovi je imel že večkrat sitnosti z divjimi lovci, katerim je bil kakor trn v peti. Divji lovci so Cvetku razbili hišo in mu vedno sledili. Meseca marca pa je Cvetko zasaul v lovišču zakupnika Uraica 25-letnega posestnikovega sina Zaciča Vinka. Lovski čuvaj je pozval divjega lovca, naj odloži orožje, ta pa mu je zagrozil s samokresom, se oddaljit in naperil proti njemu puško. Sodišče ga je obsodilo na 6 mesecev strogega zapora.

c. V tovarni pletenin na Polzeli je prišlo med podjetjem, in delavci do posebnih nesporazumov zaradi odplačila terjatev za nadure. Za delavstvo se je zavzela Delavska zbornica in zahtevala izplačilo teh zaostankov. Šef podjetja se slučajno nahaja sedaj v Italiji, ravnatelj pa je izjavil, da se bo to vprašanje likvidiralo, ko se šef vrne.

Ptuj

Obnova cerkve na Ptujski gori. Edinstvena, zgodovinsko-umetniška stavba cerkve na Ptujski ali Crni gori, kakor ji ljudstvo splošno pravi, doživlja te dni pričeti temeljite restavracije. Kakor že sporočeno, je bil aprila meseca komisijski ogled in pa oddaja restavracijskih del. V tej komisiji strokovnjakov so bili: vseuč. prof. dr. Fr. Stele, konservator dr. Fr. Mesesnel, inž. arh. Vladimir Mušič, prof. arhivar Fran Baš, gvardijan min. samostana v Ptuj, duh. sv. p. Godina, stavbenik Anton Trejo iz Ptuja ter kamnoseki mojster Stefan Horvat iz Gore. Vsa ta dela na zunanosti, ki jih je prevzel stavbenik Trejo, kamnoseka pa domačin Horvat, so se pričela že v začetku maja, toda zaradi deževnega vremena niso tako napredovala, kakor je bilo želeli. Sedaj, ko nastopa toplejše vreme, bo delo, upamo, uspešno napredovalo. Strokovno vodi vso stvar g. inž. Vladimir Mušič, ki si zelo prizadeva, da bi se obnova te cerkve vseskozi posrečila. Dveh opornikov čudovitega gotškega hrama na vzhodni strani so se delavci že lotili. Ob tej priliki se bo gotovo vsak spomnil pravkar obelodanjene knjige o Ptujski gori, ki jo je spisal dr. Fr. Stele. Tam naše najznamenitejši svetistič ni samo opisano tako kot zgodovinski spomenik, kakor kot redka umetnina, ampak so tudi podane smernice za njega restavracijo, ter se naša javnost opozarja, da naj bi to delo kar moč podprla.

Krasno razsvetljena rakovniška cerkev in zavod

izzvenel v eno samo veliko prošnjo za mir. Romarji so začeli prihajati že zgodaj popoldne v soboto. Proti večeru so se njih vrste zgostile, pritiskali so se ljubljancem. Ob osmih je bil ves obširni prostor pred lursko kapelo do zadnjega kotička natrpan. Po enourni akademiji, ki je s svojim pisanim in močnim sporedom zajela vse gledalce, se je razvila veličastna nočna procesija s svečami, ki jo je med gostim špalirjem občinstva vodil novi rajhenburški opat p. Pij Novak. Hkrati je ves zavod zagorel v odlično pripravljeni razsvetljavi. Po procesiji je bila v svetlišču večerna slovesnost. Nato so v zavodski gledališki dvorani mladinci zaigrali posrečeno opereto »Železni vitez«. Predstave se je poleg drugega številnega občinstva udeležil tudi g. opat in njegovo spremstvo.

V nedeljo zjutraj so se nove množice začele valiti k Mariji Pomočnici. Svetišče, trg pred cerkvijo in zavodsko dvorišče, vse je bila ena sama prošnja pesem k Mariji Kraljici miru. Sprejemnih zakramentov je bil naravnost rekord, pri obhajilih mizi je bilo zlasti veliko mož in fantov, mnogi tudi v vojaški uniformi. Po slavnostnem govoru, ki ga je imel ob pol desetih ravnatelj deškega vzgajališča na Selu g. dr. Fr. Volčič, je g. opat iz Rajhenburga opravil slovesno pontifikalno sv. mašo. Med mašo je ob spremljavi vojaškega orkestra zbor zavodskih gojencev pel Rihovskega »Missa Loretta«.

Popoldne ob pol štirih je imel škofijski asistent Zveze mladih katoliških delavcev g. Fr. Mihelečič ognjevit in jednat govor, nakar se je razvila veličastna procesija s kipom Marije Pomočnice. Sodelovale so tri salezijske godbe in sicer

Škofja Loka

Velik pevski koncert mladinskih zborov iz škofjeloškega okraja bo v nedeljo, 9. junija t. l. v telovadnici ljudske šole v Škofji Loki. Nastopi 12 najboljših mladinskih zborov ljudskih in meščanskih šol. Vsak zbor bo pod vodstvom svojega pevododje-učitelja zapel po tri mladinske zbere narodnih in umetnih slovenskih pesmi. Spored bo zato sila zanimiv in pester. Za zaključek bodo združeni zbori 400 pevcev zapeli prelepo gorenjsko pesem. Naši mali pevci se bodo zbrali ob 8 k sklepni sv. maši. Ob pol 11 bo matineja za šolsko mladino škofjeloških in sosednjih šol. Popoldne ob 16 bo pa koncert za občinstvo s primerno vstopnino. Podobnega praznika slovenske pesmi Škofja Loka še ni doživela. Bližnje in daljne občinstvo bo gotovo pokazalo svoje polno razumevanje za ta kulturni dogodek, ki ga nam bo pripravila naša mestna in podeželska šolska mladina. Z obilno udeležbo pokažimo, da znamo ceniti žrtve in skrito delo za slovensko kulturo in to še prav posebno danes.

Sovjetska delegacija s sofijskim sovjetskim poslanikom Lavrentijevim na čelu na grobu kralja Aleksandra na Oplencu

KULTURNI OBZORNIK

Dve slovenski drami v gledališču

Ivan Cankar: Jakob Ruda

Nastop dijakov klasične gimnazije.

Dijaki klasičnih gimnazij kažejo po večini več smisla in zanimanja za slovo in umetnost kakor drugi. O tem pričajo tudi razni javni nastopi dijakov klasične gimnazije v Ljubljani, ki imajo že večletno tradicijo. Poleg lista »Zare«, ki je izhajal v začetku tridesetih let, moramo posebej omeniti nastope v gledališču, izmed katerih sta nam ostali v lepem spominu zlasti uprizoritvi Sofoklejeve »Antigone« in Cankarjevih »Illapcev«. Isti pisatelj je zamikal tudi letošnje maturante omenjenega zavoda, ki so dne 31. maja uprizorili njegovega »Jakoba Ruda«.

Čeprav je bila ta šolska predstava v bistvu amaterskega značaja, je bila podana vendarle s toliko ljubeznijo, prizadevanjem in okusom, da je po pravici našla gostoljubno streho v hiši Narodnega gledališča. Njen pomen je najprej v tem, da nas je vnovič prepričala o življenjski moči in odrski uporabnosti tega zgodnjega Cankarjevega dela, ki nam ga kajpada kaže močnejše in bolečini in lepoti osebnega etičnega prizadevanja kakor v razmahu oblikovnih moči. Razumljivo je sicer, da uprizoritev ni mogla zakriti nekaterih pomanjkljivosti, zlasti premalo izrazitega okolja in nekam medlega dejanja, a idejno ozadje in čustvena stran sta bili podani s toliko prepričevalnostjo, da pomeni uprizoritev tudi gledališki uspeh. Poglavitna zasluga za to gre nedvomno režiserju g. Milanu Skrbinku, ki je to Cankarjevo igro svoj čas pripravil že s poklicnimi igralci in se tudi sicer mnogo ukvarjal s teorijo njene režije. Razen vsebine, ki je v tej uprizoritvi dobila posebno vidno poudarke, je posvetil mnogo skrbi tudi jeziku, ki je prišel skoraj pri vseh nastopajočih prav lepo do veljave.

Pa tudi kar zadeva posamezne vloge, je uprizoritev presegala nivo običajnih šolskih predstav. Posebno so opozorili naše nekatere nosilce večjih vlog, ki so pokazali nedvomno zamek igralne nadarjenosti. To velja zlasti za Janeza Šmona, čigar Ruda je bil kljub neprimerni zunanji postavi prav lepo zamišljen in dobro izdelan lik, zlasti v sredini igre. Ugoden vtis je napravila tudi Ana Marije Sukljeve, ki je znala tet prav tako nežni kakor pasivni Cankarjevi podobi dati dovolj odrske prepričevalnosti. Krepko se je uveljavil nadalje Janko Smole kot Broš, a žal je svojega junaka preveč gnil v karikaturi, s čimer je neugodno vplival zlasti na resnost tragičnega prizora tik pred koncem. Uglajen, a v maski vendar premlad je bil slikar Dolinar (Bezla). Poglavitna napaka pa je bila v tem, da je

bil preveč salonski in prav nič cankarški. Bolj je ugaal učitelj Justin (Jeločnik), žal ne samo gledalec, ampak tudi samemu sebi, in to ga je zapečevalo v pretiravanje. Izmed obeh ostalih ženskih vlog bi dal prednost Marti (Zlata Pirnat), a tudi Dobnik (A. Dubrovič) je bil zastaven in izrazil v maski in govoru. Po svojih močeh pa so se potrudili tudi vsi ostali in tako pripomogli k uspehu.

France Vodnik.

F. S. Finžgar: Naša kri

Kot zadnja letošnja premiera je bila v soboto, 1. junija, uprizorjena Finžgarjeva igra »Naša kri«, ki naj bi tako zaključila letošnje jubilejno leto. Kljub temu, da ima ta igra svoje pomanjkljivosti, če jo presojamo s čisto umetniškega vidika, bi bila njena uprizoritev lahko pomemben gledališki dogodek. Pisatelj je igro močno predelal, tako da nas je že s tega vidika zanimala kot novost, razen tega pa nam ima prav danes kot naša edina narodno-vzgojna igra, če izvajamo »Tugomera«, še zmerom toliko povedati, da zasluži vse spoštovanje. Žal moramo ugotoviti, da je bilo to Finžgarjevo delo pripravljeno in uprizorjeno z neodpustljivo malomarnostjo tako glede izbora igralnih moči, kakor glede načina podajanja, prav kakor da je pisatelj napisal svoj igraček ne zato, da bi ga ljudem kazali, ampak zato, da bi ga kazali. To sicer že davno vemo, da naše gledališče ne zna dovolj močno in pristno postaviti kmetke, zlasti pa ne ljudske igre, kar je seveda predvsem posledica pretiranega upoštevanja meščanskega sporeda, zlasti tujega, ki nam še nekaj let ubija narodno podobo našega gledališča. To smo prebrskali čutili prav letos, ko je naše gledališče praznovalo stopenidesetletnico svojega obstoja, a se je vodstvo tega pomembnega jubileja komajda spomnilo. Ponovno smo že opozorili na to rano, a treba bo pokazati tudi na krivice. Človeku ne more uiti, da na primer dramaturg g. Josip Vidmar, ki ima za vsako točko, četudi se tako nepomembno stvar, kakor pri roki globokoumno analizo, nima nobene besede za dela nekaterih domačih avtorjev. Tako je bilo pri Bevu, tako je pri Finžgarju. To so na videz malenkosti, a vendar se bojim, da se za njimi skriva več. Ali je to brezbrzičnost ali sistem, je vseeno; za rast in duha našega narodnega gledališča je škodljivo.

To se nam je zdelo potrebno povedati ob tej premieri, ki naši drami ne dela časti. O igri kot taki, o režiji (M. Skrbinek) ter zlasti o posameznih igralcih, med katerimi je kljub vsemu bilo opaziti nekaj nadarjenih novincev, bomo poročali kasneje.

France Vodnik.

Koncert koloraturne sopranistke Ksenije Kušejeve

V vrsto mladih pevcev in pevk, ki so v zadnjih letih izšli iz bivšega drž. konservatorija ljubljanskega in se deloma tudi v tujini izpopolnjevali, se dostojno uvršča koloraturna sopranistka gđ. Ksenija Kušejeva. Na svojem zadnjem koncertu nam je pokazala nekako časovno razporejen pregled vokalnolistične literature, ki je segal od Händla in Bacha preko Mozarta in Schuberta tja do najnovejših slovenskih skladateljev Leskovica, Osterca in Sivca. Na koncu je zapela še udarno ario Gilde iz opere »Rigoletto« in Alabjevevoga »Slavčak«. Ze sam spored, premišljeno sestavljen, je pokazal, da se pevka loti svoje naloge z resne strani in ji ni do cenenih efektov. Tudi izvajanje samo je bilo na lepi višini. Če analiziramo njen glas in sploh ves nastop, bi prišli do naslednjih zaključkov: po zahtevanju tistih, ki so jo poznali že s prejšnjih nastopov, je njen glas v zadnjem času neverjetno pridobil. Predvsem moramo omeniti srednjo lego, ki bi ji dali glede voluminoznosti prednost pred visokimi legami. Po zunanjem vtisu sodeč bi prištevati njen glas prej k srednjemu sopranu kot k visokemu, bolj k liricnemu kot k dramatičnemu. Škoda, da ni dala pevka na spored več koloraturnih skladb, kjer bi se mogel njen glas še bolj uveljaviti. Tako sta bili izvedeni koloraturni točki prav za prav samo zadnji glas (Verdi in Alabjev), ki sta tudi napravili najboljši vtis. Bili sta pač vzeti s področja, ki se mu je pevka s posebno ljubeznijo posvetila in na katerem tudi najlažje razvije svoje zmožnosti. Tudi druge skladbe so bile dobro nastudirane in lepo izvajane, vendar je bila razlika med njimi in med koloraturnimi točkami dosti opazna. Pri Händlu in zlasti še pri Bachu bi bile na mestu bolj mirno peljane linije; pri teh dveh točkah se je zdelo izvajanje preveč sunkovito, kar je bilo morda izraz težnje za čim bolj subjektivnim izražanjem, ki ga pa te vrste glasbe ne prenese. — Pevko je na klavirju diskretno spremljal g. prof. Šivic. Kot samostojne točke je zaigral po dve lažji Sukovi in Martinjevi skladbi. Morda bi si kdo želel virtuoznejših klavirskih točk, vendar bi, mislim, potem pianist preveč izstopil iz celotnega okvirja; zato je prepuštil pevki glavno besedo. Pri Schubertovi, sicer kompozitorno dokaj razvlečeni skladbi »Pastir na skalci« je sodeloval tudi klarinetist Raubar Milutin in je po svoje pripomogel k uspehu koncerta. Občinstvo, ki se ga je za veliko filharmonično dvorano še dosti nabralo, je bilo zadovoljno s koncertom, zato tudi ni štedilo z zunanjimi dokazi priznanja.

M. Tome.

Silva Trdina: V provinci

Prof. dr. Silvo Trdina poznamo doslej po njenem literarno-zgodovinskem delu, po monografiji o Murnu-Aleksandrovi, po prireditvi Gogoljevega Revizorja, po raznih člankih in kritikah, nismo je pa poznali kot leposlovno pisateljico. Po komentarju k Revizorju je videti, da se je teoretično precej pečala z dramatikom, sedaj pa je v tridejanki V provinci dala tudi prvo dramsko delo, ki je zanimivo že zato, ker slovenskih dramatičnih pisateljic nimamo veliko. Posegla pa je snovno v svet, v katerem se kot profesorica giblje samar v gimnazijo v provinci, ter s tem posegla v področje, ki ga v Ljubljani poznamo po raznih tujih igrah, kakor Matura ali Neopravičena ura, pa tudi izvirnem, toda veliko bolj surovem Kranjčevem Direktorju Campu. Tudi pri Trdinovi je nosilec nereda in ovira na gimnaziji direktor Brajda, toda igra sama ni dramatična usoda Brajde, temveč hoče samo nakazati ob pregledu vsega profesorkega zbora vzgojno in socialno problematiko današnje gimnazije. Zato v tej tridejanki in pravih dramatičnih oseb, ki bi se razvijale od prizora do prizora in dopolnjevale svoj značaj v borbi s svetom in seboj, temveč so že vse postavbe dogotovljene osebe, ki imajo samo svojo posebno vlogo v sestavi profesorkega zbora in po svoji dobri ali slabi uglasenosti dajejo barvo celi družbi, ki jo vzame Trdinova v obdelavo. Prvo dejanje Trdinova močno eksponira in začne z efektinim samomorom dijaka, ki ni niti nastopil, temveč je s svojim strelom za kulisami sprožil ventil, ki

potem odkrije pravo podobo učiteljskega zbora podeželske gimnazije, in pokaže — poleg vrlin — napake nekaterih vzgojiteljev. Ostali dve dejanji imata za vsebino odkrivanje skrivnosti smrti omošolca Rudeža ter zato nista več tako efektni na zunan, segata pa bolj v notranje vzroke posameznih razmerij med profesorji samimi in med njimi in dijaki. Odkrivajo se tipi, kakor direktor Brajda, ki iz ljubosumnosti do svoje podrejene profesorice, ki ga odbija, preganja v njo zaljubljenega omošolca Severja; do katerega tudi profesorica ni brez simpatij. Temu gibalbu se pridruži še ljubosumnost prof. Kozjeka na učenca Rudeža z ozirom na Medenovo, kar je samo spletko prof. Kališve, pa vodi k Kozjekovemu preganjanju Rudeža. Ta razmerja so pripeljala do katastrofe dijaka Rudeža, in v dveh dneh od smrti do pogreba se nam odkrije kljub vsem naporom direktorja Brajde in prof. Kozjeka, da bi zmešala sled, pravo ozadje dijaškega samomora, ki ga zakrivi deloma nerazumevanje, deloma razbiti dom. Ob razvijanju teh vzrokov je načela vrsto problemov naše gimnazije: odgovornosti profesorja za dijakovo vzgojo, pomen socialnega in družinskega položaja dijakovega ter njegove čustvenosti, razmerja profesorja do dijaka, ki ne sme biti razmerje policaja, temveč človeka do človeka, ki se skušata razumevati. Trdinova je prinesla v srednješolsko odrsko dramo tudi nov motiv zaljubljenosti med učencem in profesorico, ob katerem pa vzgojiteljica vendarle čuti odgovornost za učencevo bodočnost in se zna premagati. Sicer so ti prizori precej sentimentalni v drami in manj polni, vendar prijetno menjajo razpoloženje. Dejanje sicer pada iz efektnega začeta ter tragično ugasne drame v neko tišino razpleta, v katerem dobiva drama sama nekatere komedijske elemente, ki se kažejo predvsem v tretjem dejanju pri zaslišanju, kar spominja na Cankarja, konec sam pa je naravnost revizorski, ko se brzojavno odstavljata direktor Brajda in prof. Kozjek v trenutku, ko mislita, da sta zmagala in da odpustita profesorico Majdičevico, ki je odkrila njuno krivdo. Ta deus ex machina komedijsko zaključuje dramo, ki se je začela tragično. In tako je resnično v provinci zmes tragedije in komedije: tragedije dijaštva ob takih vzrokih in komedije v odkrivanju grehov nekaterih članov profesorkega zbora. Zato ne smemo iskati v drami napeto oblikujočih se osebnih značajev, temveč tipov in razvoja situacije.

Gotovo ne gre za to, ali so kje resnične take razmere na gimnazijah, kakor jih v tem primeru opisuje Trdinova. Trdinova sama ne poslopuje tega razkroja, temveč pokaže samo na nekatere vzgojnice, ki takega imena ne zaslužijo. Od tod dijaške tragedije. Od te strani je drama gotovo vzgojna, dasi ni v njej te tendence. Na vsaki strani se čuti, da jo je pisala ženska, čeprav hoče biti v vseh stvareh enakopravna z moškimi. Čuti se to v statiki sicer lepega in uglajenega dialoga, v sentencah, ki niso toliko iz krvavih muk dozorele, v kolikor lepo zvone, čuti se v hladnosti izpovedovanj, pri katerem slišimo bolj besede, kakor pa vidimo nazornega človeka. Prav zato je verjetno, da bi igra na odru le še pridobila, ker bi besede dobile telo in gesto, pa tudi kri. V celoti pa igra gotovo pomeni uspeh za pisateljico, ki šele stopa na pot leposlovnega oblikovalca.

Uvod novi drami je napisal literarni in gledališki kritik France Vodnik, ki je poudaril žensko dramatično tvorbo pri nas, in analiziral dramo Trdinove, pri čemer je poudaril njeno odkritost etičnega sodnika in zato vzgojnostni pomen, ki izvirja iz vsake kritike življenja. In kot taka, je drama V provinci zanimiva.

Popravek. V govoru g. bana ob otvoritvi razstave Kosovskih monumentalnih slik je izpadel nekaj besed. V 3. odstavku za besedami »...med male narode«, je izpuščeno besedi: »in naša zemlja meji na velike državne narode«. V 4. odstavku, 3. vrsti je za besedo »izbral« izpuščena besedica »kote«.

Izjava uredništva. Na razna uganjanja o našem glasbenem poročevalcu, ki nadomešča g. dr. Va-Vo, sporočamo, da poročila ne piše g. Rado Simoniti, operni zborovodja.

Železniški zakoni v USA

Po različnih državah Združenih ameriških držav je še kakih 400.000 tako zvanih »modrih« železniških zakonov v veljavi, ki jih nikoli ne izvajajo, ker so sami po sebi neumnosti, ali pa jih sploh ne morejo izvajati, ker bi jih bilo pač nemogoče izvajati.

V Alabami postavno ni dovoljeno, da bi kdo streljal na sprevednika. V državi Illinois bi te vtaknili v ječo, če bi »v lastno korist« ukradel lokomotivo. V Idahu ni po zakonu dovoljeno streljati nobenih ptic iz vlaka. V Los Angelesu pa nobenih zajcev. V Južni Dakoti je prepovedano »brez nujnega vzroka« po železnici pošiljati sredstva za ogenj, medtem ko je v Illinoisu vlakovodja kaznovan z 21 dnevi zapora, če »sebi v zabavo« zabrlizga tako, da se živina na paši prestraši.

V državi New Jersey se ne smejo ob nedeljah prevažati osebni vagoni, v Georgiji pa ob sobotah tovorni ne. Med 15. julijem in 1. novembrom ne sme v Idahu rasti na železniški progi noben plevel, ali pa izgubi dotična železniška družba železniško koncesijo. V Kaliforniji smejo po zakonu voziti vlaki samo s hitrostjo 28 km na uro. V Indiani je postavno ukazano, da morajo imeti lokomotive okna, v Michiganu pa okna in zastore, a v Montani okna, zastore in pljuvalnike. Država Teksas zapoveduje vsem železniškim družbam, da morajo imeti vlaki poseben jedilni vagon za tiste zamorce, ki si pri jedi ne želijo družbe belokozcev... Belokozcem pa je v Louisianiji prepovedano bivati v tistih čakalnicah, ki so določene za zamorce.

Železniškim družbam ni dovoljeno sprejeti vsakršno blago za prevoz. Pohujšljivih slik ne smejo v Kaliforniji pošiljati po železnici. V Connecticutu mora železniška družba plačati 500 dolarjev kazni, če prevaža jajčeca moljev... Prevažanje opija se v Illinoisu kaznuje s 5000 dolarji in to vsoto mora odšteti tudi tisti potnik, ki bi vedel, da ima kak drug potnik opij pri sebi. V Yawi ne sme niti kak uradnik niti kak potnik z vednostjo uradnika imeti v vagonu kako nefrankirano pismo. V Michiganu se smejo potniki, ki imajo kako nalezljivo bolezen, le tedaj peljati z vlakom, če so se dali prej na kolodvoru »razkužiti«.

Dozdeva se, da jim je v Teksasu snaga zelo pri srcu, zakaj železn. družbe imajo dolžnost, da vsaj na vsakih 90 dni preoblečejo postelje v spalnih vagonih... Za vsake tri potnike mora biti v vagonu po en pljuvalnik, v oddelku za kadilce pa po en pljuvalnik za dva potnika. Vse vagonne morajo vsaj po enkrat na dan poskrbeti, a »če so bolezenske klice v vagonu«, je treba vagon prekaditi. Železniškemu osebju je pod kaznijo prepovedano, čistiti umazano obleko potnikov v vozečem se vlaku. Le ko se vlak ustavi, je dovoljeno to storiti.

V Nebraski je dolžnost železniških uradnikov, da iz vlaka streljajo podgane. V Krizoni mora strojevodja ustaviti vlak, če stoji kdo ob tiru, držeč tablico v rokah z napisom: »Dajte mi vode!« V Floridi dovoljujejo slehernemu zdravniku, da sme ustaviti vlak in se brezplačno peljati z njim. V Temseceju se smejo vlaki ustaviti, če uradniki mislijo, da bi bilo dobro sekati drevesa, ki so tako visoka, da bi lahko telebnila na tir. Po paragrafu 1112 železniškega zakona v Missouriju se ne sme zlorabljati lokomotive v zabavne namene, a v Idahu je prepovedano ukrasti jecklene dele lokomotiv. V Arizoni je kaznivo, če je za osebnim vagonom tovorni vagon. V Mississippiju pa mora uradnik, ki posadi potnika v napačen oddelek, plačati 500 dolarjev kazni, prav toliko pa tisti uradnik v Novi Mehiki, ki zahteva od potnika preveliko vsoto za vozovnico.

Če bi »modre« zakone dobesedno izvajali, bi bil ves promet v USA ukinjen. Če vsebina zakonov ni sodobna, pa jih molče prezro, ne da bi družbe izgubile koncesijo. Sicer bi nastala v Kansasu zelo čudna prometna težkoča. Zakaj ondi je napisano: »Če dva vlaka na kakem križišču drug drugega srečata, se morata oba ustaviti in se smeta odpeljati šele tedaj dalje, ko se je drugi odpeljal.«

Ročne granate zadevajo v trdnjavo.

ŠPORT

Atletske tekme ZFO v Ljubljani

V nedeljo so bile na Stadionu atletske tekme med polhovgrajskim, barjanskim, zasavskim in pa šmarogorskim okrožjem. Prireditelj je v vsakem pogledu lepo uspešna ter so bili doseženi nekateri prav lepi rezultati. Pokazalo se je, da se zanimanje za atletiko vedno bolj širi tudi med širokimi množicami. V naslednjem navajamo rezultate s tega tekmovanja:

Skok v višino. Mladi: 1. Rant, St. Vid, zavod sv. Stanislava, 1.50. 2. Doganoc, Vel. Lašče, 1.50. 3. Erman, St. Vid, zavod sv. Stanislava, 1.40.

Člani: 1. Kraner, D. M. v Polju, 1.55. 2. Rasberger, St. Vid, zavod sv. Stanislava, 1.45. 3. Čebulj, FO Ježica, 1.45.

Skok v daljavo. Mladi: 1. Bratož, FO Ljubljana mesto, 5.72. 2. Doganoc, FO Vel. Lašče, 5.35. 3. Poženel, FK Sv. Peter, 5.12.

Člani: 1. Doganoc, St. Vid, zavod sv. Stanislava, 5.53. 2. Urbančič, FO Sv. Peter, 5.42. 3. Burja, St. Vid, zavod sv. Stanislava, 5.41.

Triasko. Člani: 1. Kraner, FO D. M. v Polju, 11.72. 2. Doganoc, St. Vid, zavod sv. Stanislava, 11.46. 3. Burja, St. Vid, zavod sv. Stanislava, 11.19.

Mladi: 1. Vidic, St. Vid, zavod sv. Stanislava, 11.93. 2. Poženel, FO Sv. Peter, 11.49. 3. Doganoc, FO Vel. Lašče, 11.12.

Met kopja (800 gr). Člani: 1. Dolinar, St. Vid, zavod sv. Stanislava, 44.67. 2. Doganoc, St. Vid, zavod sv. Stanislava, 44.20. 3. Urbančič, FO Sv. Peter, 42.65.

Mladi (600 gr): 1. Jakop, FO D. M. v Polju, 35.67. 2. Vulkan, FO Domžale, 35.62. 3. Erman, St. Vid, 34.78. 4. Tome, FO Šiška, 33.71.

100 m. Člani: 1. Bratož, FO Ljubljana mesto, 12.1. 2. Demšar, FO Ljubljana mesto, 12.2. 3. Doganoc, FO Vel. Lašče, 13.

Člani: 1. Burja, FO St. Vid, 12. 2. Gole, FO Kodoljevo, 12. 3. Kopčaver, FO St. Vid, 12.5.

1000 m. Mladi: 1. Zele, FO Zg. Šiška, 2:58.8. 2. Jovan, FO St. Vid, 3:04.5. 3. Vrhovec, FO St. Vid, 3:10.1.

Člani: 1. Proj Ivo, FO Šmartno, 4:34.2, in Tavčar, Vajeniški dom, 4:45. 2. Kocutar, FO Ljubljana mesto, 4:45. 3. Aleš Leon, FO Dob, 4:58.9.

5000 m. Člani: 1. Tavčar, Vajeniški dom, 18.37. 2. Cankar, FO Mengeš, 19:30.4. 3. Aleš Leon, FO Dob, 19.42.

Met diska. Člani: 1. Urbančič, FO Sv. Peter, 30.78. 2. Erman, FO St. Vid, 28.61. 3. Rasberger, St. Vid, zavod sv. Stanislava, 27.62.

Mladi: 1. Erman, FO St. Vid, 35.44. 2. Vidic, St. Vid, zavod sv. Stanislava, 31.48. 3. Smole, FO Dravljice, 28.74.

Met krogla. Člani: 1. Rasberger, St. Vid, zavod sv. Stanislava, 10.30. 2. Peršin, FO Ježica, 9.91. 3. Kraner, FO D. M. v Polju, 9.55.

Mladi: 1. Dolinar, St. Vid, zavod sv. Stanislava, 11.56. 2. Erman, St. Vid, zavod sv. Stanislava, 10.66. 3. Smole, FO Dravljice, 9.20.

Stafeta 4x100: 1. Člani zavoda sv. Stanislava, St. Vid, 49.2. 2. Mladi Ljubljana — mesto, 51.2. 3. Mladi Mengeš, 53.1.

Švedska štafeta (400x300x200x100 m): 1. Člani zavoda sv. Stanislava, St. Vid, 2:16. 2. Člani FO Ljubljana mesto, 2:18.9. 3. Člani FO Kodoljevo, 2:21.7. 4. Člani FO D. M. v Polju, 2:22.2. 5. FO Vajeniški dom, člani, 2:33.8. 6. Člani FO Moste, 2:37.1.

Tek 400 m: 1. Kocutar, FO Ljubljana mesto, 59.4. 2. Klasinc, FO Ljubljana mesto, 1:01. 3. Zele, FO Zg. Šiška, 1:03.

Tek 200 m: 1. Dolinar, St. Vid, zavod sv. Stanislava, 26. 2. Burja, St. Vid, 26. 3. Bratož, FO Ljubljana mesto, 26.5.

Skok s palico: 1. Burja, St. Vid, zavod sv. Stanislava, 2.70. 2. Vulkan, FO Domžale, 2.70. 3. Erman, St. Vid, 2.60.

Nedeljski nogomet doma in drugod

V Ljubljani je bila pretekla nedelja v športnem pogledu kaj borna. Razen zanimivih tekem ZFO na Stadionu, ki so pokazale, da smisel za športno udejstvovanje vedno bolj prodira tudi med široke ljudske množice, prav za prav ne moremo zabeležiti ničesar pomembnega. Izven Ljubljane so bile na sporedu povračilne tekme za prvenstvo Slovenske nogometne zveze. Edini ljubljanski predstavnik SK Mars je izgubil tudi svojo drugo tekmo s Čakovčkim SK. Rezultat je bil 5:2 za Čakovčki. V Mariboru je igral Olimp, ki po zadnjem srečanju s I. SSK Mariborom, katero je izgubil z rezultatom 0:3, na gorkih mariborskih tleh tudi ni mogel pričakovati bogve kakšnih uspehov. To povračilno tekmo je kljub temu, da Mariborčani niso predvedli igre, ki bi utegnili zadovoljiti ali pa vzbuditi kaj upanja za semifinale, katero bo moral klub odigrati z Čakovčkim, izgubil z rezultatom 1:3. Na Jesenicah je gostoval mariborski Železničar, ki je svojo tekmo z Bratstvom izgubil v razmerju 0:3, vendar pa se je plasiral za semifinale, ker je že v prvi tekmi na svojem stadionu v Mariboru odpravil Jeseničane s skoraj nepopravljivim rezultatom 6:1. Edini kranjski klub SK Kranj, ki je večer igral v dosti močnejši postavi, kakor je igral preteklo nedeljo v Trbovljah, je kolikor toliko rešil čast nogometnega športa v ljubljanski podvezi. Igral je povračilno tekmo s trboveljskim Amaterjem, s katerim je bil preteklo nedeljo igral neodločeno 2:2 v Trbovljah, ter je to važno tekmo dobil z dokaj visokim rezultatom 4:0. Kranjčani imajo brez dvoma precejšnje šanse, da se prerinejo prav do finala. V nedeljski tekmi so zlasti v drugem polčasu dokazali, da znajo zaigrati, kadar gre zares, zelo koristno, čvrst in smotern nogomet.

Po nedeljskih izidih smo dobili sledeče štiri semifinaliste: SK Kranj, SK Železničar, SK Čakovčki in I. SSK Maribor. Že v kratkem moramo videti, kdo od teh klubov bo igral zadnji dve tekmi za ponosni naslov prvaka Slovenske nogometne zveze.

V ožjem tekmovanju za državno prvenstvo so bila v nedeljo na sporedu naslednja nadve zanimiva srečanja: v Belgradu sta se udarila stara dva najodličnejša nasprotnika BSK in Gradjanski. Kakor je to že tradicija, ki je skoraj ni mogoče menjati, se je zgodilo tudi to pot. BSK je bil zmagal v prvi tekmi v Zagrebu z rezultatom 3:2, Gradjanski pa je BSK-a zato ugnal na njegovem lastnem terenu z 1:0. BSK je s tem porazom izgubil za leto menda vse šanse, da bi se utegnil postati državni nogometni prvak. Neverjetno pa so poskočile šanse Gradjanskega, čeprav se zdi bolj malo verjetno, da bi utegnil prehiteti sarajevsko Slavijo, ki ima celi dve točki na dobrem. Slavija pa ima povrhu še to odlično prednost, da bo posledje igrala vse, razen ene, tekme doma, medtem ko bo moral Gradjanski v vseh naslednjih srečanjih romati na tuje. In naloge, ki jih bo moral tam opraviti, prav gotovo ne bodo lahke. V Zagrebu je v nedeljo gostovalo moštvo splitskega Hajduka, ki je igralo s Haškom. Hašk se je tokrat izkazal in je nad Hajdukom zmagal z izdatnim rezultatom 4:1. V Sarajevu je Jugoslavija, ki je prejnjeno nedeljo BSK-u (Bskovo moštvo zdaj preživlja hudo krizo) priredila neljubo presenečenje, saj ga je porazila z 1:0 (proti vsemu pričakanju), izgubila bitko in prepuštila dve nadaljnji točki sarajevski Slaviji, od katere je bila premagana z rezultatom 0:1.

Blagoslovitev Novinarskega doma v Ljubljani

Za slovenske časnikarje je bila nedelja slavnosten dan. Ta dan je bila namreč blagoslovitev »Novinarskega doma«, ki so ga slovenski časnikarji ustanovili kot svoje ognjišče. Staro poslopje banke »Slovijske« so namreč kupili od prejšnjih posestnikov ter nekaj sob uredili za svoje prostore, dočim so druge oddali drugim strankam. Svoje prostore so časnikarji lepo okrasili s portreti umrlih slovenskih časnikarjev od Herbersteina in Vodnika do Petriča, ki je pred nekaj leti umrl. To nedeljo pa so priredili intimno slavnostno otvoritev, na katero so povabili glavne predstavnike oblasti v Ljubljani, kakor tudi zastopnike jugoslovanskih časnikarjev, kakor jih predstavlja centralni odbor Jugoslovanskega novinarskega združenja.

Ze z jutranjim brzovlakom so prišli predstavniki jugoslovanskih novinarjev na čelu s predsednikom dr. Sokolom iz Zagreba. Iz Zagreba sta bila tudi tovariša Krškovič in Angelus, iz Sarajeva Čermak, iz Beograda glavni tajnik Mrzljak in podpredsednik Milosavljevič ter iz Novega Sada Lavicki in Toman. Dopolodne je imel glavni odbor JNU v novih prostorih svojo sejo, katere so se udeležili tudi slovenski delegati: predsednik ljubljanske sekcije Virant, in urednik Potočnik in Gmajner. Ob pol 12 se je seja prekinila, na kar je sledila slavnostna otvoritev društvenih prostorov.

V društvenih prostorih so se že zbrali ljubljanski časnikarji, odborniki ljubljanske sekcije Novinarskega društva, kakor tudi funkcionarji zadruge Novinarski dom, ki je lastnica hiše. Predsednik zadruge g. urednik Železnikar in tajnik sekcije g. Prunk sta s tovariši sprejemala častne goste, ki so na povabilo časnikarjev prišli k slovesni blagoslovitvi. Osebo se je udeležil otvoritve velik dobrotnik časnikarjev g. ban dr. M. Natlačen, župan dr. Adlešič, v zastopstvu škofa generalni vikar prošt Nadrah, v zastopstvu divizionarja podpolkovnik Radojkovič, dalje poštvalni sodelavec v novinarskih in gosposkarskih organizacijah g. dr. Windischer ter minister in senator dr. Kulovec, ki je zastopal tudi konzorcij »Slovenec« in KTD. Brzjavno je pozdravil otvoritev predsednik senata g. dr. Anton Korošec z besedami: Žal ne morem prisostvovati, ker sem zadržan. Želim mnogo uspeha Novinarskemu domu, pa božjega blagoslova. Minister dr. Kramer je poslal pismeno opravičilo in čestitke.

Nato je ob asistenci dveh bogoslovcev blagoslovil gen. vikar in stolni prošt, g. Nadrah, društvene prostore ter imel ob tej priliki kratek nagovor, ki ga zaradi izredne tehtnosti misli podajamo v celoti:

Govor g. gen. vikarja Nadraha

Spoštovana gospoda! Večkrat se je že trdilo, da je katoliška Cerkev nasprotnica napredka, češ da ji je mogoče obdržati narode v pokorščini samo, če žive v temi nevednosti. Mogoče, da je v prejšnjih časih kdaj kak duhovnik trdil, da je za ljudi bolje, če pride med nje čim manj moderne prosvete, Cerkev sama pa ljudskega napredka nikdar ni zametavala, nikdar ga ni ovirala, ampak ga je z vsemi močmi podpirala. To dokazuje zgodovina in sedanjost, ko Cerkev v poganskem deželah povsod, kamor stopi, razširja ljudsko omiko in izobrazbo.

Eden najvažnejših činiteljev ljudske izobrazbe je časnikarstvo. Cerkev se tega zaveda, časnikarstvo sama goji in podpira, časnikarje spodbuja in se veseli vsake njihove pridobitve. »Novinarski dom«, ki se danes odvarja, je gotovo taka lepa pridobitev.

Sveto pismo nam pripoveduje, da je v raju izvirala velika voda, ki se je v štirih rekah raztekala na štiri strani sveta in namakala ves raj. Moderna tiskarna je temu velikemu studencu podobna. Iz nje se razliva na vse štiri vetrove v obliki časnikov duhovna reka, ki prinaša človeškemu duhu hrano in pijačo. V večjih mestih so električne centrale, ki razpošiljajo luč na vse strani. Tiskarne so s svojimi časniki centrale za duhovno luč.

Duhovna hrana, ki jo časniki nosijo vsak dan med svet, pa mora biti sama čista resnica. Samo resnica ima v sebi moč, ki narode duhovno redi, ohranja in poživilja, laž pa je najhujši strup, ki samo mori. Resnica je luč, laž je pa tema.

Naš božji Zveličar je rekel Pilatu: »Jaz sem zato rojen in sem zato prišel na svet, da dajem pričevanje resnici.« Isti plemeniti, visoki poklic ima tudi časnikar, da z vsemi svojimi močmi služi resnici in ji daje pričevanje. O, kako lepa je resnica! Večna je, nespremenljiva, zmagoslavna. Včasih jo za kratek čas zakrije boj, kakor oblak zakrije sonce, pa pride zopet na dan vsa svetla in zmagovita. Ona je, ki zdribo v prah sužnje verige in prinese svobodo. »Ljubite resnico,« pravi Jezus; »resnica vas bo osvobodila.« Kako vzvišen je torej časnikarski stan, če služi resnici!

Z resnico pa je tesno združena morala. Le tista morala je prava, ki ima za temelj resnico. To moralo je svetu razodelo krščanstvo. Samo krščanska morala dela človeka dobrega in plemenitega, samo ona ohranja in krepi narode. Kar je njej nasprotno pa narode zasturpila in uničuje.

Casnikarji so čuvarji morale. Njihova naloga je, da vsako korupcijo brezobzirno razkrijajo, da vselej, kadar se začne širiti nemoralna, povzdignejo svoj svarilni glas.

Casnikarski poklic je v resnici lep in vzvišen. Casnikar je apostol resnice, on je branitelj čiste morale, on je čuvar svojega ljudstva. Visoko vrhu goraškega stolpa je v srednjem veku sedel čuvar in skrbno gledal na vse strani, če morda ne prihajajo dragi gostje, če se morda ne bliža gradu neveren sovražnik. Tako sedi časnikar pri svoji uredniški mizi in gleda na vse strani, v sedanost, preteklost, prihodnost; po domovini in v daljne tuje dežele in poroča svojemu narodu, kar je videlo njegovo bistro oko.

Casnikar je vzgojitelj svojega naroda in noben vzgojitelj se ne more ponašati s takimi uspehi kakor on, in njegova vzgoja se vtisne globoko v ljudsko dušo.

Casnikarstvo je velemoč. Zato se od vseh strani obračajo nanj, vse išče njegove naklonjenosti in njegovega zaveznitva. Tudi Cerkev bi ga rada imela na svoji strani. Ona je učiteljica večnih resnic in krepostnega življenja, in časnikarstvo, katerega poklic je služiti resnici in krščanski morali, ji je lahko močna opora.

Prezvisešeni gospod škof bi srčno rad sam prišel čestitat gospodom novinarjem in blagosloviti ta njihov dom, pa mu tega ne dovoli njegovo službeno potovanje. Zato je meni naročil, naj sporočim Casnikarskemu društvu njegove tople pozdrave in iskrene čestitke. Tudi jaz društvu na tej lepi pridobitvi iskreno čestitam in prosim Boga, da bi izlil na ta Novinarski dom polnost svojega blagoslova.

Po blagoslovu je vse goste imenoma pozdravil predsednik ljublj. sekcije JNU, šef-urednik g. Virant, ki se je posebno toplo zahvalil za vso podporo predvsem g. banu in g. županu, nato pa

podal zgodovino naporov za samostojni dom slovenskih časnikarjev. Poročal je o ustanovitvi Casnikarskega društva pred vojno, ki je prvo začelo buditi stanovsko zavest novinarjev in pripravljati z organiziranim nastopom časnikarjem pot k ugledu in lepši bodočnosti. Pred 10 leti se je ustanovila Zadruga novinarski dom, katere naporno delo je sedaj ovceno z uspehom. Slovenski časnikarji imajo svoj dom, svoje ognjišče, za kar gre predvsem zahvala naklonjenosti javnih ustanov, kakor sta banovina in mestno poglavarstvo. Novinarski dom je socialna ustanova, kajti namenjen je v celoti starostnemu zavarovanju časnikarjev; iz dohodkov, ki jih bo nosila hiša, se bo povečavala itak majhna pokojnina onemoglim časnikarjem. Z zahvalo vsem, ki so kakor koli podpirali delo za Novinarski dom, je končal svoj otvoritveni govor.

Kot prvi je čestital časnikarjem ban dr. M. Natlačen, poudarjajoč, da so tako dobili časnikarji svoj mirni in prijeten dom za vse, ki so sedaj tu navzoči, kakor tudi za tiste, ki bodo še prišli v bodočnosti. »Zunaj vodite novinarji srdite boje, ko pa stopite v ta dom, pustite zunaj orožje in razprtije. Tu naj vas družijo skupni stanovski interesi in plemenite želje, da si z združenimi močmi še bolj koristili in služili svojemu narodu in domovini. To je moja čestitka k vašemu dan-

našnjemu prazniku.« — Svoj pozdrav pa je izrekel tudi mestni župan dr. Adlešič, ki je v imenu občine pristočno čestital k prazniku časnikarjem in primerjal ta dan dnevu, ko družina dobi svoj lastni dom in krov. Tudi časnikarji so kot družina, dasi hodijo po svoji lastni poti, toda vsi streme k istemu cilju katerega pot je ljubezen do domovine. Naj bi bil ta dom za mlade člane zibelka ljubezni do domovine, za starejše pa zatočišče in prijetno shajališče. Prepričan je, da od tega doma ne bo imela koristi samo družina časnikarjev, temveč tudi mesto in domovina. Kot zadnji je spregovoril pozdravne besede tudi predsednik JNU dr. Branko Sokolič iz Zagreba, ki je izrekel priznanje neutrudnemu delovanju in prizadevanju slovenskih časnikarjev. Poudaril je nalogo novinarjev, ki je v resnici in morali, toda potrebno je tudi dobro gmočno stanje novinarjev, če hočejo zvesto izpolnjevati svojo nalogo do družbe in domovine. In Novinarski dom je eden izmed stebrov, ki podpira novinarje v njihovi življenjski in poklicni borbi.

Po teh pozdravnih govorih je predsednik povabil vse goste in udeležence na majhen priizek, pri katerem se je razvil prijateljski pomenek med vsemi predstavniki javnega življenja in slovenskimi novinarji, ki so tako začeli s svojim društvenim življenjem v novem domu.

Huni z Atilo na čelu. Ko so prebredli Ren, so se vrgli na Galijo in ni je bilo stvari, ki bi jih bila mogla ustaviti. Tedaj pa — tako pravi legenda — je bila še ne tridesetletna Genovefa po posredovanju sv. Germanija prešinjena z milostjo. Odpravila se je na pot v Lutecijo, tedanji Pariz, in je pričela prebivalce, ki so trepetali v grozi pred Huni, da se jih lahko ubranijo. Na besede Genovefe so se prebivalci zatekli na otok na Seni, ki se zdaj imenuje Cité. Napravili so visoko obzidje krog otoka iz ruševin mestnega dela na levem bregu reke. Ko je Atila zagledal pred seboj to nezavzeto obzidje, se je premislil in ni napadel Lutecije. Kmalu nato je bil na Katalonskem polju ob Marni, blizu sedanega Chalons sur Marne, premagan in prisiljen, da se je umaknil nazaj čez Ren. To je bilo poslednje veliko delo umirajočega rimskega imperija, čigar vojskovodja Ecijs (Aetius) v zvezi s kraljem Gotov in Frankov, uživa neveljavo slavo, da je prepodil iz zahodne Evrope Atilo, »šibo božjo«.

Sveta Genovefa, ki je s svojo odločnostjo rešila Lutecijo, je imela do svoje smrti v Parizu — l. 512 — važno vlogo in zlasti pripomogla, da je frankovski kralj Klodvik postal kristjan. Klodvik je bil tisti kralj, ki je kot naslednik rimske države spojil province Galije v državi Frankov v politično enoto.

Tako se je Francija rodila prav za prav iz ene najhujših svojih nevarnosti. Ni čudno, da se je zdaj v teh dneh, ki so tako podobni tedanjim navzile spremenjenemu orožju, spomnila svete Genovefe in čudežne rešitve.

Zato pa se je v teh dneh vila procesija več ko 30.000 ljudi na Grič sv. Genovefe po pomoč. Ves Pariz je molil iskreno in pristočno in bilo je, kakor bi sam Bog »molil« za rešitev Francije.

Prav po tihem

Je dne 26. maja obhajala angleška kraljica-mati Mary svoj tri in sedemdeseti rojstni dan. Seveda je zaradi resnih časov prosila, naj ne bo nobenih slovesnosti. — Leta 1867 se je rodila v Londonu v Kensingtonovi palači. Odkar je izbruhnila sedanja vojna, biva kraljica-mati pri svoji nečakinji, vojvodini Beaufortski v gradu Badmington v Summersetu. Tako je odredil kralj, boječ se za mater zaradi letalskih napadov. Vendarle se stara gospa pripelje vsak teden po enkrat v London, da obišče razna dobrodelna društva, ki je njihova predsednica.

III. dekliški dan

Katoliška akcija za dekleta v lavantinski škofiji vabi vsa dekleta lavantinske škofije na versko prireditev, III. Dekliški dan, v dneh 29. in 30. junija na Betnavi pri Mariboru.

Betnava se že pripravlja, da bo za ta velik dekliški praznik sprejela čim lepše število deklet! Pridite, dekleta! Strnite se bomo v močni volji, da bo vsaka izmed nas v teh težkih časih pogumno in zvesto izpolnila svoje dolžnosti do slovenskega rodu.

Na Petrovo zvečer nas bo uvodna Marijanska prireditev, ki ji bodo sledile večerice in procesija z Najsvetejšim, priprave na naš veliki praznik. V nedeljo jutraj nam bo prevz. g. škof dr. Ivan Tomažič opravil obhajilo sv. mašo. Nato bo versko zborovanje s pozdravi in govori.

Popoldne se bomo pa pri slavnostni akademiji vse posvetile Materi Mariji in položile v Njene roke obljubo pripravljenosti!

Tudi veselo se bomo razvedrile in pele bomo! Dekliški dan — je dan resnega dela — in obenem dan velikega veselja dekliških src.

Vsa navodila so prešli župnijski uradi, Dekliški krožki in jedrne skupine KA.

NA PLAŽAH JADRANA

Poletni odmor 1940

Cene za 3. in 2. razred:

LJUBLJANA—SUSAČ (Crikvenica, Kraljevica, Omišalj, Malinska, Krk, Aleksandrovo, Baška, Rab, Novi, Selce) din 133.—, din 200.—.

—**SIBENIK** (Zlarin, Biograd n/M) din 192.—, din 288.—.

—**SPLIT** (Kaštela, Brač, Hvar, Vis, Korčula, Makarska, Dubrovnik, Metković, Orebić, Viganj) din 200.—, din 300.—.

—**MAKARSKA** (od Splita parob.) din 200.—, din 370.—.

—**DUBROVNIK** (od Splita par. Cavtat, Lopud, Mljet, Kupari, Srebarno) din 296.—, din 492.—.

—**HERCEGOVINI** (od Splita par. Bar, Ulcinj) din 312.—, din 524.—.

Po 10 dnevnom bivanju brezplačen povratek.

Popusti: Weekend karte 50 %, novoporočenci (poročna potovanja) 50 %, društva 50 %, krožna potovanja 50 %, otroci 75 %. Skupine poedincev od 3 oseb naprej 50 %, otroci na poti v okrevališča 75 %.

Podrobnejše informacije, zlasti o hotelih, pensionih, taksah in drugem, dajejo vse pisarne PUTNIKA v državi.

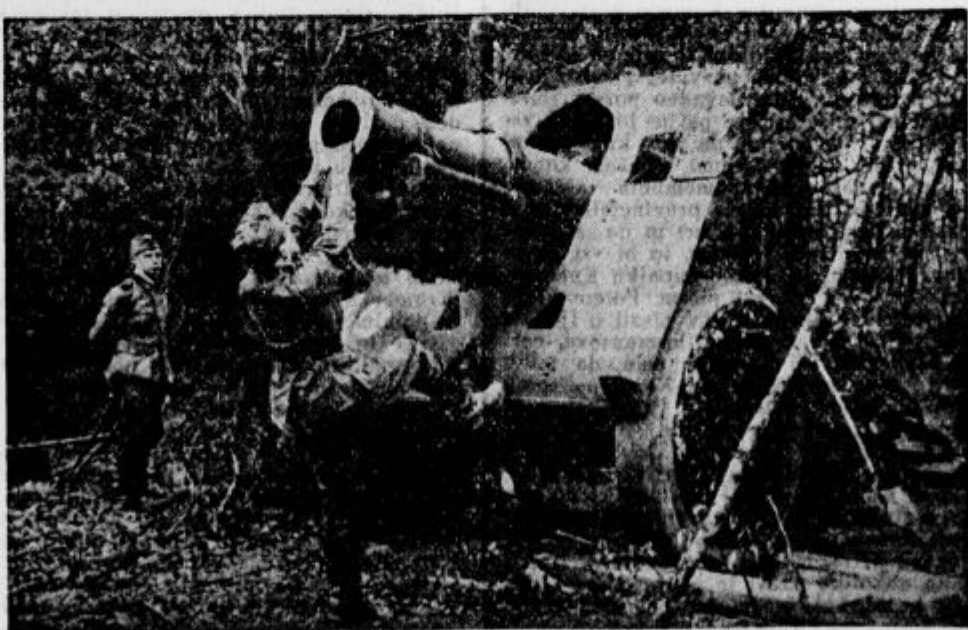
Novo mesto

Desetletnico svojega obstoja proslavi drž. mešanska šola v Novem mestu v soboto, 8. junija t. l. po naslednjem sporedu: ob 8 zj. sv. maša v kapiteljski cerkvi, ob 9 se odpre razstava risb in ročnih del v risalnici mešč. šole, ob 8 zvečer slavnostna akademija v Prosvetnem domu. Na sporedu akademije so pevske in orkestralne točke, recitacije in nastopi ter telovadne točke. K vsem prireditvam vjudno vabi svo novomeško javnost, zlasti starše naših gojencev in bivše gojence — upraviteljstvo.

Iz banovinske službe

Prevedeni so: Ivan Kostreva, banov. zvanik-dolovodja pri banovinski trsnici in drevosnici v Leskovcu pri Krškem, k okrajnemu načelstvu v Logatcu; Dragotin Pišora, podnadzornik pol. agentov v Mariboru, k polic. upravi v Ljubljani; Lahovič Franc, polic. agent pri upravi policije v Ljubljani, k predstoju mestne policije v Mariboru; inž. Alojzij Lovko, banov. uradniški pripravnik pri ravnanstvu banov. vinarske in sadjarske šole v Mariboru, k banovinski kmetijski šoli v St. Juriju ob j. ž.; dr. Davorin Cijan, zdravnik-uradniški pripravnik v banov. bolnišnici v Mariboru, v banov. bolnišnici v Ptuj; Božena Siegel, banov. arhivarka pri banški upravi, k okrajnemu načelstvu v Slov. Gradcu; Vinko Brenčič, uradn. pripravnik pri okr. načelstvu v Slov. Gradcu, k banški upravi v Ljubljani; Marica Malahovsky, zvaniknica pri direkciji gozdov v Ljubljani, k banški upravi v Ljubljani; Franc Bežjak, podnadzornik pol. agentov v Ljubljani, h komisariatu železnice in obmejne policije v Mariboru; Josip Kozelj, policijski agent-pripravnik v Ljubljani, h komisariatu železnice in obmejne policije v Mariboru; Marija Misljak, banov. uradniška pripravnica pri banovinski kmetijski šoli na Grmu, k banški upravi v Ljubljani; Milan Vavpotič, banov. pomožni tajnik VI. skupine pri banški upravi v Ljubljani, v banovinski bolnišnici v Celju; Ivan Lubej, polic. agent pri komisariatu železn. in obmejne policije v Mariboru, k upravi policije v Ljubljani; Karel Vrisk, banov. kmetijski uradnik pri okr. načelstvu v Brežicah, v okr. načelstvu v Soboti; dr. Stanislav Lajevce, zdravnik-uradniški pripravnik v banovinski ženski bolnišnici v Novem mestu, v banovinsko bolnišnico v Celju.

Imenovani so: Dipl. veterinar Silvan Vodopec, veterinar za banov. uradniškega pripravnika-veterinarja za sodni okraj Tržič s sedežem v Tržiču; dipl. vet. Dušan Medič za banov. uradn. pripravnika-veterinarja v Trebnjem; žumar IX. pol. skupine žumske prave v Kostanjevici na razpoloženju Tomo Majer za podšumarja iste skupine pri okr. načelstvu v Ptuj; dr. Bernarda Rihar za banov. uradn. pripravnico za VIII. pol. skupino v Banov. ženski bolnišnici v Novem mestu; zdravnik-volonter v banov. bolnišnici v Mariboru za banov. uradn. pripravnika za VIII. pol. skupino v banovinski bolnišnici v Ptuj; inž. Ciril Jeglič, upravitelj mestnih vrtov in nasadov v Zagrebu, za banov. kmetijskega svetnika VI. pol. skupine 2. stopnje referenta za vrtnarstvo pri banški upravi v Ljubljani; dipl. veterinar Alojzij Koren iz Smartnega na Pohorju za banov. uradn. pripravnika-veterinarja za sodni okraj Rogatec s sedežem v Rogatci Slatini; Koloman Mihelič za banov. služitelja II. pol. skupine pri banov. kmetijski šoli v Rakičanu; inž. Božidar Gvardjančič za banov. uradniškega pripravnika za VIII. pol. skupino pri tehničnem oddelku banske uprave v Ljubljani.

Z bojov na zahodni fronti. Top velikega kalibra, ki so ga Nemci vzeli Francozom pri Charlevilleu.

MALI OGLASI

V malih oglaših velja vsaka beseda 1 din; ženitovanjski oglas 2 din. Debelo tiskane naslovne besede se računajo dvojno. Najmanjši znesek za mali oglas 15 din. — Mali oglaš se plačuje tako pri naročilu. — Pri oglaših reklamnega značaja se računa enokolonjska, 3 mm visoka petlinna vstika po 3 din. — Za pismene odgovore glede malih oglasov treba priložiti znamko.

Službe iščejo

Manufakturst

praksno, orožne vaje odslužil, išče službo. Ponudbe upravi »Slovenca« pod »Agilen« 8289. (a)

Gradbeni inženir

15 letno praksno žel prenesti mesto. — Ponudbe na upravo »Slovenca« pod »Stavbni inženir« 8275. (a)

Iščem delo

za nekaj ur na dan, najraje pospravljanje pisarn. Naslov v upravi »Slov.« pod št. 8168. (a)

Službo dade

Frizerko

dobro moč, takoj sprejme salon Mauser — Okrožni urad, Ljubljana. (b)

Hlapca

poštenega, zaupnega, za vsa dela, takoj sprejem. Plača 300—400 din. Ljubljana, Trnovski pristan št. 22. (b)

Boljša dekle

25 do 30 let staro, ki zna kuhati, iščem za vse hišno delo. Nastop takoj. V hiši voda, gorivo in ves meščanski komfort. Za sedaj smo v hiši štirje člani. S pričetkom bodočega šolskega leta po ostanemo samo trije. Pred definitivno pogodbo bi hoteli dekle osebno videti. Glede dogovora prosimo pismeno ponudbe na: Bogdan Vukmirovic, parna žaga, Vrbovine. (b)

Hlapca

takoj sprejme Jos. Kirbiš Maribor, Vetrinjska ul. 3.

Postavljač za kegljišče

in gostilniška dela. 20 do 30 let star — se sprejme takoj. Vprašati v gostilni Krekov trg 11. (b)

Tri pekarske pomočnike

takoj sprejem. Prednost imajo mladi in zanesljivi. Naslov v upravi »Slov.« pod št. 8361. (b)

Upokojenca

mlajšega, rabim za ročno delo v skladišču. Ponudbe na »Person«, Ljubljana, poštni predal 207. (b)

Krojaškega pomočnika

zmožnega in vestnega — takoj sprejem v stalno službo. — Roter, Slovenj Gradec. (b)

Vajenci

Mesarskega vajenca

takoj sprejme Perne Anton, mesar, Loka 96 pri Mengšu. (v)

Vajenko

za pletilstvo v Ljubljani takoj sprejem. Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 8344. (v)

Ženitbe

Starejši trgovec

vdovec, obrtnik, poročil pošteno žensko z denarjem. Ponudbe na upravo »Slovenca« pod »Podatki« št. 8340. (z)

Prodamo

Nahrbtnike, kovčage

v veliki izbiri, nudi Ivan Kravos, Maribor, Aleksandrova 13.

Pisalni stroj

prodamo. — Polzvedbe v upravi »Slov.«, Kopitarjeva 6.

Žimnici

za 2 postelji, novi, prodajo ceno skladiščnik — Meljska 29, Maribor. (i)

Jabolčnik

pristni, 7000—8000 litrov, prodam na veliko, največ v dveh partijah. Krajnik Lovrenc, Ptuj.

Perzijske preproge

originalne, nekaj kosov, in »Luxor«, — naprodam na razstavi Sarajevske tkalnice preprog v Ljubljani, hotel »Slon«, desni glavni vhod — od 5. do vključno 10. junija. Prevzemamo preproge in perzerje v strokovno popravilo in čiščenje.

TEL. 2951

DRVA

PREMOG

IV. SCHUMI

DOLENJSKA CESTA

Posedstva

Vinograd

z zidnico in vodnjakom na Trški gori, krasna lega, naprodam. Informacije Lukman, Novo mesto. (p)

Vilo ali hišo

solidno, novo, kupim v Ljubljani do 250.000 din. Naslov v upravi »Slov.« pod št. 8338. (p)

Velika trgovska hiša

v mestu Celju naprodam. Ponudbe podružnici »Slovenca« v Celju pod »Trgovska hiša«. (p)

Gozd pri Rogatecu

140 orlov in sadonosnik prodam. Natančne podatke pismeno. Obrniti se na upravo »Slovenca« pod »Ugodna prilika« 8351. (p)

Stavbna parcela

ob banovinski cesti, 25 minut od mesta Celja, ca. 45.000 kv. m, naprodam za 70.000 din. Ponudbe na podr. »Slovenca« v Celju pod »70.000«. (p)

Manjše posedstvo

za obdelovanje, ki bi pozneje postalo moja last, iščem. Vložim tudi nekaj kapitala. Naslov v upravi »Slovenca« Maribor pod št. 711. (p)

Štiristanovanska hiša

z velikim vrtom naprodam v Ljubljani za 145.000 din. Naslov v upravi pod števil. 8278. (p)

Nova hiša

ob banovinski cesti, ugodno naprodam. Pojasnila: Sadržarsko društvo pri Sv. Juriju ob Taboru.

Stavbna parcela

20.000 m², po 14 din — naprodam v Ljubljani. Naslov v vseh poslovalnicah »Slov.« pod št. 8137.

Gradbene parcele

v Kamniku, najlepša lega, poceni naprodam. Ponudbe poslati na: Šeme, Ljubljana 1, p. predal 219. (p)

Kompleks 40 parcel

stavbnih, 28.200 m², na lepem kraju mesta, naprodam za 600.000 din. Vprašati: Mladen Čurčija, Banja Luka. (p)

Vnajem

ODDAJO:

Lokal

prilagojen za mlekarstvo ali kaj podobnega, takoj oddam. Sv. Petra c. 38. n

SOBE

ODDAJO:

Soba

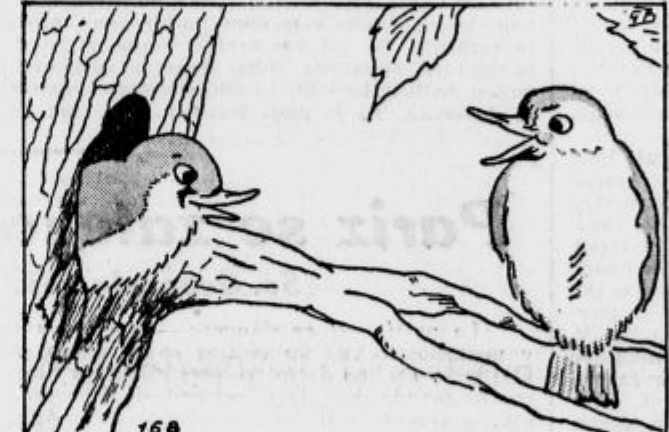
v centru mesta, pripravno za pisarno, s souporabo telefona, oddam. — Pojasnila pri dr. Miji Prian-Jernežič, odvetovalci v Ljubljani, Miklošičeva cesta 4.

Otroški kotiček

ZAČARANI GOZD

(167) Ančka je spravila vsa prijazna darila in pismo v košarico. Tudi Pucek mora z njo. Poni-glavček je počil z bičem in od-peljali so se, dogodivščinam nasproti. Dokler je Ančka videla one, ki so ostali zadaj, je mahala z ročico v slovo.

(168) Bilo je krasno vreme in sonček je veselo sijal. Biserček je tekkel, da je bilo veselje. Poni-glavček je začel na ves glas peti, tako da so se ptički vsi začudeni spogledovali.

Kupimo

Kosilni stroj

rabljen, kupim. Ponudbe z opisom in ceno na Kosak Janko, ključavničar, št. Rupert, Dolenjsko. (k)

Polnojarmanik

(gater) 45—60 cm širine, nov ali rabljen v dobrem stanju, takoj kupim proti gotovini. Ponudbe upravi »Slovenca« pod »Polnojarmanik« 8359. (k)

Vsakovrstno

zlato kupuje
po najvišjih cenah
ČERNE, juvelir, Ljubljana
Wolfova ulica št. 8

Čitajte »Slovenca«

Zahtevajte povsod naš list!

Umrla nam je naša nad vse ljubljena mama

Ana Šavli roj. Testen

po kratki in mučni bolezni, previdena s tolažili sv. vere.
Čigin, Volče, Dobler, Rogatec, Krog, dne 1. junija 1940.

Zaluzjoči ostali.

Umrli nam je dne 3. junija naš dragi soprog, oče, in stari oče, gospod

Karel Mächtig

železniški uradnik v pokoju

Pogreb bo v sredo, dne 5. junija 1940, ob pol petih popoldne izpred mrliške veže Zavetišča sv. Jožefa (Vidovdanska cesta 9) na pokopališče k Sv. Križu.

Ljubljana, dne 3. junija 1940.

Zaluzjoči:

Lina, soproga; Karel, sin; Roža roj. Fleš, snaha; Tomi, vnuček, in ostalo sorodstvo.

E. Claes:

Pokojni župnik Kampens

Iz flamsčine prevedel L. Ogrin

Z današnjim dnevom začnemo pribočevati nov podlistek o flamskem župniku Kampensu iz peresa znanega belgijskega katoliškega pisatelja Erensta Claesa, ki Slovincem ni povsem neznan. Jugoslovanska knjigarna ga je svoj čas predstavila naši javnosti s prevodom »Beloglavčak«, z lepo in izredno živahno mladinsko povestjo. Tudi v naši povesti nastopa pisatelj sam v podobi tega Beloglavčaka, obenem pa prikazuje vse polno vaških tipov iz flamske pokrajine, predvsem pa človeško uvidenost in dobro srce župnika Kampensa. To idilično povest iz belgijske vasi smo začeli prinašati v sedanjem resnem času prav zato, da nekoliko oblažimo živčno vojno, ki je doslej vladala tudi v našem podlistku in da tako ponudimo našim bralcem nekaj pomirljivega branja, ki blazi dušo in je nam v razvedrilo. In na mestu vojske, ki divjajo čez belgijsko zemljo, hočemo s to izrazito flamsko novolo pokazati odprto dušo tega naroda, ki je v sedanjih vojni zopet krvavel kot pred petindvajsetimi leti. Iz te povesti pa bomo videli tudi močno katoliško zavest tega ubogega naroda, njegovo vero in pobožnost, v čemer nam more biti vzor. Tako nam Claes kaže tudi, kakšna je lahko izrazito katoliška zavest, ne da bi bila dolgočasna, solzava in otožno verska. Zdrav realizem in veselo razpoloženje teh vedrih katoličanov spominja na Timmermansa, ki je tudi rojak iste zemlje. Danes je sicer na te vedre ljudi padel blazen obup, toda v naših bralcih naj zažive iz svojih

lepih dni, ki naj jim sinejo tudi v bodoče v novi slavi dobrote in vere.

Pisateljev uvod.

Bonorum gloria in conscientiis corum et non in ore hominum. (Imitatio Christi).

Dobrih slava je v njih samih in ne na jeziku ljudi. (Hoja za Kristusom).

Pa so me vprašali: »Zakaj pa nič več ne pišeš o ranjki župniku Kampensu?«
Iz jaz sem odgovoril: »Oh, čemu neki... Naj ostane vse med ranjki župnikom in med menoj! Saj bi tako nihče ne videl v spisu drugega kot prijetno berilo, navadno povest flamskega župnika, duše knjige pa ne bi nihče razumel. Zopet bi povdarjali, da je v knjigi mnogo besed, ki jih poznajo samo v našem koncu, da je spet nekaj o brezpomembnih vaščanih, govorili bi o lokalizmu in provincializmu, o sichemski in kampenski folklori in da se danes take knjige ne pišejo več. Da, to bi vsi govorili. Prav kakor bi se dalo o župniku Kampensu pisati drugače, kot jaz pišem. Potem bi še rekli, da je sploh škoda truda, pisati o ljudeh, kakršni so žef Leirs, Zofka Bosmansova, cerkovnik Fiddel in vsi drugi in celo, da takih župnikov, kot je ranjki župnik Kampens, sploh ni, da so le moja iznajdba... Prav kakor bi vse mnogo bolje vedeli kot jaz.
Zato pa raje nič ne pišem...«
Nato sem molčal. Na drugi strani mize, ravno meni nasproti, je stal sam ranjki župnik. Bilo je v mraku. Jaz pa sem videl tako jasno kot sredi dneva njegov obraz, njegove mehke oči, njegova prijazna usta, njegovo čepico, pomaknjeno nekoliko nazaj in njegove bele lase. Prav tak je bil, kakršnega sem poznal vse živ-

ljenje. Imel je celo svoj stari, zeleno oguljeni talar še od prej na sebi.

Tedaj sva se ranjki župnik Kampens in jaz dobro pogledala v oči. In ranjki župnik Kampens se je nasmehnil.

Jaz pa tudi.

I. Kdo je bil pokojni župnik Kampens.

Oh, saj je prav tako malo pomembnega povedati o pokojnem župniku Kampensu, da bi se pripovedovanja sploh ne lotil ne, če ne bi ljudje danes toliko pisarili o takih, ki niso vredni, da bi gospodu Kampensu čevlje osnabili. Kajti naš pokojni župnik Kampens vse svoje življenje ni storil nikakih slavnih del, na njegovem grobu se ni zgodil še noben čudež, dasi bi se kaj takega ljudem zdelo čisto nekaj naravnega: izgovoril ali napisal ni nobenih takih besed, kakor jih tu pa tam včasih navajajo iz knjig: ne! Kar je pokojni župnik Kampens kdaj rekel in kar je bil, je zapisano samo v srcih ljudi, ki so ga poznali. Bil je čisto navaden, preprost in dober župnik, ki je storil to, kar vsak dober župnik mora storiti, in sicer s srcem polnim usmiljenja do ljudi in polnim ljubezni do našega ljubelega Gospoda. Če bi hotel pripovedovati vse lepe in vse se zgodbe, ki jih doma o pokojnem gospodu Kampensu še vedo, bi lahko napisal še debele knjige, in to brez vsakih izmišljotin in pesniških olepšav, ampak čisto, golo resnico bi napisal. Pa ni treba takoj misliti, da bom pisal o njem samo pobožne in resne stvari, kakor da bi bil gospod Kampens nekaka blažena »mila Jerac«. Ne, bil je popolnoma navaden, pristen človek. In jaz, vidite, župnike dobro poznam. Čisto mirno ti prenašajo vse, kar se o njih slabega govori, ker so takih govorov pač vajeni. Le slišati bi jih morali, kako se med seboj

obdelujejo. Slišati bi morali pokojnega gospoda Kampensa, kadar je govoril o prejšnjem župniku iz Testelta, ki je bil pravi svetnik, kakor pripovedujejo, pa tudi pristni zemljan. Če je bila kje v kakem okoliskem župnišču mala gostija, je bil vedno prvi na mestu, se vedno pritoževal čez svoj železod, češ, da noče več delovati kot se spodobi, in da mora biti zaradi tega zelo oprezen v jedi in pijači ter, da je prišel le bolj iz prijateljstva na malo krompirčka. In pokojni župnik Kampens je pravil, da ni bilo nikogar na pojedini, ki bi s tako vnebo in s takim veseljem pospravljaj z mize. Oči so se mu svetile od zadovoljstva, ko je sedel pri mizi, tehtal je sto šest kg v nogavicah — drugače sto devet — in kar se vina tiče! aj, skozi steklenico ti je videl, iz katerega leta je bilo. Imenovali so ga »sladkosnedni Tinec«, kar se jim je zdelo zelo posrečeno ime.
Toda kaj resnično slabega bi o našem pokojnem župniku ne vedel nihče povedati. Bil je povsem dober človek, kakršnih danes malo najdete na svetu. Včasih je res nekoliko strožje pridigal zoper velike grešnike, kakor ubijalce in binavce in podobne ter slikal pekel zanje gotovo še v strašnejših barvah, kot je v resnici, to pa le bolj zaradi tega, ker je vedel, da takih hudodelcev v njegovi župniji ni. Dasi je včasih v svojih govorih precej jasno pokazal, koga ima v mislih, mu tega ni nikoli nihče zameril, ker je vsak mislil, da človek, kakršen je bil župnik Kampens, pač lahko vsakemu pove resnico, kar mu gre, in, da ima vsi pravico, ogovoriti te na čisti in ti naštevati osem blagorov. Če je bil v kaki hiši prepri, je župnik Kampens vedno lahko šel naravnost v hišo in povedal, kaj on misli o vsej zadevi. Da, to je župnik Kampens lahko storil in nihče bi se ga radi tega ne upal postrani gledati.

FILM mladosti, petja in razvedrila

NJENA PRVA LJUBEZEN

z mislo DEANNE DURBIN v glavni vlogi. — Njen partnerje je znanec iz filma NINOOKA, Melvyn Douglas

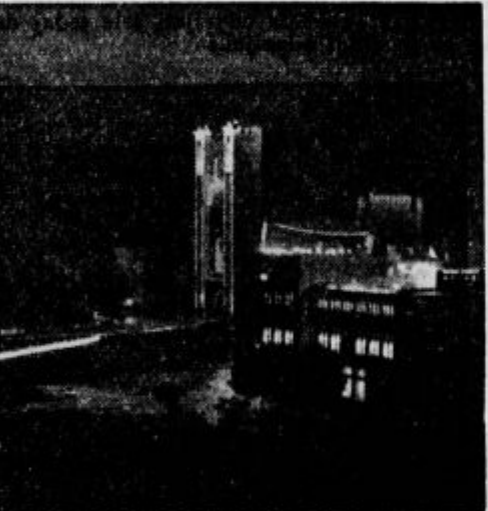
KINO UNION, tel. 22-21, ob 16., 18. in 21

LJUBLJANA

Veličastna mirovna slovesnost na Rakovniku

Po vsem svetu, zlasti pa v razbitchani Evropi se v današnjih hudih dneh dvigajo k Bogu vroče molitve za mir. Tem množičnim nastopom, ko tako rekoč celi narodi spokorno klečijo, da bi potolažili jezo božjo, smo se preteklo nedeljo doslojno pridružili tudi Slovenci.

Tradicionalni praznik Marije Pomočnice na Rakovniku, ki vsako leto privabi na tisoče in tisoče vernikov iz vseh krajev Slovenije, je letos

Krasno razsvetljena rakovniška cerkev in zavod

izzvenel v eno samo veliko prošnjo za mir. Romarji so začeli prihajati že zgodaj popoldne v soboto. Proti večeru so se njih vrste zgostile, pritisnili so se Ljubljančani. Ob osmih je bil ves obširni prostor pred lursko kapelo do zadnjega kotička natrpan. Po enourni akademiji, ki je s svojim pisanim in močnim sporedom zajela vse gledalce, se je razvila veličastna nočna procesija s svečami, ki jo je med gostim špalirjem občinstva vodil novi rajhenburški opat p. Pij Novak. Hkrati je ves zavod zagorel v odlično pripravljeni razsvetljavi. Po procesiji je bila v svetlišču ve-

černa slovesnost. Nato so v zavodski gledališki dvorani mladinci zaigrali posrečeno opereto »Zelezni vitez«. Predstave se je poleg drugega številnega občinstva udeležil tudi g. opat in njegovo spremstvo.

V nedeljo zjutraj so se nove množice začele valiti k Mariji Pomočnici. Svetišče, trg pred cerkvijo in zavodsko dvorišče, vse je bila ena sama prošnja pesem k Mariji Kraljici miru. Sprejem svetih zakramentov je bil naravnost rekorden, pri obhajilu mizi je bilo zlasti veliko mož in fantov, mnogi tudi v vojaški uniformi. Po slavnostnem govoru, ki ga je imel ob pol desetih ravnatelj deškega vzgajališča na Selu g. dr. Fr. Volčič, je g. opat iz Rajhenburga opravil slovesno pontifikalno sv. mašo. Med mašo je ob spremljavi vojaškega orkestra zbor zavodskih gojencev pel Rihovskega »Missa Loretta«.

Popoldne ob pol štirih je imel škofijski asistent Zveze mladih katoliških delavcev g. Fr. Mihečič ognjevit in jednat govor, nakar se je razvila veličastna procesija s kipom Marije Pomočnice. Sodelovali so tri salezijanske godbe in sicer z Rakovnika, s Sela in s Kodeljevega, dalje 14 Marijinih družb iz mesta in z dežele z zastavami, številni drugi odseki in društva, dolga vrsta belobeleženih deklet in otrok, narodnih noš, nad sto ministrantov in veliko duhovščine. Krasen je bil pogled na ta pisani sprevod in na vso ogromno množico ljudi — bilo jih je 15 do 20 tisoč —, ki so stali v gostem špalirju in navdušeno prepevali lavretanske litanije, pri čemer jih je podpiral močan zvočnik. Procesija se je zaključila na zavodskem dvorišču, kjer je g. opat odmolil molitve za mir in podelil blagoslov z Najsvetejšim. In ravno med blagoslovom se je pokazala nad oltarjem krasna mavrica, to znamenje miru, kakor da bi nebo samo hotelo potrditi naše molitve in naše upanje.

Mirovna slovesnost je nad vse lepo uspela. Da pa se je tu in tam pripetila tudi kakšna neveselost, je umljivo. Zlasti so bili delavni žeparji. Ker je bil ljubljanski velesejm odpovedan, so si morda hoteli poiskati nadomestila na Rakovniku. Prav bi bilo, da bi policija posvetila temu delstvu malo več pažnje in stopila vsem sumljivim ptičem na prste.

1 Razstava G. A. Kosovih monumentalnih slik iz slovenske zgodovine, ki je bila od otvoritve dalje deležna izrednega moralnega uspeha, je odprta vsak dan od 9 dopoldne do 7 večer.

1 Kot naslednja novost letošnjega repertoarja v operi se bo uprizorila čudovita Bizetova opera »Carmen«, kjer bo prvič pela glavno partijo naša odlična pevka g. Mila Kogejeva. Ker bo pel don Josefa naš prvi tenorist Franci, Escamilla pa baritonist Janko ob sodelovanju ostalih prvih solistov, bo ta predstava nedvomno poseben dogodek. »Carmen« bo na novo zrežiral režiser Ciril Debevec, glasbeno delo pa pripravil dr. Danilo Svava.

1 Vedno več bolnikov. V ljubljansko bolnišnico prihaja iz leta v leto vedno več bolnikov po zdravniško pomoč. Dnevno sprejme bolnišnica po sto petdeset in ob nekaterih dnevih še več bolnikov. Sprito znane mizerije bolnišnice ni čudno, če primanjkuje prostora. Ljudi vedno več, prostora pa je še vedno toliko, kolikor ga je bilo pred štiri-desetimi leti. Novi kirurški paviljon pa čaka boljših dni in se sprašuje, zakaj so ga sploh klicali k življenju. Letos je bilo sprejetih že nad 15.000 bolnikov in ni poteklo niti še pol leta. Če bo šlo tako naprej, bo koncem leta zopet dosežen žalosten rekord.

1 Slovensko zdravniško društvo v Ljubljani vabi vse gg. zdravnike in medicince na predavanje, ki bo danes, v torek, ob 18.15 v predavalnici ženske bolnišnice. Predavata gg. dr. J. Hebein: Anomalije colona in dr. B. Breclj: Morbus Littler.

1 Brezplačno poskusno pranje z novim senzacionalnim pralnim sredstvom CISTINIT bo danes popoldne od 3 naprej v prodajalni Prvega delavskega konzumnega društva na Sv. Petra cesti 78. — Pri-nesite s seboj volnene in svilene predmete za pranje in čiščenje.

1 Pri zaprtju, motnji v prebavi — vzemite zjutraj še na prazen želodec en kozarec naravne »Franz-Josef« grenčice.

1 V Ljubljani umrli od 24. do 30. maja 1940: Matičič Franc, 71 let, upokojenec električne cestne železnice, Poljska pot 37; Kokole Olga roj. Likar, 66 let, vdova nadučitelja, Idrijska ul. 6; Klemenčič Ignac, 59 let, zas. uradnik v p., Bohoričeva ul. 20; Safec Friderik, 54 let, mestni učitelj, Gosposvet-

Sovjetska delegacija s solijskim sovjetskim poslanikom Lavrentijevim na čelu na grobu kralja Aleksandra na Oplenju

Radijska relejna postaja - dejstvo

Maribor, 3. julija.

Danes je bil v Mariboru opravljen akt, ki govori, da bo radijska relejna postaja v Mariboru v najkrajšem času postala dejstvo. Prosvetna zveza v Ljubljani kot vrhovna organizacija naših prosvetnih društev ima pogodbo z ministrom pošte in telegrafa z dne 22. julija 1939 glede radijske postaje v Ljubljani ter je v tej pogodbi tudi zabeleženo, da se ustanovi radijska relejna postaja v Mariboru. Za to postajo se je dobilo zelo primerno zemljišče na Tez-nem tik Maribora in sicer parcele 645-46-47 k. o. Tezno.

Prosvetna zveza je te dni vložila na mestno občino mor borsko oziroma njen gradbeni odbor prošnje za odobritev načrtov radijske postaje v Mariboru.

Naše čitatelje bogo gotovo zanimale podrobnosti te postaje. Glavna zgradba za radijsko oddajno postajo bo merila v tlorisu 25 krat 23 in pol metra. Poleg tega bodo na omenjenih parcelah zgradili tudi prostore za radijsko aparaturu, transformator, stanovanjske prostore za nameščence radijske postaje, pisarniške prostore, klet ter prostor za mali pomožni radijski studio. Maksimalna uporabljena električna energija bo znašala 30 kw, v antenah pa 5 kw. V celotno zgradbo bo napeljana visoka električna napetost 10.000 v. Električna energija bo napeljana od mestnega električnega podjetja. Zgrajena bo tudi telefonska zveza z Mariborom in direktno z Ljubljano. Stola relejske postaje bo visok 112 m ter bo močno zasidran proti eventualnim vremenskim katastrofam.

Nainovejša poročila

Letalski napad na Pariz

Pariz, 3. junija. AA. Havas: Opoldne je bil v Parizu dan znak za larm. Nebo je bilo modro, le tu in tam je bilo videti kak visok oblak. Sirene so zatulile ravno, ko je bil čas kosila. Parizani so odhiteli v zavetišča. Ob trotoarjih se ustavljajo avtomobili. Ni minulo več ko nekoliko minut in že se sliši streljanje protiletalskih baterij. Na nebu je bilo opaziti sivkaste brazde. Očividno je eksplodirala granata težkega kalibra. Slišalo se je bučanje motorjev, toda ni bilo mogoče razločiti, ali prihaja od nemških bombnikov ali francoskih lovcev. Na Pariz so začele padati bombe. Protiletalsko topništvo je streljalo 20 minut. Istočasno je bilo slišati streljanje strojnici iz mesta in z francoskih lovskih letal. Ko je bil dan znak, da je nevarnost minila, so začeli Parizani prihajati iz zavetišč. Nekateri hiše so gorele, in gasilci so se trudili, da pogasijo požare. Zdi se, da so nemška letala metala bombe z zelo velike višine, ne glede na to, kam bodo padle. V večini primerov so nemški bombniki gotovo slabo ciljali. Tako so zadeli hišo, ki je bila zapuščena. Prebivalci so pripovedovali, da se je slišalo silno treskanje, ko je padla bomba, nato se je vse pomirilo. Nekoliko trenutkov pozneje so prišli že gasilci in ambulantni avtomobili. Žrtev ni bilo. Neka druga bomba je padla na vrt neke hiše, na kateri so bila razbita okna. Tudi tu ni bilo žrtev. Pariska predmestja so enako dobro držala prvo bombardiranje. Oddelek za prvo pomoč je povsod takoj interveniral. Prebivalci so ohranili popolno hladnokrvnost, pripravljeni za nov napad.

Pariz, 3. junija. t. Reuter: Francosko službeno poročilo o zračnem napadu na Pariz pravi: Človeških žrtev je bilo 200, od teh 45 ubitih zaradi sovražnikovih bomb, 240 do 300 letal je zmetalo na Pariz in okolico 1000 bomb. Trije bombniki so bili sestreljeni. Bombe so zadale moško srednjo šolo, žensko srednjo šolo, dve meščanske in štiri ljudske šole. Na neko šolo, ki je bila predelana v bolnišnico, je padlo 15 bomb. V njej sta bili ubili dve osebi, vključno en Amerikane. Nekaj bomb, ki so bile vržene v mesto, je zadelo tudi več zasebnih hiš, mnogo bomb pa je padlo v okolici Pariza. Na mesto so nemška letala metala hudo eksplozivne in zažigalne bombe. Bombe,

Nemška poročila

Berlin, 3. jun. AA. DNB: Londonske vesti, ki trdijo, da nemške izgube za časa bitke v Flandriji znašajo okoli 250.000, skupne izgube pa od začetka vojne okoli milijon mrtvih in ranjenih, niso po izjavah na berlinskih merodajnih mestih niti od daleč točne. Stvarne nemške izgube ne znašajo niti približni odstotek navedene številke.

London, 3. jun. AA. Reuter: Angleška letala so bombardirala minulo noč železniške objekte v Nemčiji. Ugotovljeno je, da so bile zadete velike kompozicije vlakov in da so bombardirali vagon z bencinom. Angleška letala so bombardirala tudi letališče Deventer-Vezel v bližini Rotterdamu.

Francoska poročila

Pariz, 3. junija. AA. Havas: Letalsko ministristvo je izdalo nocoj tole sporočilo: V noči med 2. in 3. junijem so naši težki bombniki bombardirali številna letalska središča v Nemčiji. Vrženih je bilo čez 50 ton eksploziva. Na severnem bojišču je naše letalstvo večkrat bombardiralo sovražne motorizirane kolone ter jim prizadelo težke izgube. Naša ogledniška letala so popolnoma izvršila svojo nalogo, ter se vrnila s številnimi fotografskimi posnetki sovražnih objektov v svoja oporišča. Danes popoldne je močna eskadrila nemških bombnikov, ki je letela nad našim ozemljem, bila napadena od naših letal. V srđiti borbi je bilo uničeno veliko število sovražnih letal. Dozdaj je ugotovljeno, da je nad pariško pokrajino bilo zbitih 13 nemških letal.

Pariz, 3. junija. AA. Havas: Obramba Dunkerqua se nadaljuje. Z globokim spoštovanjem pozdravljamo novo stran naše zgodovine, ki so jo zapisale vse vrste našega orožja z junaško obrambo tega mesta. S temi besedami so francoski merodajni krogi očrtali nocoj položaj okoli Dunkerqua. Zadnja dva dneva borbe okoli Dunkerqua sta dobila epski značaj. Za-

Stolp bo stal 100 metrov proč od ostalih na-prav.

Relejna postaja bo stala na veliki tezenski rav-nini ter bo tudi primerno oddaljena od železniških naprav. Načrte za postajo je izdelal ing. Stojan Glo-bočnik v Ljubljani. Gradbeni odbor mariborske mestne občine je danes načrte odobril.

Tako se je vendarle uresničila dolgoletna želja Maribora in prebivalstva cele severne meje, da do-bi naša odpravka prestolca prepotrebno radio-relejsko postajo, saj dosedaj ljubljanske postaje ob vsej meji ni bilo mogoče poslušati, ker se nahaja ta prostor v takozvanem mrtvem pasu. Ni čuda, da je ravno to dejstvo v veliki meri vplivalo, da se je zadnja leta v teh krajih širila tuja miselnost. Pro-svetna zveza v Ljubljani pa bo s tem delom tudi pokazala, da ji je res pri srcu narodni in splošni na-predok našega severnega slovenskega ozemlja.

mV. seja mestnega sveta mariborske občine bo v petek, dne 7. junija ob 18 v mestni posveto-valnici. Dnevni red je to pot krajši ter obsega 39 točk.

m Poln pomladnih dobrot in novosti je sedaj mariborski trg. Poleg domače zelenjave se je sedaj pojavil nov dalmatinski krompir po 8 din kg, do-čim stane naš domač jenski 2 do 2,30, merica pa 12 do 15 din. Nadalje se že dobi na trgu itali-janski stročji fižol po 16 do 18 din kg, pa dalma-dinske tudi že domače češnje po 10 do 16 din kilogram. Vse te dobrote pa se seveda samo za petične ljudi, dočim se je domača zelenjava sedaj že precej pocenila.

m Izpit za avtoriziranega inženirja elektroteh-nične stroke je napravil v Belgradu inž. Josip Vor-šić od mestnega električnega podjetja z odličnim uspehom. Iskreno čestitamo!

Gledališče

Torek, 4. junija, ob 20: Baletni večer ljubljanske opere. Red C. Zadnjic.

ki so padle na ceste in trge, so napravile šte-vilne kraterje, široke in globoke do 4 in pol metre. Na mnogih mestih so bili razdejani pod-zemeljski električni kabli, plinske in vodo-vodne cevi.

Washington, 3. junija. AA. Havas: Pred-sednik Roosevelt je imel danes telefoničen raz-govor z ameriškim poslanikom v Parizu Bul-litom. Bullit je kosil danes s francoskim zu-nanjim ministrom Eynacom, ko so Nemci bom-bardirali Pariz. Ena izmed bomb je padla na restavracijo, kjer sta kosila oba ministra, raz-bila streho in padla dva koraka od njih, toda ni eksplodirala. Ministra sta izjavila, da ju je sama Previdnost rešila.

Pariz, 3. junija. AA. Havas: Ob priliki da-našnjega zračnega napada na Pariz in ožjo okolico je bilo vrženih okoli 1000 zažigalnih in eksplozivnih bomb. Po prvih vesteh so izvršili bombardiranje največji nemški bombniki, ki lahko nosijo po več ton eksploziv. Sodeč po ljčkih, ki so jih napravile bombe, so bile vržene na Pariz male bombe vrste »Elektron«. Veliko število vrženih bomb dokazuje, da je imelo bombardiranje cilj, uničiti vojaške ob-jekte, istočasno pa širiti paniko med prebi-valstvom. Gotova nemška letala so metala bombe predvsem na železniške postaje in le-tališča, medtem ko so druga metala bombe na ostale dele Pariza. V glavnem so sovražna le-tala letela zelo visoko. Napadov s pikiranjem ni bilo. Eno uro po bombardiranju so pariške ulice izgledale ponovno normalno. Na jezerih in na Seini so pluli čolni in ladje, prebivalstvo pa se je sprehajalo po pariških ulicah in par-kih. Pariško prebivalstvo je s tem pokazalo, da njihova morala ni omajana.

Pariz, 3. junija. AA. Havas: Predsedništvo vlade je izdalo nocoj tole sporočilo: Sovražna letala so danes popoldne bombardirala pariško pokrajino verjetno za to, da zadenejo vojaške objekte. Vrženih je bilo čez 1000 bomb raznih kalibrov. Človeških žrtev je okoli 200, od teh 45 smrtnih.

London, 3. junija. t. Reuter: Do sedaj je službeno ugotovljeno, da je pariška zračna ob-ramba danes popoldne sestrelila 17 nemških bombnih letal.

vezniške čete se ogorčeno navzlic 20 dnevnemu strahovitemu bombardiranju upirajo močnej-šemu sovražniku. Hrano in vojni material do-bivajo zavezniške čete z morja. V teku današ-njega dneva zavezniški niso samo odbili vse nemške napade, temveč so podvzeli celo proti-napad. Okolica Dunkerqua je še vedno pod vodo. Danes popoldne so Nemci nadaljevali z močnimi napadi. Podrobnosti o teh borbah še niso znane, ve se samo, da so bile nenavadno ogorčene. Verjetno je, da se bodo borbe na-daljevale v teku noči in jutrišnjega dneva. Na ostalih delih bojišč ni bilo borb. Lahko se reče, da je povsod stanje pričakovanja.

Angleška poročila

London, 3. junija. AA. Reuter: Admirali-teta poroča, da so bili trije rušilci: »Basile«, »Smicket« in »Avante«, potopljeni. Admirali-teta poroča dalje, da je bilo potopljenih tudi 24 manjših vojnihi ladij.

Pred novo bitko?

London, 3. junija. AA. Havas: Danes po-poldne ob 17 je londonski radio poročal, da prevladuje vtis, da se sovražnik pripravlja na nove napade. Za nemškimi četami je bilo opa-ziti velike pokrete. Ogledniško udejstvovanje je bilo z obeh strani zelo živahno. Zavezniško letalstvo pozorno spremlja pokrete na cestah in prometnih zvezah na sovražnem ozemlju.

Drobne novice

Stockholm, 3. jun. AA. Stefani: Po vesteh z norveške meje so angleške vojne ladje pro-drle v luko Ramfjord kjer so stopile v borbo z nemškimi topništvom, ki brani kraje od fjordu.

Newyork, 3. junija. AA. Reuter: Izve se, da je bilo poslanih 250 letal, izdelanih v Ame-riki, v Francijo. To je največja pošiljka letal za zavezniške od začetka vojne.

KULTURNI OBZORNIK

Dve slovenski drami v gledališču

Ivan Cankar: Jakob Ruda

Nastop dijakov klasične gimnazije.

Dijaki klasičnih gimnazij kažejo po večini več amisa in zanimanja za slovnost in umetnost kakor drugi. O tem pričajo tudi razni javni nastopi dijakov klasične gimnazije v Ljubljani, ki imajo že večletno tradicijo. Poleg lista »Zar«, ki je izhajal za začetku tridesetih let, moramo posebej omeniti nastop v gledališču, izmed katerih sta nam ostali v lepem spominu zlasti uprizoritvi Sofoklejeve »Antigone« in Cankarjevih »Hlapcev«. Isti pisatelj je zamikal tudi letošnje maturante omenjenega zavoda, ki so dne 31. maja uprizorili njegovega »Jakoba Ruda«.

Cepprav je bila ta šolska predstava v bistvu amaterskega značaja, je bila podana vendarle s toliko ljubeznijo, prizadevanjem in okusom, da je po pravici našla gostoljubno streho v hiši Narodnega gledališča. Njen pomen je najprej v tem, da nas je vnovič prepričala o življenjski moči in odrski uporabnosti tega zgodnjega Cankarjevega dela, ki nam ga kajpada kaže močnejše in bolečini in lepoti osebnega etičnega prizadevanja kakor v razmahu oblikovnih moči. Razumljivo je sicer, da uprizoritev ni mogla zakriti nekaterih pomanjkljivosti, zlasti premo izrazitega okolja in nekam medlega dejanja, a idejno ozadje in čustvena stran sta bili podani s toliko prepričevalnostjo, da pomeni uprizoritev tudi gledališki uspeh. Poglavitna zasluga za to gre nedvomno režiserju g. Milanu Skrbinšku, ki je to Cankarjevo igro svoj čas pripravil že s poklicnimi igralci in se tudi sicer mnogo ukvarjal s teorijo njene režije. Razen vsebine, ki je v tej uprizoritvi dobila posebno vidno poudarke, je posvetil mnogo skrbi tudi jeziku, ki je prišel skoraj pri vseh nastopajočih prav lepo do veljave.

Pa tudi kar zadeva posamezne vloge, je uprizoritev presegala nivo običajnih šolskih predstav. Posebno so opozorili naše nekatere nosilci večjih vlog, ki so pokazali nedvomno zamele igralske nadarjenosti. To velja zlasti za Janeza Šmona, čigar Ruda je bil kljub neprimerni zunanji postavi prav lepo zamišljen in dobro izdelan lik, zlasti v sredini igre. Ugoden vtis je napravila tudi Ana Marije Suklje, ki je znala dati prav tako nežni kakor pasivni Cankarjevi podobi dati dovolj odrske prepričevalnosti. Krepko se je uveljavil nadalje Janko Smole kot Broš, a žal je svojega junaka preveč gnil v kariatu, s čimer je neugodno vplival zlasti na resnost tragičnega prizora tik pred koncem. Uglajen, a v maski vendar premlad je bil slikar Dolinar (Bezljaj). Poglavitna napaka pa je bila v tem, da je

bil preveč salonski in prav nič cankarški. Bolj je ugaljal učitelj Justin (Jelčnik), žal ne samo gledalec, ampak tudi samemu sebi, in to ga je zapečevalo v pretiravanje. Izmed obeh ostalih ženskih vlog bi dal prednost Marti (Zlata Pirnat), a tudi Dobnik (A. Dubrovič) je bil zastaven in izrazil v maski in govoru. Po svojih močeh pa so se potrudili tudi vsi ostali in tako pripomogli k uspehu.

France Vodnik.

F. S. Finžgar: Naša kri

Kot zadnja letošnja premiera je bila v soboto, 1. junija, uprizorjena Finžgarjeva igra »Naša kri«, ki naj bi tako zaključila letošnje jubilejno leto. Kljub temu, da ima ta igra svoje pomanjkljivosti, če jo presojamo s čisto umetniškega vidika, bi bila njena uprizoritev lahko pomemben gledališki dogodek. Pisatelj je igro močno predelal, tako da nas je že s tega vidika zanimala kot novost, razen tega pa nam ima prav danes kot naša edina narodnozgodnja igra, če izvajamo »Tugomera«, še zmerom toliko povedati, da zasluži vse spoštovanje. Žal moramo ugotoviti, da je bilo to Finžgarjevo delo pripravljeno in uprizorjeno z neodpustljivo malomarnostjo tako glede izbora igralskih moči, kakor glede načina podajanja, prav kakor da je pisatelj napisal svoj igraček ne zato, da bi ga ljudem kazali, ampak zato, da bi ga kazali. To sicer že davno vemo, da naše gledališče ne zna dovolj močno in pristno postaviti kmečke, zlasti pa ne ljudske igre, kar je seveda predvsem posledica pretiranega upoštevanja meščanskega sporeda, zlasti tujega, ki nam že nekaj let ubija narodno podobo našega gledališča. To smo prebridko čutili prav letos, ko je naše gledališče praznovalo stopenjdesetletnico svojega obstoja, a se je vodstvo tega pomembnega jubileja komajda spomnilo. Ponovno smo že opozorili na to rano, a treba bo pokazati tudi na krivice. Človeku ne more uiti, da na primer dramaturg g. Josip Vidmar, ki ima za vsako točo, četudi še tako nepomembno stvar, takoj pri roki globokomunsko analizo, nima nobene besede za dela nekaterih domačih avtorjev. Tako je bilo pri Bevkju, tako je pri Finžgarju. To so na videz malenkosti, a vendar se bojim, da se za njimi skriva več. Ali je to brezbrzičnost ali sistem, je vseeno; za rast in duha našega narodnega gledališča je škodljivo.

To se nam je zelo potrebno povedati ob tej premieri, ki naši drami ne dela časti. O igri kot taki, o režiji (M. Skrbinšek) ter zlasti o posameznih igralcih, med katerimi je kljub vsemu bilo opaziti nekaj nadarjenih novincev, bomo poročali kasneje.

France Vodnik.

Koncert koloraturne sopranistke Ksenije Kušejeve

V vrsto mladih pevcev in pevk, ki so v zadnjih letih izšli iz bivšega drž. konservatorija ljubljanskega in se deloma tudi v tujini izpopolnjevali, se dostojno uvršča koloraturna sopranistka gđ. Ksenija Kušejeva. Na svojem zadnjem koncertu nam je pokazala nekako časovno razporejen pregled vokalnolitične literature, ki je segal od Händla in Bacha preko Mozarta in Schuberta tja do najnovejših slovenskih skladateljev Leskovica, Osterca in Sivica. Na koncert je zapela še »udarno arijo Gilde iz opere »Rigoletto« in Alabjevega »Slavčaka«. Ze sam spored, premišljeno sestavljen, je pokazal, da se pevka loti svoje naloge z resne strani in ji ni do cenenih efektov. Tudi izvajanje samo je bilo na lepi višini. Če analiziramo njen glas in sploh ves nastop, bi prišli do naslednjih zaključkov: po zadrževanju tistih, ki so jo poznali že s prejšnjih nastopov, je njen glas v zadnjem času neverjetno pridobil. Predvsem moramo omeniti srednjo lego, ki bi ji dali glede voluminoznosti prednost pred visokimi legami. Po zunanjem vtisu sodeč bi pristevali njen glas prej k srednjemu sopranu kot k visokemu, bolj k liričnemu kot k dramatičnemu. Skoda, da ni dala pevka na spored več koloraturnih skladb, kjer bi se mogel njen glas še bolj uveljaviti. Tako sta bili izvedeni koloraturni točki prav za prav samo zadnji dve (Verdi in Alabjev), ki sta tudi napravili najboljši vtis. Bili sta pač vzeti s področja, ki se mu je pevka s posebno ljubeznijo posvetila in na katerem tudi najlažje razvije svoje zmožnosti. Tudi druge skladbe so bile dobro naštirane in lepo izvajane, vendar je bila razlika med njimi in med koloraturnimi točkami dosti opazna. Pri Händlu in zlasti še pri Bachu bi bile na mestu bolj mirno peljane linije; pri teh dveh točkah se je zdelo izvajanje preveč sunkovito, kar je bilo morda izraz težnje za čim bolj subjektivnim izražanjem, ki ga pa te vrste glasbe ne prenese. — Pevko je na klavirju diskretno spremljal g. prof. Sivik. Kot samostojne točke je zaigral po dve lažji Sukovi in Martinjevi skladbi. Morda bi si kdo želel virtuoznejših klavirskih točk, vendar bi, mislim, potem pianist preveč izstopil iz celotnega okvirja; zato je prepuštil pevki glavno besedo. Pri Schubertovi, sicer kompozitorno dokaj razvlečeni skladbi »Pastir na skali« je sodeloval tudi klarinetist Raubar Milutin in je po svoje pripomogel k uspehu koncerta. Občinstvo, ki se ga je za veliko filharmonično dvorano še dosti nabralo, je bilo zadovoljno s koncertom, zato tudi ni štedilo z zunanjimi dokazi priznanja.

M. Tome.

Silva Trdina: V provinci

Prof. dr. Silvo Trdina poznamo doslej po njenem literarno-zgodovinskem delu, po monografiji o Murnu-Aleksandrovi, po prireditvi Gogoljevega Revizorja, po raznih člankih in kritikah, nismo pa jo poznali kot leposlovnega pisateljico. Po komentarni k Revizorju je videti, da se je teoretično precej pečala z dramatikom, sedaj pa je v tridejanki V provinci dala tudi prvo dramatsko delo, ki je zanimivo že zato, ker slovenskih dramatičnih pisateljic nimamo veliko. Posega pa je snovno v svet, v katerem se kot profesorica giblje sama: v gimnazijo v provinci, ter s tem posega v področje, ki ga v Ljubljani poznamo po raznih tujih igrah, kakor Matura ali Neopravičena ura, pa tudi izvršnem, toda veliko bolj surovem Kranjčevem Direktorju Campus. Tudi pri Trdinovi je nosilec nerada in ovira na gimnaziji direktor Brajda, toda igra sama ni dramatična usoda Brajde, temveč hoče samo nakazati ob pregledu vsega proforskanskega zbora vzgojno in socialno problematiko današnje gimnazije. Zato v tej tridejanki ni pravih dramatičnih oseb, ki bi se razvijale od prizora do prizora in dopolnjevale svoj značaj v borbi s svetom in seboj, temveč so že vse postavbe dogotovljene osebe, ki imajo samo svojo posebno vlogo v sestavi proforskanskega zbora in po svoji dobri ali slabi uglednosti dajejo barvo celi družbi, ki jo vzame Trdinova v obdelavo. Prvo dejanje Trdinova močno eksponira in začne z efektinim samomorom dijakov, ki ni niti nastopil, temveč je s svojim strelom za kulisami sprožil ventil, ki

potem odkrije pravo podobo učiteljskega zbora podeželske gimnazije, in pokaže — poleg vrlin — napake nekaterih vzgojiteljev. Ostali dve dejanji imata za vsebino odkrivanje skrivnosti smrti osmošolca Rudeža ter zato nista več tako efektni na zunaj, segata pa bolj v notranje vzroke posameznih razmerij med profesorji samimi in med njimi in dijaki. Odkrivajo se tuji, kakor direktor Brajda, ki iz ljubosumnosti do svoje podrejene profesorice, ki ga odbija, preganja v njo zaljubljenega osmošolca Severja, do katerega tudi profesorica ni brez simpatij. Temu gibalu se pridruži še ljubosumnost prof. Kozjeka na učenca Rudeža z ozirom na Medenovo, kar je samo spletko prof. Kališev, pa vodi k Kozjekovemu preganjanju Rudeža. Ta razmerja so pripeljala do katastrofe dijakov Rudeža, in v dveh dneh od smrti do pogreba se nam odkrije kljub vsem naporom direktorja Brajde in prof. Kozjeka, da bi zmešala sled, pravo ozadje dijaškega samomora, ki ga zakrivi deloma nerazumevanje, deloma razbiti dom. Ob razvijanju teh vzrokov je načela vrsto problemov naše gimnazije: odgovornosti profesorja za dijakovo vzgojo, pomen socialnega in družinskega položaja dijakovega ter njegove čustvenosti, razmerja profesorja do dijakov, ki ne sme biti razmerje policajca, temveč človeka do človeka, ki se skuša razumeti. Trdinova je prinesla v srednješolsko dramsko dramo tudi nov motiv zaljubljenosti med učencem in profesorico, ob katerem pa vzgojiteljska vendarle čuti odgovornost za učencevo bodočnost in se zna premagati. Sicer so ti prizori precej sentimentalni v drami in manj polni, vendar prijetno menjajo razpoloženje. Dejanje sicer pada iz elektnega začeta ter tragično ugašene drame v neko tišino razpleta, v katerem dobiva drama sama nekatere komedijske elemente, ki se kažejo predvsem v tretjem dejanju pri zasliševanju, kar spominja na Cankarja, konec sam pa je naravnost revizorski, ko se brzojavno odstavljata direktor Brajda in pa prof. Kozjek v trenutku, ko mislita, da sta zmaga la in da odpuščata profesorico Majdičev, ki je odkrila njuno krivdo. Ta deus ex machina komedijsko zaključuje dramo, ki se je začela tragično. In tako je resnično v provinci zmes tragedije in komedije: tragedije dijaštva ob takih vzrokih in komedije v odkrivanju grehov nekaterih članov proforskanskega zbora. Zato ne smemo iskati v drami napeto oblikujočih se osebnih značajev, temveč tipov in razvoja situacije.

Gotovo ne gre za to, ali so kje resnične take razmere na gimnazijah, kakor jih v tem primeru opisuje Trdinova. Trdinova sama ne poslušuje tega razkroja, temveč pokaže samo na nekatere vzgojnice, ki takega imena ne zaslužijo. Od tod dijaške tragedije. Od te strani je dramska gotovo vzgojna, dasi ni v njej te tendence. Na vsaki strani se čuti, da jo je pisala ženska, čeprav hoče biti v vseh stvareh enakopravna z moškimi. Čuti se v statiki sicer lepega in ugašene dialoga, v sentencah, ki niso toliko iz krvavih muk dozorele, v kolikor lepo zvone, čuti se v hladnosti izpovedovanj, pri katerem slišimo bolj besede, kakor pa vidimo nazornega človeka. Prav zato je verjetno, da bi igra na odru le še pridobila, ker bi besede dobile telo in gesto, pa tudi kri. V celoti pa igra gotovo pomeni uspeh za pisateljico, ki šele stopa na pot leposlovnega oblikovalca.

Uvod novi drami je napisal literarni in gledališki kritik France Vodnik, ki je poudaril žensko dramatično tvorbo pri nas, in analiziral dramo Trdinove, pri čemer je poudaril njeno odkritost etičnega sodnika in zato vzgojnosti pomen, ki izkira iz vsake kritike življenja. In kot taka, je drama V provinci zanimiva.

Popravek. V govoru g. bana ob otvoritvi razstave Kosovih monumentalnih slik je izpaval nekaj besed. V 3. odstavku za besedami »...med male narode«, je izpuščeno besedi: »in naša zemlja meji na velike državne narode«. V 4. odstavku, 3. vrsti je za besedo »izbral« izpuščena besedica »kot«.

Izjava uredništva. Na razna ugibanja o našem glasbenem poročevalcu, ki nadomešča g. dr. Va-Vo, sporočamo, da poročila ne piše g. Rado Simoniti, operni zborovodja.

Železniški zakoni v USA

Po različnih državah Združenih ameriških držav je še kakih 400.000 tako zvanih »modrih« železniških zakonov v veljavi, ki jih nikoli ne izvajajo, ker so sami po sebi neumni, ali pa jih sploh ne morejo izvajati, ker bi jih bilo pač nemogoče izvajati.

V Alabami postavno ni dovoljeno, da bi kdo streljal na spredovnika. V državi Illinois bi te vtaknili v ječo, če bi »v« lastno korist ukradel lokomotivo. V Idahu ni po zakonu dovoljeno streljati nobenih ptičev iz vlaka, v Los Angelesu pa nobenih zajcev. V Južni Dakoti je prepovedano »brez nujnega vzroka« po železnici pošiljati sredstva za ogenj, medtem ko je v Illinoisu vlakovodja kaznovan z 21 dnevi zapora, če »sebi v zabavo« zabrlizga tako, da se živina na paši prestraši.

V državi New Jersey se ne smejo ob nedeljah prevažati osebni vagoni, v Georgiji pa ob sobotah tovrstni ne. Med 15. julijem in 1. novembrom ne sme v Idahu rasti na železnici progi noben plevel, ali pa izgubi dotična železniška družba železniško koncesijo. V Kaliforniji smejo po zakonu voziti vlaki samo s hitrostjo 28 km na uro. V Indijani je postavno ukazano, da morajo imeti lokomotive okna, v Michiganu pa okna in zastore, a v Montani okna, zastore in pljuvalnike. Država Teksas zapoveduje vsem železniškim družbam, da morajo imeti vlaki poseben jedilni vagon za tiste zamorce, ki si pri jedi ne želijo družbe belokožcev... Belokožcem pa je v Louisianiji prepovedano bivati v tistih kalinalnicah, ki so določene za zamorce.

Železniškim družbam ni dovoljeno sprejeti vsakršno blago za prevoz. Pohujšljivih slik ne smejo v Kaliforniji pošiljati po železnici. V Connecticutu mora železniška družba plačati 500 dolarjev kazni, če prevaža jajčeca moljcev... Prevažanje opija se v Illinoisu kaznuje s 5000 dolarji in to vsoto mora odšteti tudi tisti potnik, ki bi vedel, da ima kak drug potnik opij pri sebi. V Yawi ne sme niti kak uradnik niti kak potnik z vednostjo uradnika imeti v vagonu kako nefrankirano pismo. V Michiganu se smejo potniki, ki imajo kako nalezljivo bolezen, le tedaj peljati z vlakom, če so se dali prej na kolodvoru »razkužiti«.

Dozdeva se, da jim je v Teksasu snaga zelo pri srcu, zakaj železnice družbe imajo dolžnost, da vsaj na vsakih 90 dni preoblečejo postelje v spalnih vagonih... Za vsake tri potnike mora biti v vagonu po en pljuvalnik, v oddelku za kadilce pa po en pljuvalnik za dva potnika. Vse vagoni morajo vsaj po enkrat na dan poskropiti, a »če so bolezenske klice v vagonu«, je treba vagon prekadiati. Železniškemu osebju je pod kaznijo prepovedano čistiti umazano obleko potnikov v vozečem se vlakom. Le ko se vlak ustavi, je dovoljeno to storiti.

V Nebraski je dolžnost železniških uradnikov, da iz vlaka streljajo podgane. V Krizoni mora strojevodja ustaviti vlak, če stoji kdo ob tiru, držeč tablico v rokah z napisom: »Dajte mi vode!« V Floridi dovoljujejo slehernemu zdravniku, da sme ustaviti vlak in se brezplačno peljati z njim. V Temseeseju se smejo vlaki ustaviti, če uradniki mislijo, da bi bilo dobro sekati drevesa, ki so tako visoka, da bi lahko telebnila na tir. Po paragrafu 1112 železniškega zakona v Missouriju se ne sme zlorabljati lokomotiva v zabavne namene, a v Idahu je prepovedano ukrasti jeklene dele lokomotiv. V Arizoni je kaznivo, če je za osebnim vagonom tovorni vagon. V Mississippiju pa mora uradnik, ki posadi potnika v napačen oddelek, plačati 500 dolarjev kazni, prav toliko pa tisti uradnik v Novi Mehiki, ki zahteva od potnika preveliko vsoto za vozovnico.

Če bi »modre« zakone dobesedno izvajali, bi bil vsi promet v USA ukinjen. Če vsebina zakonov ni sodobna, pa jih molče prezro, ne da bi družbe izgubile koncesijo. Sicer bi nastala v Kansasu zelo čudna prometna težkoča. Zakaj oni je napisano: »Če dva vlaka na kakem križišču drug drugega srečata, se morata oba ustaviti in se smeta odpeljati šele tedaj dalje, ko se je drugi odpeljal.«

Ročne granate zadevajo v trdnjavo.

ŠPORT

Aletske tekme ZFO v Ljubljani

V nedeljo so bile na Stadionu atletske tekme med polhovgrajskim, barjanskim, zasavskim in pa smarnogorskim okrožjem. Prireditelj je v vsakem pogledu lepo uspešna ter so bili doseženi nekateri prav lepi rezultati. Pokazalo se je, da se zanimanje za atletiko vedno bolj širi tudi med širokimi množicami. V naslednjem navajamo rezultate s tega tekmovanja:

Skok v višino. Mladi: 1. Rant, St. Vid, zavod sv. Stanislava, 1.50. 2. Doganoc, Vel. Lašče, 1.50. 3. Erman, St. Vid, zavod sv. Stanislava, 1.40.

Člani: 1. Kraner, D. M. v Polju, 1.55. 2. Rasberger, St. Vid, zavod sv. Stanislava, 1.45. 3. Čebulj, FO Ježica, 1.45.

Skok v daljavo. Mladi: 1. Bratož, FO Ljubljana mesto, 5.72. 2. Doganoc, FO Vel. Lašče, 5.35. 3. Poženel, FK Sv. Peter, 5.12.

Člani: 1. Doganoc, St. Vid, zavod sv. Stanislava, 5.53. 2. Urbančič, FO Sv. Peter, 5.42. 3. Burja, St. Vid, zavod sv. Stanislava, 5.41.

Triskok. Člani: 1. Kraner, FO D. M. v Polju, 11.72. 2. Doganoc, St. Vid, zavod sv. Stanislava, 11.46. 3. Burja, St. Vid, zavod sv. Stanislava, 11.19.

Mladi: 1. Vidic, St. Vid, zavod sv. Stanislava, 11.98. 2. Poženel, FO Sv. Peter, 11.49. 3. Doganoc, FO Vel. Lašče, 11.12.

Met kopja (800 gr.). Člani: 1. Dolinar, St. Vid, zavod sv. Stanislava, 44.67. 2. Doganoc, St. Vid, zavod sv. Stanislava, 44.20. 3. Urbančič, FO Sv. Peter, 42.65.

Mladi (600 gr.): 1. Jakop, FO D. M. v Polju, 35.67. 2. Vulkan, FO Domžale, 35.62. 3. Erman, St. Vid, 34.78. 4. Tome, FO Šiška, 33.71.

100 m. Člani: 1. Bratož, FO Ljubljana mesto, 12.1. 2. Demšar, FO Ljubljana mesto, 12.2. 3. Doganoc, FO Vel. Lašče, 13.

Člani: 1. Burja, FO St. Vid, 12. 2. Gole, FO Kodeljevo, 12. 3. Kopčaver, FO St. Vid, 12.5.

Nedeljski nogomet doma in drugod

V Ljubljani je bila pretekla nedelja v športnem pogledu kaj borna. Razen zanimivih tekem ZFO na Stadionu, ki so pokazale, da smisel za športno udejstvovanje vedno bolj prodira tudi med široke ljudske množice, prav za prav ne moremo zabeležiti ničesar pomembnega. Izven Ljubljane so bile na sporedu povračilne tekme za prvenstvo Slovenske nogometne zveze. Edini ljubljanski predstavnik SK Mars je izgubil tudi svojo drugo tekmo s Čakovečkim SK. Rezultat je bil 5:2 za Čakovečani. V Mariboru je igral Olimp, ki po zadnjem srečanju s I. SSK Mariborom, katero je izgubil z rezultatom 0:3, na gorkih mariborskih tleh tudi ni mogel pričakovati bogve kakšnih uspehov. To povračilno tekmo je kljub temu, da Mariborčani niso predvedli igre, ki bi utegnili zadovoljiti ali pa vzbuditi kaj upanja za semifinale, katero bo moral klub odigrati z Čakovečkim, izgubil z rezultatom 1:3. Na Jesenicah je gostoval mariborski Železničar, ki je svojo tekmo z Bratstvom izgubil v razmerju 0:3, vendar pa se je plasiral za semifinale, ker je že v prvi tekmi na svojem stadionu v Mariboru odpravil Jeseničane s skoraj nepopravljivim rezultatom 6:1. Edini kranjski klub SK Kranj, ki je večer igral v dosti močnejši postavi, kakor je igral preteklo nedeljo v Trbovljah, je kolikor toliko rešil čast nogometnega športa v ljubljanskim podvežju. Igral je povračilno tekmo s trboveljskim Amaterjem, s katerim je bil preteklo nedeljo igral neodločeno 2:2 v Trbovljah, ter je to zaženo tekmo dobil z dokaj visokim rezultatom 4:0. Kranjčani imajo brez dvoma precejšnje šanse, da se prerinjejo prav do finala. V nedeljski tekmi so zlasti v drugem polčasu dokazali, da znajo zaigrati, kadar gre zares, zelo koristen, čvrst in smotrni nogomet.

Po nedeljskih izidih smo dobili sledeče štiri semifinaliste: SK Kranj, SK Železničar, SK Čakovečki in I. SSK Maribor. Ze v kratkem bomo videli, kdo od teh klubov bo igral zadnji dve tekmi za ponosni naslov prvaka Slovenske nogometne zveze.

V ožjem tekmovanju za državno prvenstvo so bila v nedeljo na sporedu naslednja nadstava znanimiva srečanja: v Belgradu sta se udarila stara dva najodličnejša nasprotnika BSK in Gradjanski. Kakor je to že tradicija, ki je skoraj ni mogoče menjati, se je zgodilo tudi to pot. BSK je bil zmagal v prvi tekmi v Zagrebu z rezultatom 3:2, Gradjanski pa je BSK-a zato ugnal na njegovem lastnem terenu z 1:0. BSK je s tem porazom izgubil za letos menda vse šanse, da bi še utegnili postati državni nogometni prvaki. Neverjetno pa so poskočile šanse Gradjanskega, čeprav se zdi bolj malo verjetno, da bi utegnili prehiteti sarajevsko Slavijo, ki ima celi dve točki na dobrem. Slavija pa ima povrhu še to odlično prednost, da bo poslej igrala vse, razen ene, tekme doma, medtem ko bo moral Gradjanski v vseh naslednjih srečanjih romati na tuje. In naloge, ki jih bo moral tam opraviti, prav gotovo ne bodo lahke. V Zagrebu je v nedeljo gostovalo moštvo splitskega Hajduka, ki je igralo s Haškom. Hašk se je tokrat izkazal in je nad Hajdukom zmagal z izdatnim rezultatom 4:1. V Sarajevu je Jugoslavija, ki je prejšnjo nedeljo BSK-u (Baskovo moštvo zdaj preživlja hudo krizo) priredila neljubno presenečenje, saj ga je porazila z 1:0 (proti vsemu pričakovanju), izgubila bitko in prepustila dve nadaljnji točki sarajevski Slaviji, od katere je bila premagana z rezultatom 0:1.